Nr. 1. Kraków, dnia 31 stycznia 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń", która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

TADEUSZ PRZEORSKI.

II. DROGI ROZWOJU KRAKOWA.

(Próba syntezy zadań gospodarczych m. Krakowa w przyszłości *).

VIII. Przedsiębiorstwa i Zakłady miejskie.

Gmina m. Krakowa oprócz posiadanych, a omówionych w poprzednich rozdziałach instytucji i zakładów miejskich, jak muzea, archiwum, teatry, zakłady sanitarne, ogrodowe, straż pożarna, zakład czyszczenia miasta — jest właścicielką elektrowni, gazowni, spółki tramwajowej, zakładów ceramicznych i wodociągu miejskiego. Z zakładów tych zakłady ceramiczne i spółka tramwajowa mają charakter przedsiębiorstw wyłącznie przemysłowych. Wodociągi miejskie są wyłącznie instytucją użyteczności publicznej, gazownia i elektrownia mają charakter częściowo instytucji użyteczności publicznej, częściowo przedsiębiorstw przemysłowych, prowadzonych w sposób handlowy.

1. Elektrownia miejska.

Dalsza rozbudowa krakowskiej elektrowni miejskiej zależy od rozwiązania pytania, czy zakład ten pozostać ma nadal jedynem źródłem energji elektrycznej dla miasta, czy też stanie się ona elementem rezerwy, względnie uzupełnienia energji elektrycznej czerpanej z poza miasta.

*) Opracowane na podstawie wyników ankiety międzywydziałowej rozpisanej przez Prezydenta miasta w dniu 6-go sierpnia 1926 roku.

Od szeregu lat rozważane są projekty elektryfikacji zachodniej Małopolski przez budowę potężnej okręgowej centrali elektrycznej, którąby zasilała znaczniejszą połać kraju, centrali wytwarzającej energję tańszą bez potrzeby utrzymywania przez miasta w obrębie działalności jej leżące, osobnych elektrowni miejscowych w ruchu. Projekty powyższe idące w kierunku zużytkowania karpackich sił wodnych, względnie zapasów węgla po kopalniach dałyby miastom możność przy zatrzymaniu dotychczasowych dochodów, oszczędzenia rosnących stale kosztów produkcji i związanych z zatrudnieniem znacznej ilości personalu, świadczeń społecznych na starość, lub wypadek niezdolności do pracy.

Sprawa ma się rozstrzygnąć w najbliższej przyszłości. Ze względu, że elektrownia krakowska rozbudowywana stale od lat kilku pokrywa nietylko w pełni obecne zapotrzebowanie, ale dla zbytu swego produktu stara się wyjść poza obręb miasta, w danych obecnie warunkach najbliższe lata nie przewidują rozszerzenia samego zakładu. O ileby zaś zasilanie miasta energją elektryczną z zewnątrz przyszło do skutku, potrzeba rozbudowy elektrowni miejskiej jako takiej odpadłaby zupełnie — elektrownia miejska byłaby bowiem tylko stacją rozdzielczą, a ewentualny jej ruch ograniczyłby się do paru godzin wieczornych największego zapotrzebowania.

W jednym i drugim wypadku musiałaby nastąpić jednak rozbudowa sieci, budowa dalszych stacji transformatorowych i połączeń domowych.

Sieć elektryczną rozbudowaną posiada Śródmieście i Dz. XXII Podgórze, inne dzielnice znajdują się w początkowem stadjum elektryfikacji. W ostatnich latach rozbudowa sieci elektrycznej w dzielnicach przyłączonych postępowała szybkiem tempem. W roku 1927 założono przeszło 8 klm. b. kabli, wybudowano 7 stacji transformatorowych, wykonano 421 połączeń domowych.

Dalsza elektryfikacja dzielnic przyłączonych w dotychczasowem tempie wymagałaby rocznie, uwzględniając rozbudowę publicznego oświetlenia elektrycznego omówioną w jednym z poprzednich rozdziałów około 400.000 złotych rocznie, to jest na najbliższe dziesięciolecie 4,000.000 złotych.

2. Gazownia miejska.

Gazownia miejska stanowi obok elektrowni drugie źródło oświetlenie miasta. Poza śródmieściem bowiem, dzielnicą XXII i nielicznemi ulicami w innych dzielnicach oświetlonemi elektrycznie miasto jest gazem oświetlane.

Mimo tego, że oświetlenie gazowe w żadnym kierunku nie wytrzymuje konkurencji z oświetleniem elektrycznem, pozostać ono musi przez długie jeszcze lata jako rezerwa i uzupełnienie oświetlenia elektrycznego w mieście.

Zdając sobie sprawę, że z czasem światło elektryczne usunie wszędzie oświetlenie gazowe, gazownia skierowała swą działalność na opanowanie innego rynku zbytu, a to gospodarstw domowych, starając wyrugować węgiel jako materjał opałowy. Dzięki umiejętnie prowadzonej reklamie i popularyzacji zastosowanie kuchen, pieców i łazienek gazowych zyskuje w mieście coraz szersze zastosowanie.

Rok 1919 zastał Gazownię w stanie opłakanym. Stare częściowo zupełnie zużyte piecownie i aparatownie nie odpowiadały nawet w przybliżeniu zasadom współczesnej produkcji gazu i jego pochodnych, pracowały drogo, niewydatnie i nieekonomicznie.

Sieć gazociągów obejmowała stare miasto a z dzielnic przyłączonych drobną część Dębnik i Półwsia, kilka ulic w dzielnicach: Czarna Wieś, Nowa Wieś i Krowodrza, ulicę Rakowicką w dzielnicy Warszawskie, ulicę Grzegórzecką w Dz. Grzegórzki, wreszcie kilka ulic w Dz. XXI Podgórze.

Gazownia, o ile miała swój byt utrzymać, musiała wejść najspieszniej na drogę przekształcenia swoich warsztatów produkcji, wymiany przestarzałych urządzeń na nowe.

W myśl kilkakrotnych uchwał Komisji gazowo-elektrycznej, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z dnia 20 czerwca 1922 r., przystąpiono do przebudowy Gazowni na zakład odpowiadający nowoczesnym wymogom techniki i znacznego powiększenia jej sprawności, a to do 60.000 m^3 w ciągu 24 godzin.

Postępując tą drogą przebudowano budynek administracyjny I-piętrowy od piwnic i nadbudowano II piętro, zrekonstruowano budynek mieszkalny parterowy przy ulicy Gazowej 14 od piwnic i nadbudowano I. piętro.

Przebudowano następnie i powiększono budynek aparatowni, wybudowano nowy budynek na pomieszczenie warsztatów mechanicznych, przebudowano stację pomp, dano nowe pompy i wybudowano wieżę ciśnień, benzolownię, wreszcie urządzono wzorowe laboratorjum, konieczne dla kontroli ruchu.

Najważniejsze jednak zmiany przeprowadzono w samym zakładzie przemysłowym budując w roku 1923 i uruchamiając z końcem 1924 r. dwa nowe piece na łączną sprawność 20.000 m^3 w ciągu 24 godzin, oraz rozpoczynając budowę trzeciego pieca na sprawność 10.000 m^3, tudzież aparatowni do czyszczenia gazu obliczonej już na końcową sprawność 60.000 m^3.

Wobec niemożności zaciągnięcia pożyczki inwestycyjnej powyższe inwestycje wykonano z bieżących funduszów. Przebudowa gazowni miejskiej, angażując jej cały kapitał obrotowy, stworzyła dla niej chwilowo trudności gospodarczo-finansowe, wymagając spłacenia i oprocentowania z funduszów bieżących zaciągniętych na przebudowę pożyczek w łącznej kwocie przeszło miljona złotych, na co w budżecie na r. 1927 musiano wstawić kwotę 450.000 złotych.

Rozszerzenie gazowni miejskiej do sprawności wystarczającej dla zaopatrzenia w gaz, mniejwięcej całego miasta, w szczególności gmin przyłączonych tj. do sprawności około 60.000 m^3 gazu dziennie, co odpowiada około 18 miljonów m^3 gazu rocznie (w miejsce obecnych około 7—8 miljonów) wymagałoby:

1) budowy dalszych dwóch pieców kosztem około	550.000 zł.
2) ponadto dwóch pieców z generatorem kosztem około	720.000 „
3) rozbudowy sieci rur przynajmniej na przestrzeni 18 klm. kosztem około	700.000 „
4) budowy zbiorników gazowych i dalekotłoczni kosztem około	700.000 „
5) uporządkowania, skanalizowania, ogrodzenia i przygotowania do budowy gruntów na Dąbiu pod budowę zbiorników gazowych, dalekotłoczni, regulatorów kosztem około	90.000 „
6) budowy nowej kotłowni kosztem około	100.000 „
7) budowy czyszczalni na sprawność 60.000 m^3 dziennie kosztem około .	500.000 „
8) budowy fabryki amonjaku kosztem ok.	100.000 „
9) budowy stacji pomp kosztem około	50.000 „
10) budowy stacji elektrycznej z popędem gazowym kosztem około	240.000 „
11) budowy transformatowni węgla i sortowni koksu kosztem około . . .	250.000 „
12) urządzenia mechanicznego dla transportu koksu kosztem około . . .	90.000 „
Razem zatem	4,340.000 zł.

3. Wodociągi miejskie.

Mimo przyłączenia w latach 1910—1915 Podgórza oraz kilkunastu podmiejskich gmin i obszarów dworskich, zwiększającego obszar miasta przeszło siedmiokrotnie, wodociągi miejskie zasadniczej rozbudowie nie uległy.

Rozszerzenie terytorjum miasta spowodowało rozbudowę sieci rur wodociągowych na dzielnice przyłączone, w szczególności na ich zabudowane części z wyjątkiem dz. XXI Płaszów, która dotychczas wodociągu nie posiada. Ponieważ dzielnice przyłączone są zwarto zabudowane na stosunkowo bardzo małej przestrzeni, temsamem i sieć rur wodociągowych poza starem miastem i dzielnicą XXII Podgórze ujmuje nieznaczną część miasta, pozostawiając olbrzymią większość terytorjum miejskiego jako teren przyszłych inwestycji.

Wzrost ludności w ostatniem dwudziestoleciu z niespełna 100.000 na przeszło 200.000 mieszkańców wymagający przy dotychczasowem quantum 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę, wody na cele publiczne, jak ochronę przeciw pożarową, skrapianie i mycie ulic, skra-

pianie plantacji i parków, uczynił już w czasie wojny aktualną sprawę ilości wody potrzebnej i mogącej być dostarczoną przez Wodociągi miejskie. Gdy pierwotne ujęcie wody na Bielanach i wybudowanie w czasie wojny wodociągu rezerwowego na Zwierzyńcu zapotrzebowania nie pokrywało, Zarząd Gminy przystąpił w ciągu lat ostatnich do rozbudowy ujęć wody na Bielanach, zakładając szereg nowych zbiorników i filtrów, których wydatność zaspakaja obecnie w zupełności potrzeby miejscowe. Przeprowadzone w ostatnich latach roboty stanowią jednak drobną część inwestycji czekających Gminę m. Krakowa w dziedzinie zaopatrzenia miasta i mieszkańców w wystarczającą ilość zdrowej wody. Inwestycje powyższe obejmują:

1) zakupno i uporządkowanie potrzebnych pod rozbudowę wodociągów miejskich gruntów,
2) budowę nowych filtrów i studni,
3) rozszerzenie zakładów pomp,
4) rozbudowę sieci rurociągów,
5) budowę zbiorników,
6) rozbudowę dworca wodociągowego,
7) rozbudowę urządzeń społecznych.

ad 1. Wszelkie urządzenia wodociągowe wymagają własnych gruntów, nieograniczonego prawa dyspozycji niemi, każdoczesnego dostępu. Urządzenia wodociągowe muszą być w odpowiedni sposób zabezpieczone przed swawolą i złośliwością ludzką z jednej strony, z drugiej przed możliwością wyrządzenia szkody w razie wypadku mieniu osób trzecich. Stąd też tereny zajęte pod urządzenia wodociągowe wymagają względnie znacznych przestrzeni. Wodociągi miejskie potrzebują gruntów pod budowę ujęć wody, filtrów i studni, pod zabezpieczenie tychże przed wylewami Wisły, pod budowę rurociągów, zbiorników, stacji, hal maszyn, domów robotniczych itp. Najbliższe lata przyniosą konieczność zakupienia gruntów położonych:

a) w Bielanach pod przedłużenie wału chroniącego zakłady pomp (obszaru około 2.000 s^2),

b) w Kostrzu i Budkowie pod ujęcia wodociągowe w obszarze około 8 mrg 1073 s^2,

c) wzdłuż drogi do Bielan, oraz wzdłuż drogi Kraków-Chełmek pod położenie rurociągu,

d) między zbiornikiem zwierzynieckim, a ul. Ks. Józefa Poniatowskiego w obszarze około 10 mórg,

e) między zbiornikiem zwierzynieckim, a tzw. mostem djabelskim pod położenie rurociągu w obszarze około 2 mórg,

f) w Podgórzu, Bronowicach, Prądniku czerwonym i Borku pod budowę 3 zbiorników, pod każdy około 3 mórg razem 12 mórg.

Koszty zakupna powyższych gruntów wyniosą około 200.000 zł. a koszty wygotowania planów, uporządkowania gruntów powyższych, oraz gruntów pod zbiornik w Woli Justowskiej, oparkanienia, należytości, wykupna budynków, budowy dróg i dostępów około 170.000 zł., razem zatem 370.000 zł.

Przy sposobności przeprowadzenia powyższych robót, projektuje Zarząd Wodociągu przejęcie od wojska i przebudowę względnie urządzenie nowej plaży kąpielowej kosztem około 150.000 zł.

ad 2. Budowa dalszych filtrów naturalnych pojemności około 120.000 m^2, budowa dalszych 30 studzien, nowej studni zbiorowej, rekonstrukcja lewarów na przestrzeni około 3.000 m^2., rekonstrukcja starej studni zbiorowej, pogłębiarka wymagać będzie wydatku około 1,200.000 złotych.

ad 3. Rozszerzenie ujęć wody, rozbudowa sieci i projektowana budowa 5 zbiorników wodociągowych wymagać musi powiększenia sprawności zakładu pomp, zmodernizowania jego urządzeń pomocniczych, w szczególności:

a) wstawienia nowej pompy rotacyjnej na 25.000 m^3,

b) rozszerzenia kotłowni i wstawienia nowego kotła o powierzchni ogrzewalnej 320 m^2 oraz budowy komina,

c) zakupna pompy odwietrzającej i urządzeń oczyszczania wody zasilającej kotły,

d) zakupna lokomotywy wybuchowej dla ruchu lokalnej kolejki zakładowej i rozbudowy tejże kolejki,

e) zakupna łodzi o dźwigu 200 ton dla transportu węgla,

f) zakupna łodzi motorowej,

g) budowy promu na Wiśle,

h) rozszerzenia magazynów i warsztatów na Bielanach, budowy składów na węgle,

i) wykończenia hali nad Wisłą i sprawienia żurawia,

j) budowy hali maszyn elektrycznych z maszyną wybuchową o sile 600 HP, generatorem prądu zmiennego, tablicą rozdzielczą i siecią kabli,

k) urządzenia magazynów i warstatów,

l) wyłożenia kafelkami hali pomp,

ł) budowy wodociągu na Kopcu Kościuszki,

m) budowy wału ochronnego.

Koszty powyższe inwestycji wyniosą około 1,200.000 złotych.

ad 4. i 5. Wspomniana powyżej rozbudowa sieci i budowa zbiorników obejmuje budowę drugiego rurociągu głównego, doprowadzającego wodę do zbiornika wraz z komorą zasów i kolejką, budowę drugiego rurociągu grawitacyjnego, rozbudowę sieci wodociągowej, budowę przekroczenia Wisły w Dębnikach, Dąbiu i Bonarce, budowę zbiorników na Krzemionkach obok kopca Krakusa, w lesie Wolskim, w Bronowicach, w Borku oraz w Prądniku wraz z rekonstrukcją zbiornika na Zwierzyńcu obok Kopca Kościuszki, urządzeniami, rurociągami, wodomierzami i t. d. co łącznie kosztować będzie przeszło 2,500.000 zł.

ad 6. Dworzec wodociągowy wymaga rekonstrukcji stacji prób wodomierzy, rozszerzenia warsztatów i obrabiarki, budowy magazynów, nadbudowy budynku administracyjnego, naprawy bruków kosztem łącznie około 160.000 zł.

ad 6. Urządzenia społeczne obejmują budowę domów robotniczych odpoczynkowych, budowę robotniczych domów mieszkalnych i służbowych kosztem około 400.000 zł.

Projektowana rozbudowa wodociągów miejskich wyniesie zatem około 6 miljonów złotych. Wymienione inwestycje nie są rzeczą nową, przewidziane są ogólnym planem rozbudowy wodociągu, która w znacznej części już obecnie jest aktualną, z chwilą zaś dalszej rozbudowy miasta może się stać koniecznością nie cierpiącą zwłoki.

4. Miejska kolej elektryczna.

W mieście o znacznej rozległości terenu, jakiem stał się Kraków po włączeniu Podgórza oraz podmiejskich

gmin i obszarów dworskich, istnienie racjonalnie rozbudowanej sieci tramwajowej jest kwestją niesłychanie doniosłą, decyduje bowiem o zabudowaniu się poszczególnych dzielnic i rozmieszczeniu ludności, która dotychczas wskutek utrudnionych warunków komunikacyjnych skupia się przeważnie w dawnych dzielnicach. Kraków przed rokiem 1910 należał do najgęściej zabudowanych miast w Europie, co przy wielu brakach w dziedzinie urządzeń sanitarnych musiało niezwykle ujemnie wpływać na stan zdrowotny miasta i jego ludności.

Miasto przed rokiem 1910 posiadało 4 linje tramwajowe wąskotorowe. Sprawa przekształcenia i rozszerzenie istniejącej sieci tramwajowej weszła w stadjum realizacji z końcem roku 1911. Gmina m. Krakowa zapewniwszy sobie decydujący wpływ na Towarzystwo akcyjne Krakowskiej Spółki Tramwajowej przez nabycie przeszło 90 % akcji tegoż Towarzystwa przystąpiła do przebudowy rozszerzenia sieci tramwajowej w r. 1912. Ustalony wówczas program rozbudowy tramwaji uwzględniał przedewszystkiem połączenie peryferji miasta z jego centrum. Program powyższy przewidywał budowę 15 linji dwutorowych o normalnej szerokości toru a mianowicie:

1. Nowy most na Wiśle — ul. Dietlowska,
2. Zwierzyniecka — Kościół św. Salwatora,
3. Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,
4. Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — Wolska (Jabłonowskich) — Straszewskiego — ulica Dunajewskiego — Basztowa (Nowy dworzec osobowy) — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,
6. Rondel — Nowy dworzec osobowy — ul. Warszawska — Cmentarz,
7. Nowy Dworzec osobowy—ul. Kolejowa—Główna poczta — Rzeźnia miejska,
8. Ul. Długa — Nowy Szpital Wojskowy — Nowy dworzec towarowy,
9. Ul. św. Gertrudy — Dominikańska — Franciszkańska — Zwierzyniecka,
10. Linja okrężna naokoło plant,
11. Ul. Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora) — Wola Justowska,
12. Nowy most na Wiśle—Plac targowy w Podgórzu,
13. Nowy most na Zwierzyńcu — Dębniki — Plac targowy w Podgórzu,
14. Ulica Krakowska — Most Podgórski — Plac targowy w Podgórzu,
15. Dębniki — Most na Wiśle — ulica Dietlowska — ul. Wielopole.

Uruchomienie najważniejszych 10 linji a to:

1. Podgórze — ul. Starowiślna — ulica św. Gertrudy — ul. Dominikańska — Franciszkańska — ulica Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora),
2. Kościół św. Salwatora — Wola Justowska,
3. Podgórze — ul. Krakowska — Stradom — ul. Florjańska — Plac Matejki — Nowy dworzec osobowy—ul. Warszawska — Cmentarz,
4. Dębniki — ul. Dietlowska—ul. Starowiślna —Rynek Główny — ulica Szewska (św. Anny) — ul. Karmelicka — Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,
5. Ulica Straszewskiego — ulica Wiślna — Rynek Główny — ulica Sławkowska (Podwale, Dunajewskiego, Basztowa) — ul. Długa — Nowy Szpital wojskowy — Nowy Dworzec towarowy,
6. Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Podwale — ulica Dunajewskiego — Basztowa — Nowy dworzec osobowy — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,
7. Nowy Dworzec osobowy — ulica Pawia (Plac Matejki) — ul. Kolejowa — Główna Poczta — ulica Grzegórzecka — Rzeźnia Miejska,
8. Most na Zwierzyńcu — Dębniki — Plac targowy w Podgórzu,
9. Linji okrężnej,
10. Rynek Główny — ul. Szewska (św. Anny — Podwale — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Park Dra Jordana — Tor wyścigowy,

miało nastąpić w ciągu lat ośm, przy budowie:

w roku 1912

linji: Rzeźnia Miejska — ulica Starowiślna — św. Gertrudy — Dominikańska — Fraciszkańska — Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora) — Remizy na gruntach obecnej centrali przy ul. Gazowej,

w roku 1913

linji: Nowy dworzec osobowy — ul. Pawia (Plac Matejki — ul. Kolejowa — Główna Poczta — ul. Grzegórzecka,

w roku 1914

linji: Tor wyścigowy — Park Dra Jordana — ulica Wolska (Jabłonowskich) — Podwale — Dunajewskiego — Basztowa — Nowy dworzec osobowy — Lubicz — Rakowicka — Topolowa — Lubicz,

w roku 1915

linji: Ulica Dietlowska — Starowiślna — Rynek Główny — Szewska (św. Anny) — Karmelicka — Park Krakowski — Szkoła Kadecka w Łobzowie,

w roku 1916

linji: Ulica Straszewskiego — Wiślna — Rynek Główny — ulica Sławkowska (Podwale, Dunajewskiego, Basztowa) — Długa — Nowy szpital wojskowy — Nowy dworzec towarowy,

w roku 1917

linji: Ul. Krakowska — Stradom — Grodzka (Stolarska) — Florjańska (Szpitalna) — Pijarska — Plac Matejki—Nowy dworzec osobowy—Warszawska—Cmentarz,

w roku 1918

linji: Rzeźnia Miejska — Nowy most na Wiśle (ul. Starowiślna) — ulica św. Gertrudy — Dominikańska — Franciszkańska — Zwierzyniecka (Kościół św. Salwatora).

Koszty wykonania powyższego programu preliminowano w roku 1911 na kwotę 12,000.000 koron.

Wojna przerwała realizację powyższego programu. Z programu tego wybudowano dotychczas linje:

1. Salwator — ul. Mogilska,
2. Rynek w Dz. XXII — Dworzec towarowy w Krakowie,
3. Połączenie linji ad 1) z linją ad 2) przez Rynek Główny i ulicą Wiślną, oraz:
4. Przedłużenie linji ad 2) do końca ul. Kalwaryjskiej w Dz. XXII Podgórze, tworząc w ten sposób linję Nr. 4 kursującą od Salwatora na Zwierzyniec przez

Rynek Gł. na Starowiślną, Podgórze aż do końca ul. Kalwaryjskiej.

Reszta programu, który poza małemi zmianami nie stracił nic dotychczas ze swej aktualności, czeka na wykonanie. Zmienione warunki gospodarcze i finansowe wymagałyby inwestowania w projektowanej rozbudowie sieci kolei elektrycznej kapitału z górą 20,000.000 zł.

5. Zakłady ceramiczne.

Miejskie zakłady ceramiczne obejmujące kamieniołomy, wapienniki, cegielnię i betoniarnię, są przedsiębiorstwem wyłącznie przemysłowem. Obecnie pracują w ciężkich warunkach nie tylko z powodu przeżywanego ogólnie przesilenia gospodarczego i stagnacji ruchu budowlanego, ale wskutek małych i zużytych warsztatów pracy. Również i to przedsiębiorstwo potrzebuje inwestycji, jak budowy nowego pieca, przebudowy starego pieca, przebudowy i zmodernizowania cegielni, rozszerzenia betoniarni prócz wielu mniejszych. Ze względu jednak, że Zakłady te nie są instytucją użyteczności publicznej, lecz zakładem przemysłowo-handlowym inwestycje te muszą pójść na dalszy plan, zwłaszcza, że rozbudowa ich może okazać się konieczną dopiero po wzmożeniu się ruchu budowlanego, na co się w najbliższej przyszłości nie zanosi.

O ileby wszakże ożywienie ruchu budowlanego nastąpiło i Zakłady te miały spełnić swą właściwą misję społeczną tj. stać się regulatorem cen materjałów budowlanych i ustosunkowania ich do cen produkcji, wymagałyby kapitału inwestycyjnego około 2,000.000 złotych.

Rozbudowa zatem Zakładów i przedsiębiorstw m. wymagałaby inwestowania w nich kapitału w kwocie 36,000.000 zł. licząc okrągło. Z kwoty tej w myśl powyższego przypadłoby na:

Elektrownię miejską .	zł.	4,000.000
Gazownię	„	4,340.000
Zakłady Ceramiczne .	„	2,000.000
Wodociągi miejskie .	„	6,000.000
Kolej Elektryczną . .	„	20,000.000

IX. Możliwości gospodarcze.

Przedstawiony w poprzednich rozdziałach program polityki gospodarczej Gminy m. Krakowa wyczerpuje w ogólnym zarysie najistotniejsze zagadnienia gospodarki miejskiej w przyszłości. Ujęty z punktu widzenia przeważnie administracyjnego, obraca się zasadniczo w granicach potrzeb i konieczności bezpośrednich, w ramach tych zagadnień, których rozwiązanie stanowi ogólnie uznane podstawy normalnego rozwoju każdego miasta. Z kolei wypada zastanowić się nad możliwościami jego realizacji i kolejnością jego wykonania.

Program ten w zaokrąglonych cyfrach wydatków przedstawia się następująco:

1) Rozszerzenie gmachów urzędowych Gminy	400.000	zł.
2) Zakupno gruntów pod rozbudowę miasta	5,000.000	„
3) Rozbudowa ulic, bruki, chodniki, kanalizacja	30,000.000	„
4) Budowa domów o małych mieszkaniach	18,000.000	„
5) Ogrody miejskie łącznie z Parkiem Wolskim	3,900.000	zł.
6) Cmentarze	3,000.000	„
7) Zakład czyszczenia miasta . .	1,000.000	„
8) Straż pożarna	500.000	„
9) Oświetlenie	1,000.000	„
10 Szkolnictwo powszechne . .	4,000.000	„
11) Muzea, archiwa, teatry . . .	6,300.000	„
12) Opieka społeczna	8,300.000	„
13) Zdrowotność	2,500.000	„
14) Aprowizacja i targi . . .	6,500.000	„
15) Elektrownia miejska . . .	4,000.000	„
16) Gazownia miejska	4,300.000	„
17) Wodociąg	6,000.000	„
18) Tramwaj	20,000.000	„
19) M. Zakłady Ceramiczne . .	2,000.000	„

Razem zatem koszty omawianych inwestycji wyniosłyby kwotę około 125 miljonów złotych tj. 14,000.000 dolarów. Majac na względzie, że obciążenie Gminy m. przed wojną wynosiło przeszło 16,000.000 dolarów amerykańskich i to przy budżecie w kwocie około 9,000.000 koron i budżecie przedsiębiorstw w łącznej kwocie 6,641.407 koron, a przy wartości majątku gminnego według zamknięć rachunkowych za rok 1913 w kwocie około 75,000.000 koron, stosunek zapotrzebowania kapitału inwestycyjnego do budżetu miejskiego i wartości majątku gminnego jest obecnie znacznie korzystniejszy niż był przed wojną.

Budżet miejski na rok 1927 zamykał się w dochodach i wydatkach kwotą 21,692.938 zł. budżety przedsiębiorstw łącznie 19,272.181 zł. łącznie zatem budżet gospodarki gminnej wynosił w roku ubiegłym 40,971.119 zł. tj. cyfrowo około 21,000.000 jednostek monetarnych więcej niż w roku 1914. Cyfry powyższe wykazują wzrost budżetu blisko trzechkrotny. Wzrosły zwłaszcza budżety przedsiębiorstw, w tem Elektrowni miejskiej przeszło czterokrotnie. Powyższe zwiększenie obrotu dowodzi wzrostu przedsiębiorstw, a temsamem i zasobności Gminy.

Nie mniej poważnie przedstawia się zwiększenie majątku gminnego. Majątek ten składający się:

a) z gruntów w obszarze okrągło 1204 ha,
b) ze 172 budynków miejskich
c) z 11 przedsiębiorstw własnych,
d) z udziałów w przedsiębiorstwach obcych,
e) z ruchomości w tem urządzeń wewnętrznych zbiorów muzealnych, inwentarzy itd.,

przedstawia wartość inwentaryczną w kwocie około 267,000.000 zł. tj. cyfrowo również przeszło trzechkrotnie wyższej niż w roku 1914.

W wykazanej poprzednio kwocie figurują:

a) grunty z wartością	80,000.000	zł.
b) budynki	36,000.000	„
c) przedsiębiorstwa i zakłady . .	64,000.000	„
d) udziały w Jaworznie i kamieniołomach z wartością	6,000.000	„
e) wartość zbiorów muzealnych . .	30,000.000	„
f) wartość innych nieruchomości . .	875.000	„

Wartość rzeczywista majątku miejskiego przewyższa znacznie oszacowanie w inwentarzu tak, że z dużem prawdopodobieństwem ocenić można majątek Gminy m. Krakowa na około 300 miljonów złotych.

W przeciwieństwie do wzrostu majątku stan zadłużenia miasta zmniejszył się wskutek zmian gospodar-

czych i walutowych wynikłych w skutkach wielkiej wojny bardzo znacznie. Z końcem roku 1927 obciążenie Gminy m. Krakowa wynosiło ogółem kwotę okrągło 20 miljonów złotych tj. czwartą część zadłużenia przedwojennego.

Również przeto i pod tym względem stan gospodarczy Gminy jest korzystny.

Miasto zatem w perspektywie dat powyższych posiada w pełni zdolność gospodarczą do podjęcia zadań je czekających.

Omówione poprzednio inwestycje podzielić można na trzy grupy.

Pierwszą stanowią pożyczki inwestowane w przedsiębiorstwie i zakładach rentujących się. Do tych zaliczyć należy wszystkie przedsiębiorstwa miejskie, a do pewnego stopnia inwestycje targowo-aprowizacyjne oraz budowę domów mieszkalnych. Potrzebne na powyższe cele kredyty wynosiłyby okrągło biorąc 60 miljonów złotych tj. prawie, że połowę całej kwoty.

Ta grupa inwestycji omówienia bliższego nie potrzebuje. Dochody z rozbudowy zakładów i przedsiębiorstw nie tylko pokryją kwoty oprocentowania i amortyzacji inwestowanego kapitału, ale przy monopolu na obszarze miasta odrzucić powinny poważne odsetki na inne cele miejskie.

Drugą grupę stanowią inwestycje wprawdzie nie rentujące w ścisłem tego słowa znaczeniu, ale zapewniające zwrot kapitału inwestowanego. Do grupy tej należą zakupno gruntów pod rozbudowę miasta, rozbudowa ulic, budowa bruków, chodników, kanalizacji w kwocie 35,000.000 złotych. Zarówno przepisy noweli do ustawy budowniczej m. Krakowa, jak polskiej ustawy drogowej — jak wreszcie nowe przepisy o kanalizacji dają pełną podstawę prawną zapewniającą zwrot inwestowanych kwot od stron z inwestycji tych korzystających.

Zwrot ten, rzecz oczywista nastąpi z czasem, sukcesywnie. — I tu również rzeczą polityki miejskiej będzie tak sprawą pokierować, by przyniósł on nie tylko pełne oprocentowanie i amortyzacje włożonego kapitału ale i pewną nadwyżkę na dalszą rozbudowę miasta.

Ostatnią grupę stanowią inwestycje na cele kulturalne, naukowe, zdrowotne i humanitarne. Te oczywista żadnego dochodu w codziennem tego słowa znaczeniu nie przyniosą, dadzą jednak pośrednio pozytywne wartości podnosząc majątek gminy, powiększając siłę atrakcyjną miasta, obniżając z czasem wydatki na zdrowotność, czyszczenie, kulturę miasta. — Rozbudowa miasta stwarzając współczesne warunki bytu dla ludności, stworzy pole dla inicjatywy prywatnej czy w dziedzinie budowy, czy handlu, czy przemysłu, podniesie pozatem siłę podatkową ludności, da nowe źródła dochodów, względnie zwiększy dotychczasowe, a temsamem stworzy równoważnik gospodarczy dla wydatków i inwestycji, które ze swego przeznaczenia dochodu przynieść nie mogą.

Najdalej idąca koncepcja podjęcia współcześnie całego wyżej przedstawionego programu inwestycyjnego w kwocie około 125 miljonów złotych, wymagającego rat amortyzacyjnych i oprocentowanie w kwocie około 10 miljonów złotych rocznie, nie jest zresztą niewykonalną — lecz wymaga szeregu lat, zatem dłuższego możliwie czasokresu, w który życie gospodarcze miasta jego zdolność płatnicza i gospodarcza siłą rzeczy będzie przystosowywać do jego nowych warunków. — Przykładowo weźmy zasadnicze podstawy rozwoju miasta, zatem jego rozbudowę w najściślejszem tego słowa znaczeniu, tj. regulację miasta, budowę dróg, bruków, chodników, kanalizację. Statystycznie da się obliczyć co na tem polu w najbardziej sprzyjających warunkach można w ciągu roku przeprowadzić. Możliwość ta jest bardzo ograniczoną i każdy szerszy program w tej dziedzinie musi być rozłożony na kilkanaście lat. W każdym razie zdać sobie trzeba sprawę, że budowa dróg, nawierzchni brukowych, chodników, rozbudowa kanalizacji jest inwestycją konieczną i naglącą — inwestycją kosztowną, bo samo wybrukowanie li tylko dróg wpadowych, tak konieczne ze względów zarówno komunikacyjnych, jak czystości i porządku wymagać będzie wydatku około 10 miljonów złotych, koszty tak potrzebnego wybrukowania szos w starem mieście około 8 miljonów złotych, a uporządkowanie dróg szosowych w dzielnicach przyłączonych (poza wypadowemi) porfirem a dróg polnych szutrem wapiennym przeszło 4 miljony złotych. Niezbędne więc Gminę czekające inwestycje w jednej tylko dziedzinie uporządkowania dróg wymagają kapitału około 23 miljonów złotych. Inwestycje te stanowić muszą w każdym razie minimalny i podstawowy program rozbudowy miasta na najbliższe dziesięciolecie. Stanowią one drobną część wydatków jakie czekają Gminę, o ile zechce przystąpić do planowej rozbudowy sieci dróg i ulic na olbrzymiem, bo bez mała 50 km^2 mierzącem terytorjum miasta, którego przeważająca część, zwłaszcza dzielnice przyłączone stanowią grunty rolne. Równolegle z budową nawierzchni dróg musi postępować i kanalizacja miasta, praca w specyficznych krakowskich warunkach niezwykle trudna i kosztowna. — Rozbudowa dróg i kanałów wymagać będzie wykupna szeregu gruntów przez Gminę dla regulacji dróg i ulic, założenia nowych arterji komunikacyjnych, wydatek ten jednakże w stosunku do kosztów samej budowy będzie nieznacznym.

Analogicznie się ma rzecz zupełnie z budową domów czynszowych. Dzisiaj już ma Gmina około 600 rodzin osób bezdomnych, względnie takich, które należałoby bezzwłocznie delożować, gdyby można ich było gdzie pomieścić. — Ilość ta będzie z roku na rok wzrastać, cały bowiem szereg domów w starem zwłaszcza mieście znajduje się w tym stanie, że nadaje się jedynie do zburzenia, a stan ich rokrocznie się pogarsza. Dotychczas Gmina stara się stanowi temu zaradzić przez budowę baraków — polityka ta prowadzona z konieczności obliczoną jest jednak na krótką metę i Gmina baraki zastąpić musi budową domów o małych mieszkaniach. Obecnie już trzebaby budować 10—12 tego rodzaju domów mieszkalnych, co minimalnie licząc pochłonie 2·5 do 3 miljonów złotych.

I takich potrzeb ma Gmina cały szereg, przytoczmy konieczność budowy przynajmniej 5 budynków szkolnych, przebudowę starych szkół, dalej konieczną wprost budowę sanatorjum dla otwartej gruźlicy i dla gruźlików uleczalnych, ośrodki zdrowia dla chorób ocznych, wenerycznych, dalej naglącą potrzebę roszerzenia przepełnionego dzisiaj cmentarza, rozbudowę zakładów opieki społecznej, budowę przynajmniej dwóch hal targowych, wszystkie te inwestycje, które choćby najskromniej pomyślane wymagają łącznie przynajmiej około 10 miljonów.

A jeżeli przejdziemy do inwestycji powiedzmy nawet w dzisiejszych stosunkach Krakowa do pewnego stopnia luksusowych, jak budowa Muzeum, ochrona za-

bytków, rozbudowa parków i ogrodów miejskich, to musimy stwierdzić, że to co dla innych być może zbytkiem, dla Krakowa jest kwestją jeżeli nie bytu, to w każdym razie jego rozwoju. — Miasto jest zabytkiem historji i kultury polskiej, jakiego Państwo drugiego nie posiada i o ile pragnie ściągnąć ruch turystyczny, zatrzymać przejezdnych — musi starać się o atrakcje dla nich. Takiemi środkami przyciągającemi przejezdnych obcych, są należycie konserwowane zabytki architektoniczne, odpowiednio urządzone muzea, bibljoteki i zbiory naukowe, doskonały teatr, dobra opera. — Pozatem ewolucja współczesnej mentalności ludzkiej wymaga atrakcji z dziedziny sportu, a więc toru wyścigowego, terenów saneczkowych, narciarskich, urządzonego wzorowo stadjonu sportowego, toru ślizgawkowego itp. urządzeń, które pozwalają na urządzanie różnego rodzaju imprez ogólno-krajowych, lub nawet ogólno-światowych jak olimpjady, wystawy, konkursy, wyścigi, turnieje itd.

Wszystko to ożywia ruch w mieście, ściąga przejezdnych zbliża miasto do zachodu i zespala je z innemi środowiskami ruchu ludzkiego. Zrozumiały to inne miasta zagranicą, a niektóre i u nas w Polsce osiągając na tej drodze bardzo dodatnie rezultaty. — Kraków zarówno swą architekturą, jak i swem położeniem wybornie się do tego nadaje. Rzecz sama wymaga znów funduszów zarówno na urządzenie własnych instytucji, jak popieranie imprez prywatnych, doświadczenie jednak uczy, że w dzisiejszej epoce niesłychanej dynamiki społecznej te inwestycje rentują dobrze i amortyzują włożone kapitały szybko.

Rozbudowa Krakowa w rozmiarach wyżej przedstawionych spowoduje cyfrowo obciążenie budżetu kwotą około 10 miljonów złotych na oprocentowanie i amortyzację, ale podkreślić trzeba raz jeszcze, że obciążenie to będzie wzrastać sukcesywnie, że równocześnie wzrastać będzie i strona dochodowa budżetu.

Inwestycje w ten sposób pomyślane zwłaszcza w przedsiębiorstwach miejskich zwolnią przedsiębiorstwa te od konieczności rozbudowy swych zakładów z bieżących funduszów, umożliwiając poza rozłożoną na dłuższy okres czasu amortyzację i oprocentowaniem wkładów, oddawanie Gminie kilkakrotnie większych dochodów, niż obecnie.

Bezwątpienia jak każde przedsięwzięcie na szerszą skalę i przedstawiony powyżej program rozbudowy Krakowa choć w skromnych granicach niemal niezbędnych konieczności pomyślany, nie uwzględnia bowiem tak ważnych problemów, jak budowa nowej rzeźni i targowicy, przeniesienia i rozbudowy Gazowni, akcji mieszkaniowej w szerszych rozmiarach itd. wywołać może szereg zastrzeżeń krytycznych i budzić w wielu punktach wątpliwości; przypomnieć jednak należy, że warunki w roku 1909, kiedy ówczesny Zarząd miasta podejmował po rozszerzeniu Krakowa pierwsze kroki co do rozbudowy miasta, były w wielu kierunkach mniej korzystne od obecnych, wywołały całą literaturę krytyczną ówczesnych zamierzeń i planów, które jednak w ostatecznej konsekwencji okazały się zbawiennemi i szczęśliwemi.

TADEUSZ PRZEORSKI.

Inwestycje w dzielnicach przyłączonych

w okresie od roku 1910 do 1927.

W numerze listopadowym ubiegłego roku Dziennika Rozporządzeń m. Krakowa ogłosił naczelnik Budownictwa miejskiego inż. Andrzej Kłeczek sprawozdanie z działalności Zarządu Gminy m. Krakowa w dziedzinie rozbudowy dzielnic przyłączonych w okresie lat 1910 do 1927 przedstawiając wyniki prac dokonanych w powyższym czasie w dziedzinie regulacji miasta, pomiarów, budowy dróg, chodników, kanałów itp. Według podanych tamże zestawień Gmina m. Krakowa wydała w ciągu ubiegłych lat 17-tu na rozbudowę dzielnic przyłączonych kwotę 4,674.650 zł. Cyfrę powyższą ustalono na zasadach waloryzacyjnych wydatków w czasach przedwojennych, wojennych i inflacyjnych, faktycznie jest ona znacznie wyższą.

Sprawozdanie powyższe obejmujące jedną dziedzinę gospodarki gminnej nie wyczerpuje całokształtu zagadnienia rozbudowy dzielnic przyłączonych przez Zarząd m. Krakowa. Do omówienia pozostają dalsze dziedziny i te są przedmiotem niniejszego opracowania.

Zasadniczymi momentami wszystkich umów o przyłączenie poza budową dróg i chodników było zaprowadzenie przez Zarząd Gminy m. Krakowa w dzielnicach przyłączonych urządzeń wodociągowych, oświetlenia elektrycznego i gazowego, rozbudowy sieci tramwajowej i budowa szkół. W powyższych też kierunkach musiała iść przedewszystkiem działalność Gminy m. Krakowa.

1. Wodociągi

Inwestycje wodociągowe w dzielnicach przyłączonych obejmują:

1) rozbudowę rurociągów,
2) wykonane połączenia,
3) wykonane instalacje wodociągowe.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Wodociągów położył w dzielnicach przyłączonych ogółem 62684'67 mb rurociągów, założył 543 hydrantów, wybudował 61 studni publicznych kosztem 1,411.429 zł 81 gr. z czego przypada na dzielnice:

1) Ludwinów 1809'87 mb. rurociągu, 21 hydrantów i 2 studnie,
2) Zakrzówek 1161'14 mb. rurociągu, 13 hydrantów i 3 studnie,
3) Dębniki 3380'90 mb. rurociągu, 27 hydrantów i 5 studzien,
4) Półwsie Zwierzynieckie 3848'18 mb. rurociągu, 40 hydrantów i 5 studzien,
5) Zwierzyniec 6173'67 mb. rurociągu, 48 hydrantów i 14 studzien,
6) Czarna Wieś 453'94 mb. rurociągu i 7 hydrantów,
7) Nowa Wieś 6810'66 mb. rurociągu, 50 hydrantów i 2 studnie,
8) Łobzów 2100'56 mb. rurociągu, 21 hydrantów i 3 studnie,
9) Krowodrza 7156'78 mb. rurociągu, 62 hydrantów i 4 studnie,
10) Warszawskie 3518'73 mb. rurociągu, 19 hydrantów i 1 studnia,

11) Grzegórzki-Piaski 1498'56 mb. rurociągu, 15 hydrantów i 3 studnie,

12) Dąbie 3648'40 mb. rurociągu, 31 hydrantów i 4 studnie,

13) Podgórze 21123'28 mb. rurociągu, 128 hydrantów 15 studzien.

W tymże czasie wykonano 1416 połączeń długości 8932'31 mb. kosztem 165.743 zł. 60 gr. Z powyższej ilości najwięcej przypada na dzielnicę XXII Podgórze, bo 518, następnie na Dębniki 139, Nowa Wieś 134, Krowodrze 120, Półwsie Zwierzynieckie 113, dalej na dzielnice Grzegórzki 67, Warszawskie 52, Ludwinów 46, Czarną Wieś 44, najmniej na Zakrzówek 31, Łobzów 18, Dąbie 16 wreszcie Płaszów 8.

Równolegle z rozbudową urządzeń wodociągowych na dzielnice przyłączone wykonał Zarząd wodociągów instalacje wodociągowe w budynkach miejskich na terytorjum tychże dzielnic położonych łącznym kosztem 128.377 złotych.

Wykonano w szczególności instalacje wodociągowe we wszystkich budynkach szkolnych, w domach miejskich w Dz. XI (dom służby), w Dz. XII przy ul. Flisackiej, Kościuszki i Senatorskiej, w Dz. XV przy ul. Racławickiej, w Dz. XVII, w Dz. XX w barakach i Dz. XXII w domu przy ul. Lwowskiej, następnie w budynku Straży pożarnej, schronisku przy ul. Józefińskiej, w hali targowej i rzeźni, w fabryce płyt betonowych, w Dz. XXI w szkole przemysłowej w Dz. XXII, w przedsiębiorstwie ogrodowem przy cmentarzu w Dz. XVIII, wreszcie w klozetach w Dz. XII, XVII i w Dz. XXII.

2. Gazownia miejska.

W latach od 1911 do 1927 położyła Gazownia w dzielnicach przyłączonych ogółem 20670 mb. rurociągu gazowego, ustawiła 559 latarń ulicznych kosztem łącznym 344941 zł. W tymże czasie wykonano 1776 instalacji prywatnych dla oświetlenia i ogrzewania.

Z wykonanych inwestycji przypada najwięcej na Dz. XI Dębniki, w której położono ogółem 2470 mb. rurociągu gazowego, dzielnicę Półwsie Zwierzynieckie 2460 mb., Dz. XV Nowa Wieś 3450 mb., Dz. XVII Krowodrza 3660 mb., zwłaszcza zaś Dz. XII Podgórze, w której położono 4950 mb. rurociągu.

Z innych dzielnic Zwierzyniec otrzymał 1140 mb. rurociągu gazowego, Czarna Wieś 650, Łobzów 210, Grzegórzki 610, Dąbie 1080 mb. gazociągu.

Najsilniej rozbudowywała Gazownia rurociąg w latach 1912 (2730 mb.) 1914 (2480 mb.) i 1926 (3420 mb.).

Z 559 postawionych latarń publicznych przypada na Dz. X Zakrzówek i XI Dębniki po 37 na Dz. XII Półwsie Zwierzynieckie 48, na Dz. XIII Zwierzyniec 74, na Dz. XIV Czarna Wieś 53, na Dz. XV Nowa Wieś 83, na Dz. XVI Łobzów 27, na Dz. XVII Krowodrze 89, na Dz. XVIII Warszawskie 23, wreszcie na dzielnicę XIX Grzegórzki 11.

W dziedzinie urządzeń gazowych dla oświetlania i ogrzewania najsilniej inwestują Półwsie Zwierzynieckie (226), Nowa Wieś (228) i Podgórze (557) najsłabiej, Zwierzyniec (55), Łobzów (55), Grzegórzki (70).

Zupełnie nieaktywne są dzielnice Ludwinów, Zakrzówek, Warszawskie, Dąbie i Płaszów, a to z powodu braku, lub słabo rozbudowanej sieci rur.

Zastosowanie gazu do oświetlenia zwłaszcza ogrzewania wzmogło się w ostatniem czteroleciu. I tak, gdy w ostatniem dziesięcioleciu przed 1924 rokiem ilość wykonanych rocznie instalacji prywatnych nie przekraczała 100, a wahała się między 40 a 60 to w ostatniem czteroleciu wykonano w dzielnicach przyłączonych:

1924 roku . . .	148	instalacji	domowych
1925 „ . . .	178	„	„
1926 „ . . .	261	„	„
1927 „ . . .	227	„	„

3. Sieć oświetlenia elektrycznego.

Rozbudowa urządzeń energji i oświetlenia elektrycznego na terytorjum gmin przyłączonych w okresie od roku 1911 po koniec 1926 obejmuje:

1) budowę 63 stacji transformatorowych o łącznej ogólnej mocy 5144 K. V. A.

2) położenie 79630 mb. kabli

3) wykonanie 907 połączeń domowych łącznej długości 11973 mb.

kosztem w kwocie 2,396.960 zł.

Największych inwestycji dokonano w Dz. XXII Podgórze, w której położono 21034 mb. kabli, wybudowano 9 transformatorów, wykonano połączeń domowych 333 łącznej długości 3133 mb.

Również dość silnie rozbudowano dzielnice XV Nowa Wieś, w której założono blisko 6000 mb. kabli, oraz wykonano 144 połączeń domowych długości 2043 mb. przy założeniu 2 stacji transformatorowych.

Na równi postawić można dzielnice XI i XII t. j. Dębniki i Półwsie Zwierzynieckie. W Dębnikach wybudowano 2 stacje transformatorowe, położono 3365 mb. kabli, wykonano 95 połączeń domowych długości 1394 mb., w Półwsiu Zwierzynieckiem 3 stacje transformatorowe 4394 mb. kabli, 90 połączeń domowych długości 1147 mb.

Rozbudowuje się również Czarna Wieś i Krowodrza, słabiej Grzegórzki i Warszawskie. W Dz. XIV, Czarna Wieś wykonano 63 połączeń domowych długości łącznej 1570 mb., przy czterech stacjach transformatorowych i długości sieci 4211 mb., w Krowodrzy 66 połączeń domowych o łącznej długości 1420 mb. przy długości sieci kabli 10554 i 11 stacjach transformatorowych. Natomiast w Grzegórzkach i na Warszawskiem istnieje zaledwie po 21 połączeń domowych, przy 9 i 4 stacjach transformatorowych a długości kabli ulicznych w Grzegórzkach 1120 mb., na Warszawskiem 262 mb. 3 stacjach transformatorowych, 2225 mb. kabli, 9 połączeń domowych.

Dz. Łobzów, 2 stacje transformatorowe 2940 mb. kabli, 8 połączeń domowych, w dz. Zakrzówek, 3 stacje transformatorowe 384 mb. kabli, 5 połączeń domowych, wreszcie w dz. Dąbie, 5 stacji transformatorowych 5315 mb. kabli, 2 połączeń domowych.

Do elektryfikacji dz. Płaszów dotychczas nie przystąpiono.

Daty powyższe wykazują zupełną niewspółmierność ilości połączeń domowych do istniejącej sieci kabli. Pochodzi to ze słabego zabudowania wymienionych dzielnic.

4. Tramwaje.

Krakowska Spółka Tramwajowa wybudowała na terytorjum dzielnic przyłączonych w latach 1912 do 1925

ogółem 8919 mb. toru kosztem 722.660 Kor. i 1,343.754 zł. W szczególności wykonano budowy:

1) dwutorowej linji wraz z pętlicą w ul. Tadeusza Kościuszki z pętlą pod Salwatorem w dz. XII i XIII.

2) dwutorowej linji w ulicy Kamiennej z pętlicą przy Dworcu towarowym w dz. XVIII.

3) dwutorowej linji od 3 mostu Placem Zgody, ulicą Salinarną, Lwowską, Rynkiem Podgórskim oraz ul. Kalwaryjską z pętlicą w Rynku dz. XXII Podgórze.

5. Budynki szkolne.

W dziale szkolnictwa Gmina m. Krakowa wybudowała w dzielnicach przyłączonych sześć nowych budynków szkolnych kosztem 765.260 Kor., nadbudowała i adaptowała 8 budynków kosztem 81.500 Kor.

Wybudowano w szczególności dwupiętrowy budynek szkolny w dz. Dębniki (szkoła im. Kazimierza Pułaskiego), jednopiętrowy budynek szkolny w dz. Ludwinów (szkoła im. św. Stanisława Biskupa), dwupiętrowy budynek szkolny w dz. XII Półwsie Zwierzynieckie przy ul. Słonecznej (szkoła im. Henryka Jordana), budynek szkolny w dz. Łobzów (szkoła im. Jana Sobieskiego), w dz. Dąbie (szkoła im. Bartosza Głowackiego) i w dz. Płaszów (szkoła im. Stefana Czarneckiego).

Nadbudowano, przebudowano, względnie adaptowano budynek szkolny w dzielnicy Zakrzówek, szkołę w dz. XII Półwsie Zwierzynieckie przy ul. Senatorskiej, w dz. Zwierzyniec przy ul. Królowej Jadwigi, szkołę im. Adama Asnyka, w dz. Czarna Wieś szkołę im. Stefana Batorego, w dz. Nowa Wieś szkołę przy ul. Kazimierza Wielkiego im. Królowej Jadwigi, na Krowodrzy szkołę im. Piotra Skargi, na Grzegórzkach szkołę im. Kornela Ujejskiego, w Podgórzu wreszcie budynek szkoły im. Henryka Sienkiewicza przy ul. Szkolnej oraz szkoły im. Tadeusza Kościuszki przy ul. Sokolskiej.

Inwestycje powyższe przedstawiają obecnie wartość 2,616.080 zł. bez urządzeń wewnętrznych, na które inwestowała Gmina około 250.000 Koron.

6. Budynki mieszkalne.

W okresie sprawozdawczym wybudowano w dzielnicach przyłączonych 24 domów mieszkalnych, 6 baraków łącznym kosztem 3,020,000 zł.

Z powyższej ilości wybudowano:

1) w dzielnicy IX Dębniki dom mieszkalny przy ul. Dębowej i jeden barak dla bezdomnych,

2) w dzielnicy XII Półwsie Zwierzynieckie 5 domów mieszkalnych przy ul. Norbertańskiej, 4 domy przy ul. Słonecznej oraz barak dla bezdomnych na Stawach.

3) w dzielnicy XX Nowa Wieś domy mieszkalne przy placu Kazimierza Wielkiego, przy ul. Sienkiewicza i przy ul. Wybickiego, róg ul. Ruskiej,

4) w dzielnicy XVIII Warszawskie dom mieszkalny przy al. Słowackiego oraz barak dla bezdomnych,

5) w dzielnicy XX Dąbie trzy baraki dla bezdomnych,

6) w dzielnicy XXII Podgórze 3 domy przy Aleji pod Kopcem oraz 2 domy przy ul. Robotniczej.

Prócz powyższych przebudowano na cele mieszkalne 5 domów, tj. dom przy ul. Czarnowiejskiej l. or. 27, dom przy ul. Malczewskiego, dom przy Aleji Mickiewicza l. or. 8 oraz 2 domy na dawnej kontumacji.

7. Ogrody miejskie.

W dziedzinie upiększenia miasta wykonano w dzielnicach przyłączonych w latach 1910 — 1927 skwery uliczne w dz. IX Ludwinów przy ulicy Konopnickiej, w dz. Dębniki przy moście Dębnickim, w dz. XII Półwsie przy Aleji Krasińskiego, w dz. XV Nowa Wieś przy pl. Kazimierza Wielkiego i Aleji Słowackiego, w dz. XVIII przy Al. Słowackiego, w dz. XXII Podgórze boisko sportowe w parku na Krzemionkach, łącznym kosztem 52.530 złotych.

8. Cmentarze.

Dokonano częściowo uporządkowania cmentarza miejskiego oraz cmentarza parafjalnego w dz. XXII. kosztem łącznym 24.250 zł.

9. Łaźnie publiczne.

Wybudowano z b. Komisarjatem dla walki z epidemjami łaźnię w dz. XXII Podgórze, kosztem 120.000 złotych.

Założono ochronki w dzielnicach Nowa Wieś, Krowodrza, Dąbie i Zakrzówek.

10. Targi.

Oprócz stanowisk dla targów codziennych wybudowała Gmina m. Krakowa w dzielnicach przyłączonych 4 place targowe kosztem 401.000 zł. w szczególności:

1) w dzielnicy XII Półwsie Zwierzynieckie przy placu na Stawach kosztem 150.000 zł.,

2) w dzielnicy XVII Krowodrza plac dla produktów rolnych kosztem 130.000 zł.,

3) w dzielnicy XXII targowicę końską przy ul. Zabłocie kosztem 53.000,

4) w tejże samej dzielnicy targowicę drzewną kosztem 68.000 zł.

Wymienione inwestycje nie obejmują całokształtu działalności zarządu miasta w dziedzinie rozbudowy dzielnic przyłączonych, choćby wspomnieć tylko budowę zakładów sanitarnych w dz. XVII Krowodrza, pomoc Gminy przy budowie kościoła w Dębnikach, założenie piekarni w dz. XXII., żłóbka w Dębnikach, zalesienie Krzemionek, wprowadzenie lamp orjentacyjnych, założenie warsztatów w Zakładach dla chłopców i dziewcząt, sprawienie ław dla placów i stanowisk targowych i wiele pomniejszych.

Ogółem inwestowała Gmina w dzielnicach przyłączonych w latach 1910 do 1927 łącznie 19,252.054 zł. a to łącznie z kosztami budowy zakładów sanitarnych.

Kwota powyższa nie wyczerpuje oczywiście kosztów rozbudowania szeregu instytucji, jak opieki lekarskiej nad młodzieżą szkolną, zwalczania chorób zakaźnych, bezpieczeństwa pożarnego, czyszczenia miasta, utrzymywanych wprawdzie dla całego miasta, ale w rozmiarach przekraczających znacznie potrzeby starego Krakowa.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 152/928 — VII. Kraków, dnia 11 stycznia 1928.

Warunki pracy i płacy dozorców domowych.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat w myśl § 102 lit. a Statutu dla miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 r. Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108 podaje do wiadomości orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 2 grudnia 1927, ustalającej warunki pracy i płacy dozorców domowych miasta Krakowa.

Orzeczenie to brzmi:

Na podstawie ustawy z dnia 16 maja 1922 roku Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 39 poz. 324 w sprawie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich, a dozorcami domowymi oraz reskryptu Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 października 1927 r. Nr. 9184/GIP. Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie przewodniczącego inż. Ludwika Smyczyńskiego, okręgowego inspektora pracy w Krakowie, jako delegata Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Dra Henryka Matuzińskiego, sędziego sądu okręgowego w Krakowie, jako delegata Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Stanisława Gawła, radcy Województwa w Krakowie jako delegata Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — na posiedzeniu w Krakowie w dniu 2 grudnia 1927 roku, w sprawie warunków pracy i płacy dozorców domów miasta Krakowa, po wysłuchaniu opinji reprezentantów właścicieli nieruchomości miejskich i dozorców domów orzekła:

Zasady ogólne.

§ 1.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 16 grudnia 1927 do dnia 30 listopada 1928 z tem, że moc obowiązującą orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, regulującej warunki pracy i płacy dozorców domów m. Krakowa na czas od 1 grudnia 1926 do 30 listopada 1927 ogłoszonego w Monitorze Polskim z 14 marca 1927 Nr. 59, przedłuża się do 15 grudnia 1927 r. włącznie.

§ 2.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich właścicieli nieruchomości miejskich, z drugiej strony zatrudnionych przez nich dozorców domów.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi w myśl ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 394, rozszerzonej ustawą z dnia 23 stycznia 1920 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 8 poz. 53 i ustawy z dnia 16 maja 1922 Dz. Ust. Rz. P. Nr. 39 poz. 324 podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych.

Indywidualne umowy o pracę, zawierające warunki dla dozorcy mniej korzystne niż warunki niniejszego orzeczenia, ulegają na żądanie dozorcy domowego zastąpieniu przez warunki, określone niniejszem orzeczeniem.

§ 4.

W razie indywidualnych lub zbiorowych zatargów, powstałych na tle niniejszego orzeczenia pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich, a dozorcami, do czasu załatwienia zatargu przez właściwą władzę, właścicielowi nie wolno zrywać umowy służbowej, wydalać dozorcy, dozorca zaś nie może przerywać pracy, z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 6 niniejszego orzeczenia.

Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 5.

Stosunek służbowy może być niezwłocznie rozwiązany przez właściciela realności z ważnych przyczyn, a to:

1) jeżeli dozorca lub mieszkający z nim członek rodziny dopuścił się czynu karygodnego przeciwko życiu i zdrowiu, moralności lub majątkowi, który zdolny jest spowodować utratę zaufania do niego jako dozorcy,

2) jeżeli przez grube niedbalstwo wyrządził szkodę domowi lub właścicielowi domu, albo stale zaniedbuje swe obowiązki,

3) Jeżeli dozorca albo mieszkający z nim członek rodziny wobec właściciela domu (zarządcy) lub lokatorów zachowuje się w sposób wysoce niewłaściwy,

4) jeżeli Magistrat wydał polecenie usunięcia dozorcy z powodu zaniedbywania przez niego obowiązków,

5) jeżeli dozorca oddaje się pijaństwu, połączonemu z ciężkiem zaniedbaniem obowiązków, zakłóceniem spokoju w domu lub obrazą mieszkańców domu,

6) jeżeli nieostrożnie obchodzi się ze światłem,

7) jeżeli utrzymuje dom nierządu lub przetrzymuje prostytutki,

8) jeżeli przechowuje kradzione rzeczy,

9) jeżeli bez zgody właściciela realności przyjmuje do swego mieszkania sublokatorów.

§ 6.

Dozorca domu może bezzwłocznie rozwiązać stosunek służbowy z właścicielem realności z ważnych przyczyn, a to:

1) jeżeli bez widocznej szkody dla swego zdrowia nie może pełnić swych obowiązków,

2) jeżeli właściciel realności dopuszcza się czynnych zniewag lub cięższej obrazy czci względem dozorcy lub członków jego rodziny,

3) jeżeli właściciel realności lub jego krewny usiłuje nakłonić dozorcę lub członków jego rodziny do czynów nieobyczajnych lub przeciwnym prawu,

4) jeżeli właściciel realności bezprawnie zatrzymuje dozorcy należną zapłatę, ukróca go w posiadaniu oddanego mu mieszkania lub narusza inne istotne postanowienia umowy,

Uwaga: Za dozorcę domu uważa się osobę bez względu na płeć, pełnoletnią, którą właściciel lub zarządca domu przyjął w charakterze dozorcy domu, zawarł z nią odnośną umowę i poruczył jej nadzór nad domem. Wszelkie czynności dozorcy, związane z jego stanowiskiem może wykonywać sam dozorca lub zdolni do tej czynności członkowie jego rodziny.

5) jeżeli właściciel realności żąda bezpłatnych osobistych posług.

Obowiązek pracy.

§ 7.

Dozorca jest obowiązany w interesie właściciela realności dbać o powierzony sobie w opiekę dom z oględnością i uczciwością, powinien o wszelkich wiadomych mu, zaszłych lub grożących uszkodzeniach domu, z których mógłby powstać uszczerbek dla właściciela domu lub innych osób, bądź na zdrowiu, bądź na majątku, bezzwłocznie donieść właścicielowi domu lub jego zastępcy. Powinien możliwie zapobiec wszelkiemu uszkodzeniu domu lub jego urządzeń i dopilnować, aby w domu przestrzegano przepisów regulaminu domowego wydanego przez właściciela domu.

Dozorca również obowiązany jest wykonywać sumiennie i troskliwie wszystkie rozporządzenia i polecenia wydane przez właściciela domu lub jego zastępcę, dotyczące obsługi, nadzoru i zarządu domu, tudzież przestrzegać przepisów meldunkowych.

§ 8.

Obowiązkiem dozorcy domu jest czuwanie nad bezpieczeństwem domu i jego mieszkańców i używanie w nagłych wypadkach pomocy organów bezpieczeństwa. Powinien dbać o czystość wszystkich dostępnych części domu, a więc wjazdów, bram, sieni, klatki schodowej, strychu, piwnicy, wychodków dostępnych dla publicznego użytku, dalej podwórzy. Tak samo powinien utrzymywać na chodniku, względnie na ulicy przed domem, gdzie niema chodnika, czystość i porządek, usuwać śnieg, błoto, posypać chodnik piaskiem itd. W razie epidemji obowiązany jest ściśle stosować się do zleceń władz sanitarnych co do utrzymywania czystości i porządku lub przeprowadzenia dezynfekcji domu w powyższych częściach domu.

Dozorca winien czuwać nad należytem oświetleniem tych części domu, które w myśl przepisu regulaminu mają być oświetlone. Powinien dbać o całość urządzeń wodociągowych, gazowych, elektrycznych i dzwonków od bramy oraz innych urządzeń publicznych, znajdujących się w domu i wogóle ściśle przestrzegać przepisów regulaminu porządku i czystości, wydanych przez Magistrat.

§ 9.

Obowiązkiem dozorcy domu jest rownież otwieranie bramy w porze zamknięcia, za co należy się dozorcy za każdorazowe otwarcie bramy od wchodzących, względnie wychodzących przed północą 30 gr. a po północy 40 gr. Jeżeli lokator z wiedzą i wolą właściciela realności lub zarządcy posiada klucz od bramy, dozorca otrzymuje od lokatora 4 zł. miesięcznie. Jeżeli dozorca spostrzeże, że ktokolwiek bez wiedzy i woli właściciela realności lub zarządcy dorobił sobie, względnie posiada klucz od bramy, winien o tem natychmiast zawiadomić właściciela realności, względnie zarządcę.

Lokatorzy, utrzymujący w danej realności kawiarnię, restaurację, cukiernię i szynk bezwarunkowo nie mogą posiadać klucza od bramy.

§ 10.

Dozorca domu nie jest natomiast obowiązany do wykonywania posług lub robót domowych na rzecz właściciela realności oraz do wylewania wody z piwnicy, do wynoszenia miału węglowego z piwnicy, tudzież do czyszczenia domu i podwórza po przeprowadzonym remoncie mieszkania lub po przeprowadzonych nadbudówkach, z wyłączeniem drobnych adaptacyj, jak np. zaprowadzenie instalacji elektrycznej, a usługi takie podlegają osobnemu wynagrodzeniu stosownie do umowy.

Warunki wynagrodzenia.

§ 11.

Za czynności związane ze stanowiskiem dozorcy otrzymuje tenże oprócz bezpłatnego mieszkania następujące wynagrodzenie, płatne miesięcznie z dołu:

a)	w domach	parterowych . . .	8 zł.	25 gr.
b)	„	jednopiętrowych . .	13 „	75 „
c)	„	dwupiętrowych . .	21 „	45 „
d)	„	trzypiętrowych . . .	28 „	60 „
e)	„	czteropiętrowych . .	42 „	90 „
f)	„	pięciopiętrowych . .	57 „	20 „
g)	„	sześciopiętrowych . .	71 „	50 „

Mieszkania położone na poddaszu (mansardowe) do dwóch pokoi włącznie nie uważa się za osobne piętro.

Jeżeli w domu znajdują się koncesjonowane: restauracja, kawiarnia, szynk, cukiernia, mleczarnia, jadłodajnia, piekarnia, fabryka wody sodowej, fabryka pasty do butów, zajazd, stajnia, samoistny skład, szkoła, stowarzyszenie, dom modlitwy, lub warstaty rękodzielnicze, zatrudniające ponad 5 robotników, dozorca otrzymuje 50% dodatek do ustalonego miesięcznego wynagrodzenia, zaś za każde następne przedsiębiorstwo tego rodzaju, mieszczące się w tym samym domu o 20% więcej.

Jako jednostkę domową uważa się jeden budynek o jednej bramie wchodowej i jednej klatce schodowej. Jeżeli dom ma więcej klatek schodowych, dozorca otrzymuje bez względu na ilość bram wchodowych od ulicy dodatkowo za każdą klatkę schodową 30% zasadniczego wynagrodzenia. Podwyżka ta jednak nie odnosi się do tylnej klatki schodowej, przeznaczonej wyłącznie dla służby. Klatka schodowa prowadząca do mieszkań w oficynie, nie połączonych wejściem z frontową klatką schodową, nawet, gdyby także przeznaczoną była do użytku służby, nie uważa się za przeznaczoną dla służby, lecz za główną i za taką klatkę schodową dozorca otrzymuje również dodatkowo 30% zasadniczego wynagrodzenia.

Domy, znajdujące się w podworcach, a nie połączone z domem głównym frotowym, należy uważać jako domy osobne, a nie jako oficyny i wówczas od takiego domu należy się całkowite wynagrodzenie, stosownie do wysokości domu, z wyłączeniem domów parterowych dla 2 lokatorów.

Dozorca otrzymuje również za każdorazowe użycie windy przez niezamieszkałych w tej realności 10 gr. przed zamknięciem bramy, a 20 gr. po zamknięciu bramy.

Za gaszenie lampek orjentacyjnych, znajdujących się na danej realności otrzymuje dozorca 3 zł. miesięcznie, o ile spoczywa na nim obowiązek gaszenia ich przed godziną 6 rano.

Właściciel realności obowiązany jest sprawić z własnych funduszów przyrządy, sprzęty, naczynia i materjały,

służące do czyszczenia i oświetlenia domu. Dozorca domu ma je szanować i utrzymywać w należytym porządku, a w razie opuszczenia stanowiska, zwrócić w porządku właścicielowi realności lub zarządcy.

§. 12

Dozorca otrzymuje od właściciela realności bezpłatnie książeczkę kwitarjuszową z dającemi się odłączyć pokwitowaniami, zawierającą kontrolę wypłaconej dozorcy płacy miesięcznej, powierzonych inwentarzy i narzędzi. Brak pokwitowania uchodzić będzie za domniemanie nieuiszczenia zapłaty, względnie niewydania inwentarza i narzędzi.

Mieszkania dozorców.

§ 13.

Dozorcy domu należy się bezpłatne mieszkanie o powierzchni 20 m^2, nadające się na ten cel, położone na parterze, możliwie blisko bramy, z piwnicą i prawem używania strychu do suszenia bielizny w tymsamym domu. Izby mieszkalne przy przyjmowaniu dozorców winne być wybielane, ze szczelnemi drzwiami i oknami na zawiasach. Szyby w oknach mają być całe. Podłogi i piece mają się znajdować w stanie używalności. Dachy muszą być szczelne i nieprzeciekające, a gdzie są zepsute muszą być na koszt właściciela realności naprawione. Dozorcy obowiązani są utrzymywać mieszkania w porządku. Na wypadek zniszczenia mieszkania przez powódź lub inny kataklizm przez dozorcę niezawiniony, naprawienie mieszkania dokonane być winno kosztem właściciela domu. Trzymanie inwentarza żywego jest stanowczo wzbronione. Sublokatorów nie wolno przyjmować bez zgody właściciela realności. Właściciel realności, ani zarządca nie może zmuszać dozorcy do przyjęcia sublokatora. Jeżeli w mieszkaniu dozorcy niema dość światła dziennego, a istnieje niemożliwość dostarczenia dozorcy chwilowo innego mieszkania, dozorca musi otrzymać od właściciela realności, względnie zarządcy prawo używania nawet za dnia oświetlenia elektrycznego czy gazowego, gdzie zaś takiego oświetlenia niema, dozorca ma otrzymać pół litra nafty dziennie.

Podatek wodociągowy opłaca za dozorcę właściciel realności.

Ubezpieczenie.

§ 14.

Dozorca o ile nie jest ubezpieczony w Kasie Chorych z powodu zatrudnienia głównego, winien być ubezpieczony w Kasie Chorych. To samo dotyczy dozorczyni wdowy, o ile sama spełnia obowiązki dozorcy.

W realnościach, w których używa się windy elektrycznej i t. p., ma ponadto dozorca domu, względnie członek rodziny przy obsłudze go zastępujący być ubezpieczony od wypadku, w myśl odnośnych obowiązujących przepisów. Opłatę za ubezpieczenie od wypadków uiszcza w całości sam właściciel domu.

Uwaga: Od dostarczenia piwnicy i strychu właściciel realności jest tylko wówczas uwolniony, jeżeli przeznaczenie tych ubikacji dozorcy przez właściciela realności będzie niemożliwe.

Przewodniczący:
(—) Inż. *Ludwik Smyczyński.*

Z ramienia Ministerstwa Sprawiedliwości:
(—)Dr. Henryk Matuziński

Z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:
(—)Stanisław Gaweł.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 132/28 VII. Kraków, dnia 16 stycznia 1928.

Bezpieczeństwo ogniowe w realnościach.

ROZPORZĄDZENIE.

Ze względu na liczne w ostatnich czasach wypadki pożarów dachowych, spowodowanych nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów ogniowych, Magistrat przypomina następujące postanowienia Regulaminu ogniowego dla miasta Krakowa z dnia 11-go lipca 1918 r. L. 72653/918, a mianowicie:

1. Po myśli § 5 niedozwolone jest składanie materjałów łatwopalnych, jak słomy, siana, szmat, rupieci, popiołu i t. p. na strychach domów, jak niemniej zabronione jest zastawianie sieni domów i przedsionków mieszkań beczkami, skrzyniami, drzewem i t. p. przedmiotami, które w razie wybuchu pożaru utrudniałyby akcję ratunkową i grozić mogły mieszkańcom odcięciem wyjścia.

2. Po myśli § 8 zakazane jest palenie tytoniu i używanie otwartych świateł na strychach domów oraz we wszelkich ubikacjach, gdzie przechowuje się materjały łatwopalne.

Wchodzenie na strych w porze wieczornej jest zabronione; w porze tej dozwolone jest wchodzenie na strych jedynie wyjątkowo w razie koniecznej potrzeby i tylko przy użyciu lamp elektrycznych, osłoniętych siatką lub kloszem oraz specjalnych lamp lub latarń osłoniętych szkłem i siatką drucianą.

W tym celu zakazuje Magistrat P. T. właścicielom administratorom i stróżom domów wydawania lokatorom kluczy od strychu w porze wieczornej.

3. Po myśli § 10 nie wolno w pobliżu pieców składać drzewa, wiór i t. p. łatwopalnych materjałów.

4. Po myśli § 11 nie wolno składać w drewnianych skrzyniach, koszach i t. p. popiołu; popiół składać należy jedynie w żelaznych, ogniotrwałych, szczelnie zamykanych skrzynkach.

5. Po myśli § 17 należy zaopatrzyć każdy przewód kominowy w podwójne, żelazne drzwiczki do czyszczenia, które umieszczone być mają u góry ponad posadzką strychową; drzwiczki te mają być zamykane na klucz i utrzymywane w dobrym stanie, a dostęp do nich ma być zawsze wolny. Klucz od drzwiczek może posiadać tylko kominiarz i właściciel domu.

6. Po myśli § 19 nie wolno używać przewodów kominowych jako schowków i nie wolno składać bezpośrednio przy nich materjałów łatwopalnych.

Magistrat wzywa przeto wszystkich mieszkańców miasta, aby powyższych przepisów ściśle przestrzegali. W szczególności należy jak najrychlej, a najpóźniej w terminie do dni 7-miu usunąć materjały łatwopalne ze strychów, ze sieni, korytarzy i t. p. wszelkie przedmioty, tamujące komunikację, sprawić na popiół metalowe przepisowe skrzynki, naprawić względnie wymienić na nowe zniszczone drzwiczki do czyszczenia kominów.

Przekraczający przepisy powyższe karani będą po myśli § 60 ustęp 30 Statutu dla miasta Krakowa przy zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 89 grzywnami do wysokości 200 zł. lub w razie nieściągalności karą aresztu do 20 dni, o ile przewinienia nie podpadają ukaraniu w myśl przepisów powszechnej ustawy karnej.

Niezależnie od pociągnięcia winnych do odpowiedzialności karnej, Magistrat zarządzi usunięcie materjałów łatwopalnych, złożonych na strychach, z urzędu na koszt i niebezpieczeństwo winnych, a przeciw wysokości kosztów nie będzie przysługiwało po myśli rozporządzenia z dnia 20 kwietnia 1854 Dz. u. p. Nr. 96 prawo czynienia zarzutów.

Celem stwierdzenia, czy przepisy powyższe są należycie przestrzegane, zarządza Magistrat równocześnie rewizje ogniowe przez osobne komisje, które uprawnione są do wydawania na miejscu wszelkich zarządzeń potrzebnych ze względów bezpieczeństwa ogniowego.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Do L. 4194/27 Kraków, 16 stycznia 1928 r.
B. a.

WYKAZ I.

Autoryzowanych prywatnych koncesjonowanych techników w 1928 r. w Krakowie.

A. Inżynierowie budowy cywilni.

1. Chromiński Edmund, inż. budowy maszyn — Radziwiłłowska 28.
*2. Cyrankiewicz Józef, inż. cyw. dla budownictwa — Salwatorska spis. 163.
3. Dr. Cieślewski Antoni, inż. budowy maszyn — św. Gertudy 2, Tel. 3434—569.
4. Czaplicki Stanisław, inż. cyw. dla architektury i budown. lądowego — Wybickiego 4.
*5. Fedorski Mieczysław, inż. dla budownictwa — Garncarska 9.
*6. Fingerhut Herman, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 17.
7. Fischer Ferdynand, inż. dla budownictwa — Pl. K. Wielkiego 4.
8. Friess Artur, inż. dla budownictwa — Rynek główny 10.
9. Goldwasser Pinkas, inż. dla budownictwa — Lubelska 21, Tel. 4472.
10. Górecki Konrad, inż. dla budownictwa — Rynek Kleparski 5.
11. Dr. Krause Jan, Konrad, Eligard, inż. dla bud. maszyn — Florjańska 15, Tel. 3530.
12. Łasiński Teodor, inż bud. kotłów parowych — Smoleńsk 17, Topolowa 40.
13. Mehl Samuel, inż. dla budownictwa — Lwowska 18, Tel. 187.
14. Menasche Ignacy, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 15.
15. Michalski Kazimierz, inż. dla budownictwa — Lubicz 24.
16. Miedniak Zdzisław, inż. dla budownictwa — Powiśle 2.
17. Niżyński Marjan, inż. dla budownictwa — Kazimierza Wielkiego 31.
18. Nowakowski Stanisław, inż. dla budownictwa — Zyblikiewicza 20.
19. Panenko Eustachy inż. dla budownictwa — Długa 8. mieszka Szewska 24.
20. Pietraszkiewicz Ksawery, inż. bud. — Salwator Dyr. komunikacji wodnej — Gontyna 10.
*21. Polański Stefan, inż. cyw. dla budownictwa — Wielopole 1, 15.
22. Ritterman Henryk, inż. cyw. dla budownictwa — Aleja Krasińskiego 10, Tel. 4268.
*23. Różański Adam, inż. cyw. dla bud. kultury i budownictwa — Al. Mickiewicza 21.
*24. Rychlewski (Herman) Włodzimierz, inż. cyw. dla budownictwa — Kremerowska 16.
*25. Stella Sawicki Izydor, inż. cyw. dla bud. — Al. Krasińskiego 28.
26. Skrzyszowski Tadeusz, inż. cyw. dla bud. — Dietlowska 103.
27. Stryjeński Tadeusz, inż. cyw. dla architektury i bud. lądow. — Starowiślna 84, Tel. 76 i 2118.
28. Dr. Szyszko Bohusz, inż. cyw. dla architektury i bud. lądow. — Wawel 5, Tel. 1562.
29. Struszkiewicz Jerzy, inż. cyw. dla arch. i bud. lądow. — Tel. 2022, biuro Krupnicza 5, mieszka Kremerowska 10.
30. Wexner Tobjasz, inż. cyw. dla budown. — Wrzesińska 7, Tel. 4121.
31, Zarzycki Jan, inż. cyw. dla budown. — narożnik Skwerowa 1, Tyniecka 9, Tel. 1368.

B. Geometrzy cywilni.

1. Boziewicz Karol — Mogiła ad Kraków.
2. Bromowicz Artur — Grodzka 26, Tel. 3444.
3. Cehak Alojzy Tomasz — Łobzowska 41.
4. Cyrankiewicz Józef — Salwatorska spis. 163.
5. Fedorski Mieczysław — Garncarska 9.
6. Fingerhut Herman — Zyblikiewicza 17.
7. Godziński Józef — Stroma 8, II piętro.
8. Kasiewicz Adam — Piaski 49, Dz. XIX.
9. Konopka Zdzisław — Sławkowska 23, Telef. 1055.
10. Musiał Władysław — Lubomirskiego 11.
11. Polański Stefan — Wielopole 15.
12. Skąpski Bolesław — Kremerowska 10.
13. Skołyszewski Wiktor — biuro św. Jana 14, mieszka Kochanowskiego 10.
14. Stella Sawicki Izydor — Al. Krasińskiego 28.
15. Dr. Różański Adam — Al. Mickiewicza 21.
16. Zięborak Juljusz — Rynek gł. 7.

Uwaga: * Oznaczeni gwiazdką mają również autoryzację na geometrów cywilnych.

C. Lista znawców ocenicieli

dla spraw o wywłaszczeniu w razie budowy dróg żelaznych lub wodnych na rok 1928 w Województwie krakowskiem z miasta Krakowa.

a) Gospodarstwo wiejskie.

1. Batko Józef, radca miejski, rolnik, ul. Twardowskiego 25.
2. Brzeziński Piotr, prof. Uniw. Jag., Al. Królewska 48.
3. Hajdziński Antoni, rolnik, ul. Czarnowiejska 80.
4. Szarek Stanisław, radca miejski, emeryt. kierownik szkoły Dz. XX Dąbie, ul. Traugutta 2.

b) Leśnictwo.

1. Gauze Aleksander, inspektor ogrodów m., ul. Lubicz 23.
2, Godzicki Jan, radca m., przemysłowiec wydział S-ki łowieckiej m. Krakowa, Grodzka 47.
3. Wobr Wincenty, inż., st. radca leśnictwa, ul. Krupnicza 8.

c) Budownictwo i inżynierja.

1. Andrzej Kłeczek, inż., st. radca budownictwa, ul. Szlak 20.
2. Romanowski Artur, budowniczy, prof. Szkoły Przem., radca m., Aleja Królewska 70.
3. Rzymkowski Jan, architekt, radca budownictwa m. Kujawska 15.
4. Gorecki Konrad, inż. em., st. radca budownictwa m. Rynek Kleparski 5.

d) Fabrykanci.

1. Adelman Aleksander, inż. przemysłowiec, radca m., st. kongregacji kupieckiej, Rynek gł. 9.
2. Górecki Józef, właściciel Fabr. wyrob. żelazn., Starowiślna 46.
3. Zawojski Władysław, wł. fabryki, radca m., ulica Kremerowska 8.

e) Górnictwo.

1. Dr. Benis Artur, prof. Uniw. Jag., ul. Krupnicza 3.
2. Drobniak Franciszek, inż. górniczy, radca m., prof. Akademji Górniczej, ul. Tad. Kościuszki 56.
3. Dr. Kuźniar Wiktor, prof. geologji, ul. Arjańska 6.

f) Specjalnie do wywłaszczeń praw i budowli wodnych, z powodu budowy dróg wodnych i regulacji rzek.

1. Kłeczek Andrzej, inż. st. radca budownictwa m., Szlak 20.
2. Turski Władysław, budowniczy inż., radca m., Al. Krasińskiego 19.
3. Szarek Bolesław, radca budownictwa m., Grzegórzecka 107.

D. Budowniczowie.

1. Allweil Emil, Florjańska 7.
2. Bandurski Roman, Barska 30.
3. Bartz Stanisław, Urzędnicza 6.
4. Baum Samuel, Felicjanek 27.
5. Bajersdorf Waldemar, Długa 41.
6. Bereta Józef, Szewska 25.
7. Biasion Jan, Tenczyńska 2, biuro Tel, 4040.
8. Biborski Aleksander, Kremerowska 14.
9. Bigosz Adam, Kącik 7.
10. Birkenfeld Bernard, Gazowa 11, biuro Mikołajska 6.
11. Broś Tadeusz, Blich 6.
12. Brzeziński Kazimierz, Filarecka 10, Tel. 2508.
13. Burkiewicz Władysław, Al. Zygm. Krasińskiego 28, Tel. 3268.
14. Bujak Edward, Straszewskiego 8.
15. Burzyński Jan, Krowoderska 69.
16. Chmielewski Józef Antoni, ks. Józefa 31, Tel. 2580.
17. Cyrankiewicz Józef, Salwatorska 1, spis. 163.
18. Czunko Adam, Urzędnicza 32, Tel. 95.
19. Dostal Antoni, Józefińska 13, Tel. 2214.
20. Drozdowski Stanisław, Długa 7.
21. Eintrecht Juljusz, Wybickiego 4.
22. Fedorski Zygmunt, Garncarska 9.
23. Feldman Salomon, pl. Matejki 6.
24. Fronc Władysław, Sobieskiego 16 d.
25. Friess Artur, Rynek gł. 10.
26. Gliński Tadeusz, Szczepańska 9.
27. Goldberger Izydor, Tad. Kościuszki 51 (37).
28. Grabowski Juljan, Wincentego Pola 7.
29. Grodziński Eugenjusz, Aleja Mickiewicza 23.
30. Grünberg Zygmunt, Bonerowska 4.
31. Guttman Herman, Dunajewskiego 6, Tel. 1345.
32. Guttman Ludwik, Jakóba 17.
33. Guzikowski Michał, Król. Jadwigi 100.
34. Hand Rudolf, mieszka Batorego 5, Telef. 1281, biuro Stolarska 9, Tel. 1466.
35. Heizman Marjan (Krzysztofory), Zyblikiewicza 10-14.
36. Harband Isser Izasław, mieszka ul. Mikołajska 9, biuro Karmelicka 20.
37. Hausner Zygfryd, Długa 43, Tel. 3365.
38. Hoffman Teodor, Biskupia 8, Tel. 1431.
39. Janik Michał, Krasickiego 8.
40. Jakubowicz Henryk, Librowszczyzna 10, P. K. O. Tel. 432.
41. Jonkler Salomon, Dietlowska 95.
42. Jurkiewicz Piotr, Karmelicka 33, Tel. 2411.
43. Kadula Tadeusz, Powiśle 12.
44. Kaczmarczyk Józef, mieszka Lubicz 36, Tel. 4232, biuro Rynek gł. 34, pałac Spiski.
45. Karwat Józef, Mogilska 78, Tel. 2429.
46. Klein Jan, Tadeusza Kościuszki 8.
47. Kleinberger Władysław, Starowiślna 8.
48. Kowalski Aleksy, Czysta 19.
49. Kramarski Alfred, Senatorska 3 Półwsie.
50. Kramkowski Henryk. Paderewskiego 4.
51. Krawczyński Marjan, Rynek Kleparski 5.
52. Kryłoszański Stanisław, Rynek Kleparski 14.
53. Kryłowski Józef, Parkowa 7.
54. Krzyżanowski Stanisław, Pijarska 5.
55. Krzyżanowski Wacław, Krupnicza 12, Tel. 3152.
56. Kurzer Izydor, Długa 50.
57. Lamensdorf Henryk, Potockiego 13, Tel. 259.
58. Liebling Ferdynand, Starowiślna 32.
59. Maślanka Gustaw, K. Wielkiego 28.
60. Manber Samuel, Rakowicka 4.
61. Mączyński Franciszek, Mikołajska 6, Telef. 2118 i 3040.
62. Mehl Samuel, Lwowska 18, Tel. 187.
63. Merenda Józef, Robotnicza 8.
64. Miarczyński Wiktor, K. Wielkiego 103, Tel. 2466.

65. Mitasiński Józef, Szlak 41, Tel. 8210.
66. Mitka Józef, Czerwona 8.
67. Nowakowski Wacław, Sobieskiego 15.
68. Oberleder Jozue, Zwierzyniecka 17, Tel. 1258—1447.
69. Odrzywolski Sławomir, architekt, Studencka 19, Tel. 243.
70. Odrzywolski Zbigniew, Karmelicka 35, Tel. 2281.
71. Orłowski Jan, Felicjanek 5, Tel. 3263.
72. Ostrowski Stefan, K. Wielkiego 4.
73. Paciorkowski Ludwik, Urzędnicza 13.
74. Panenko Eustachy, Szewska 24.
75. Pawlik Wacław, mieszka ul. Lelewela 13, biuro Kościuszki 18, Tel. 2576.
76. Peroś Jan, Kochanowskiego 15, Tel. 1215.
77. Pezdański Apolinary, Smoleńsk 26.
78. Pokutyński Józef, arch., Siemiradzkiego 10, Tel. 1347.
79. Pordas Ferdynand, Lubelska 21.
80. Polański Stefan, Wielopole 15.
81. Prokesch Joachim Zygmunt, św. Gertrudy 12 a, Tel. 2532.
82. Rakisz Szczepan, Zygmunta Augusta 5, Tel. 2094.
83. Ritterman Henryk, Al. Zygmunta Krasińskiego 10. Tel. 4268.
84. Ronka Eugenjusz, prezes Izby budowniczych, S-ka Budowl., Starowiślna 32, Biskupia 8, Telef. 2169.
85. Romanowski Artur, Al. Królewska 70.
86. Rothhirsch vel Rolecki Zygmunt, Al. Słowackiego 19.
87. Rychlewski Włodzimierz, Kremerowska 16.
88. Rzymkowski Jan, Kujawska 15.
89. Sarnecki Mieczysław Edward, Rynek Kleparski 13, Tel. 4345.
90. Singer Aron Samuel, Starowiślna 6, Tel. 3283.
91. Siódmak Adolf, Felicjanek 17.
92. Silberstein Jakób, Starowiślna 43.
93. Skawiński Karol, obecnie w Krynicy „Zdrój".
94. Skawiński Edward, Mogilska, boczna.
95. Szpondrowski Karol Jan, Groble 7.
96. Stadnicki Medard, Krowoderska 68.
97. Stupnicki Władysław, Podzamcze 3.
98. Struszkiewicz Jerzy i S-ka, przedsiębiorstwo budowlane, biuro Krupnicza 5, m. Kremerowska 10, Tel. 2022.
99. Stryjeński Tadeusz, arch. cyw., Starowiślna 89, Tel. 71 i 2118.
100. Świerkosz Adam, Kopernika 1.
101. Śliwa Stefan, Nowowiejska 7.
102. Spochna Rudolf, Krupnicza 19.
103. Szufa Zygmunt, Kochanowskiego 21.
104. Ślęzak Adam, św. Marka 28.
105. Szanz Franciszek Józef, Krzywa 9.
106. Stella Sawicki Izydor, Al. Krasińskiego 28.
107. Szymański Józef, Szlak 31.
108. Dr. Szyszko Bohusz Adolf, arch. cyw. rektor Ak. Sztuk Pięknych, Wawel, Tel. 1562.
109. Tatarczuch Bolesław, Mikołajska 16.
110. Taub Józef Bernard, Mikołajska 6.
111. Tislowitz Izaak Henryk, Podgórska 12, Tel. 2250.
112. Tombiński Tadeusz, Andrzeja Potockiego 3.
113. Torbe Benjamin, Straszewskiego 11.
114. Tygan Edward, Czysta 19, czasowo Kielce, Sienkiewicza 17.
115. Walz Stanisław, Dunajewskiego 9, Tel. 1557.
116. Warczewski Władysław, Kujawska 17.
117. Warth Ludwik, Długa 45, I p.
118. Weinberger Józef, św. Sebastjana 8.
119. Weindling Roman Abraham, Biskupia 4.
120. Wexner Saul, Retoryka 18.
121. Wexner Tobjasz, Wrzesińska 7, Tel. 4121.
122. Wilczyński Józef, Senatorska 15.
123. Wojtyczko Ludwik, Garncarska 4.
124. Wyroba Edmund, Gołębia 16.
125. Zarzycki Janusz, Rynek gł. 23, Tel. 1166.
126. Zarzycki Jan, inż. i S-ka jawna Kurkiewicz i Turchalski przed. bud., Tyniecka 9., Tel. 1368.
127. Zeleński Stefan, Al. Krasińskiego 21, Tel. 3411.
128. Dr. Zubrzycki Jan, arch., prof. architektury polit. lwowskiej, Al. Słowackiego 7 (dom własny).
129. Stobiecki Jan, Inż., Lenartowicza 5.

Do L. 4194/27
Ba.

WYKAZ II.

majstrów cechowych budowlanych w 1928 r. w Krakowie.

A. Majstrowie brukarscy.

1. Chachoł Piotr, Świętokrzyska 195.
2. Bętkowski Franciszek, Pasterska l. porz. 30, Grzegórzki.
3. Korta Andrzej, K. Wielkiego 100, Dz. XVII.
4. Molenda Feliks, Mazowiecka 151, Dz. XVII.
5. Olaś Franciszek, Czarnowiejska 85, Dz. XVII.
6. Sowa Kasper, Wrocławska 47, Dz. XVII.
7. Spólnik Ludwik, Wielicka 19, Dz. XXII.
8. Stypuła Karol, Juljusza Lea 109, boczna, Dz. XVII.
9. Marjańczyk Stanisław, Mazowiecka 91.

B. Majstrowie ciesielscy (cechowi).

1. Bigaj Eustachy, Karmelicka 15.
2. Cichy Mikołaj, Zamkowa 5 Dębniki.
3. Gliński Tadeusz (budowniczy), Anczyca 11 Salwator.
4. Kalita Jacenty, Kościuszki 34.
5. Karolla Leopold, Szwedzka 139, Dz. XI.
6. Karwat Aleksander, Nadwiślańska przy III moście, Dz. XXII.
7. Karwat Marjan, Barska 11.
8. Karwat Karol, Mogilska 78.
9. Madejski Franciszek, Kościuszki 60.
10. Marek Dominik, Lwowska 11.
11. Peterek Franciszek, Topolowa 48.
12. Podgórny Grzegorz, Krzemionki 3.
13. Rusin Józef, Kościuszki 25.
14. Skawiński Edward, budowniczy, Mogilska boczna, dom własny lp. 84, Dz. XVII.
15. Wasilewski Józef, Zielna 25.
16. Waśniowski Wojciech, Wola Justowska.
17. Zakulski Stanisław, Asnyka 3, tamże Stow. M. Cech. Budowlan.
18. Zakulski Włodzimierz, Kościuszki 23.
19. Zieliński Kazimierz, Krowoderska 46.
20. Warta Stanisław, Królowej Jadwigi 85.

C. Majstrowie kamieniarscy.

1. Franczak Władysław, Aleja Królewska 27.
2. Grünpel Jakób, Izaaka 1.
3. Horner Alter, Miodowa 32.
4. Podgórska Józefa, kierown. Józef Marwec, Towarowa 4.
5. Łuczywo Franciszek, Rakowicka 14.
6. Bracia Trembeccy, Rakowicka 9.
7. Cekiera Teofil, (dawna Warszawska 67) Aleja Królewska 57.

D. Majstrowie murarscy (cechowi).

1. Adamski Jan, Franciszkańska 4.
2. Bujas Józef, pl. Marjacki 3.
3. Bujas Tomasz, Juljusza Lea 11, Dz. XV.
4. Chlipalski Franciszek, Murowana 12.
5. Czechowicz Stanisław, Syrokomli 20.
6. Dudek Stanisław, Kościuszki 60.
7. Galiszkiewicz Józef, Loretańska 8.
8. Golec Szczepan, Konarskiego 25.
9. Gońkowski Józef, Prądnik Czerwony 70.
10. Jakóbek Antoni, Wrocławska 16.
11. Jasiński Ludwik, Księcia Józefa 47.
12. Kaczmarczyk Piotr, Wasilewskiego 8.
13. Kolesiński Jan, Kazimierza Wielkiego 41.
14. Kosiński Franciszek, Zagrody 18.
15. Kotas Józef, (czasowo zaniechał od 24/IV 1927 r.) Krakowska 56.
16. Królikowski Piotr, Aleja Dembowskiego 10.
17. Korzeniak Michał, Kraszewskiego 12.
18. Krzyżanowski Franciszek, Grzegórzecka 31.
19. Koczurkiewicz Wincenty, mieszka Tarnowskiego 2, biuro Lwowska 47.
20. Kumala Stanisław, Kasztelańska l. porz. 27.
21. Lisowski Ludwik, Al. Mickiewicza 27.
22. Migdziński Mieczysław, Królowej Jadwigi 68.
23. Mitek Piotr, Prandoty 16.
24. Nieckarski Józef, Kasztelańska 19.
25. Oraczewski Edmund, św. Teresy 4.
26. Paciński Zygmunt, Król. Jadwigi 94.
27. Rock Łazarz, św. Sebastjana 36.
28. Sitko Andrzej, Prądnik Czerwony 218.
29. Sitko Jan, Prądnik Czerwony 218.
30. Sołtys Aleksander, Zamojskiego 22, Dz. XXII.
31. Stanek Mateusz, Konarskiego 32.
32. Stankiewicz Franciszek, Kujawska 17.
33. Struzik Ludwik, Salinarna 22, Dz. XXII.
34. Trojanowski Józef, Salinarna 13, Dz. XXII.
35. Wiktor Albin, Król. Jadwigi 94.
36. Wilczyński Wincenty, Kapucyńska 3.
37. Zabłocki Sylwester, Franciszkańska 4.
38. Zwoźniak Feliks, Grzegórzecka 35.

E. Majstrowie studniarscy.

1. Albiński Franciszek, Mogilska 13, Dąbie-Piaski.
2. Galas Józef, Lelewela 5.

F. WYKAZ
koncesjonowanych instalatorów na okręg Krakowskiej Izby Handlowo-Przemysłowej

I. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji gazow. i wodociągowych.

1. Bernadyński Adam, Dominikańska 2.
2. Bieniarz Władysław inż., Szpitalna 18.
3. Cegielski W. i S-ka, Grodzka 11.
4. Feiner Adolf, Zamojskiego 22.
5. Feiner Józef, Bonerowska 14.
6. Feiner Izydor, Lwowska 3.
7. Firek Stanisław, Grzegórzecka 32.
8. Jakóbiec Paweł, Traugutta 4.
9. Jaśko Edward, Długa 51.
10. Müller i Jędrzejowski, Długa 34.
11. Jurczak Juljan, Franciszkańska 4.
12. Kurach Józef, św. Marka 11.
13. „Mechanik Polski", św. Jana 13.
14. Silberstein Mojżesz, Kalwaryjska 27.
15. Śliwiński Stanisław, Zielona 18.
16. Tokarowa Anna, św. Jana 10.
17. Wilder Maksymiljan, Dunajewskiego 6.
18. Willman Henryk, Jagiellońska 6.

II. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji wodociągowych.

1. Aksman Roman, Garbarska 15.
2. Baldinger Daniel, św. Sebastjana 20.
3. Bialik Wincenty, Grzegórzecka 8.
4. Błażek Adam, Florjańska 16.
5. Brühard C., Starowiślna 65.
6. Glasner Gerson, Miodowa 16.
7. Goldschmiedt Jakób, Jasna 10.
8. Goldberger Henryk, Starowiślna 36.
9. Golec Adam, Szpitalna 21.
10. Gryglewski Władysław, Garbarska 26.
11. Hejkie Władysław, Zamkowa 3.
12. Kleinwachs Löwy, św. Gertrudy 8.
13. Kuczyński Feliks, Krzywa 6.
14. Kuczyński Franciszek, Długa 16.
15. Kumer Augustyn, Karmelicka 22.
16. Lasko Józef, Mikołajska 5.
17. Margulies Jakób, Miodowa 22.
18. Meisels Eljasz, Karmelicka 23.
19. Miszczyński Leon, Lwowska 10.
20. Mühlrad Mojżesz, Dietla 44.
21. Oleszek Stanisław, św. Marka 29.
22. Parafiński Wiktor, Długa 25.
23. Pieczonka Edward, Zwierzyniecka 10.
24. Reich Izaak, Dietla 23.
25. Reibstein Jakób, Krowoderska 44.
26. Raczyński Józef, Kalwaryjska 78.
27. Szczepanek Wojciech, Jagiellońska 8.
28. Schöngut Karol, Różana 15.
29. Spangilet Józef, Bonerowska 3.
30. Stamberger Pinkus, Starowiślna 32.
31. Stock Dawid, św. Sebastjana 15.
32. Tafler Herman, Bonerowska 5.
33. Weinreb Salomon, Miodowa 20.
34. Weinstein Leon, Skałeczna 5.
35. Westreich Aron, Straszewskiego 5.

III. posiadających uprawnienie na wykonywanie instalacji gazow., wodociągowych i centralnego ogrzewania.

1. Drzewiecki i Jezioráński, Szpitalna 7.
2. Gąsior Wacław inż., Karmelicka 16.
3. Hochwald Maurycy inż., Starowiślna 33.
4. Jarnuszkiewicz Karol, Król. Jadwigi 24.

5. Nitsch Leonard inż., Andrzeja Potockiego 18.
6. Stark Marjan inż., Rynek główny 24.
7. Tokar Jan, Podgórze, Lwowska 46.
8. Wasilewicz Feliks, Dominikańska 2.

IV. Instalatorzy przewodów elektrycznych.

1. Armatys Tadeusz, Rynek gł. Pałac Spiski.
2. Baja Edward, Podgórze, Rynek 4.
3. Binder Józef, św. Gertrudy 23.
4. Dembitzer Izrael, Dominikańska 2.
5. Farbowski Władysław, Dietla 79.
6. Gawlikowski Wilhelm, Zygmunta Augusta 15.
7. Grünberg Leib, Tatarska 3.
8. Heiman Edward inż., Pędzichów 3, boczna.
9. Janiczek Czesław, „Elektra" św. Jana 1.
10. Jaworowski Leonard Bolesław, św. Tomasza 32.
11. Jurski Bolesław inż., Jagiellońska 4.
12. Kleczewski Tadeusz, „Agrodynamo", Jagiellońska 6.
13. Król Piotr inż., Wiślna 2.
14. Kurzawiński Adam, Podgórze, Wielicka 17.
15. Landau Chaim, Stradomska 5.
16. Leśniowski Stanisław, Szlak 30.
17. Leszczyński Tadeusz inż., Grodzka 65.
18. Migdziński Franciszek, Florjańska 55.
19. Münnich Bohdan inż., Retoryka 5.
20. Muż Jan, Pańska 10.
21. Opaliński Bronisław, Krzywa 5.
22. Paciorkowski Franciszek, Basztowa 9.
23. Popper Rudolf inż., „Universum", św. Marka 25.
24. Prozołowicz Stanisław, Stolarska 11.
25. Richter Franciszek, Straszewskiego 24.
26. Rosenhauch Rudolf, św. Wawrzyńca 13.
27. Sajak Władysław, Franciszkańska 4.
28. „Siemens" Polskie zakłady elektryczne, Grodzka 58, kierownik techniczny inż. Gąsowski Władysław, Karmelicka 14.
29. S-ka akc. „Elin", św. Anny 1.
30. S-ka handl. przem. „Eshape", Sławkowska 15, kierownik techn. inż. Solecki Piotr.
31. Akc. Tow. elektr. (przedtem Sokolnicki i Wiśniewski) Dominikańska 3.
32. Stankiewicz Ksawery inż., Straszewskiego 24.
33. Trzaskalski Wojciech, Sołtyka 11.
34. A. E. G. Powsz. Tow. elektr., Dunajewskiego 3, kierownik techn. inż. Adam Balicki.
35. Wolla Mieczysław, Szlak 30.
36. Wasyleszyn Zdzisław, Smoleńsk 16.
37. Wiesiołek Franciszek, Grodzka 10.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 46513/27 Kraków, dnia 4 stycznia 1928.
V.

OBWIESZCZENIE.

Wykaz rzeczy znalezionych za miesiąc październik, listopad i grudzień 1927 r.

Art. 460 — torba płócienna z książkami szkolnemi. Art. 462 — klucz wertheimowski. Art 464 — portmonetka damska z kluczykami. Art. 465 — obrazki. Art. 469 — zegarek srebrny. Art. 470 — 2 klucze. Art. 472 — garderoba i bielizna damska używana. Art. 473 — torebka damska. Art. 475 — pakiet z przyborami toaletowemi. Art. 476 — zegarek damski branzoletowy. Art. 477 — korba do samochodu. Art. 478 — papierośnica skórzana i portmonetka. Art. 479 — czapka sportowa. Art. 480 — torebka czarna damska. Art. 486 — teczka skórzana. Art. 493 — kaganiec dla psa. Art. 494 — torebka damska. Art. 495 — czapka sportowa. Art. 496 — torebka damska ceratowa. Art. 498 — piłka nożna. Art. 500 — klucz. Art. 501 — torebka damska. Art. 502 — torebka skórzana jasna z różnemi przedmiot. Art. 510 — książka p. t.: „Sennik powszechny" z zapiskami. Art. 512 — toreba damska z drobną kwotą pieniężną i różnemi przedmiotami. Art. 513 — torba ceratowa. Art. 514 — laska. Art. 515 — pęk kluczy. Art. 516 — torebka damska skórzana z portmonetką. Art. 519 — zegarek niklowy z łańcuszkiem. Art. 521 — piłka nożna. Art. 525 — laska. Art. 527 — pęk kluczy na kółku. Art. 529 — 2 klucze związane sznurkiem. Art. 532 — portfel skórzany z kwotą kilkunastu złotych. Art. 533 — torebka damska ceratowa. Art. 534 — torebka damska z kwotą kilku złotych. Art. 535 — koszula męska używana. Art. 536 — portmonetka skórzana żółta z kwotą kilku złotych. Art. 537 — torebka damska z różnemi przedmiotami. Art. 541 — portfel używany z kartą cyrkulac. na nazwisko Józef Skowronek. Art. 544 — torebka damska z legitymacją na nazwisko Władysław Gaj. Art. 545 — przyrząd do mierzenia ilości benzyny zbiorniku samochodu. Art. 547 — zegarek niklowy męski. Art. 548 — czapka damska. Art. 549 — teczka ceratowa czarna. Art. 550 — pakiet z bandażami i gazą. Art. 552 — klucz. Art. 554 — klucz wertheimowski. Art. 555 — torebka damska skórzana z drobną kwotą pieniężną. Art. 556 — kiszka automobilowa. Art. 558 — torebka damska z drobną kwotą pieniężną. Art. 559 — 3 klucze na kółku. Art. 560 — torebka damska skórzana z pugilaresem. Art. 563 — weksel wystawiony na nazwisko Piotra i Józefy Musiałów. Art. 564 — portfel z kwotą kilkudziesięciu złotych. Art. 565 — szal damski. Art. 566 — łańcuszek złoty od zegarka damski. Art. 569 — świadectwo moralności na nazwisko Marji Paciorek, książka do nabożeństwa i książka pt. „Ciastka wielkanocne".

Art. 570 — rękawiczki skórkowe damskie zniszczone. Art. 571 — parasolka damska czarna używana. Art. 574 — a) torebka lakierowa damska z papierośnicą skórzaną z monogramem A. H., b) torebka z imitac. skóry, c) portmonetka skórzana zniszczona. Art. 576 — portmonetka. Art. 577 — portmonetka płócienna z drobną kwotą pieniężną. Art. 578 — 3 klucze. Art. 581 — pończochy damskie (1 para). Art. 582 — klucz. Art. 583 torebka damska ceratowa. Art. 584 — piłka nożna. Art. 589 — 2 klucze. Art. 590 — torebka damska skórzana z zegarkiem srebrnym damskim. Art. 595 — książka p. t. „Deuz Mondes" i 6 dzienników. Art. 596 — różaniec. Art. 597 — klucz. Art. 599 — sieć i sznur. Art. 602 — karty do gry z drobną kwotą pieniężną. Art. 604 — 1 bucik dziecinny. Art. 605 — torebka damska z drobną kwotą pieniężną. Art. 607 — zawiasy sprężynowe do drzwi. Art. 610 — portmonetka skórzana czarna zniszczona z drobną kwotą pieniężną. Art. 611 — pugilares damski z drobną kwotą pieniężną. Art. 614 — portfel skórzany z zapiskami. Art. 615 — 2 klucze. Art. 616 — torebka damska skórzana. Art. 617 — torebka damska

skórzana używana. Art. 618 — 3 klucze na kółku. Art. 619 — 1 kolczyk złoty. Art. 621 — torebka damska czarna z drobną kwotą pieniężną. Art. 622 — pugilares skórzany z drobną kwotą pieniężną. Art. 623 — torebka damska. Art. 1169 — 180 zł. Art. 7792 — 5 zł. Art. 8279 — 5 zł. Art. 9014 — 10 zł. Art. 9477 – 7·80 zł. Art. 10893 — 15 zł. L. Magtu. 35690/27-V — łańcuszek rzekomo złoty u znalazcy. L. Magtu. 36741/27-V — pakiet z korkami gumowymi.

Magistrat wzywa właścicieli powyższych przedmiotów, aby o ile mogą dowieść swego prawa własności zechcieli się zgłosić po odbiór tychże do Wydziału V. Magistratu oficyna I. piętro drzwi Nr. 16 w godzinach urzędowych między godziną 10 — 12 codziennie z wyjątkiem niedzieli i świąt.

W razie przeciwnym przedmioty te wydane zostaną znalazcom i po upływie 3-ch lat przejdą na ich wyłączną własność lub też sprzedane będą w drodze licytacji, w tym czasie zaś przedmioty ulegające łatwo zniszczeniu jak np. części odzieży zostaną sprzedane w 3 miesiące po niniejszem ogłoszeniu.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 3404/27
B. a.

WYKAZ

zmiany policzbowania domów po stronie lewej ulicy Oboźnej w Dz. XVII. Krowodrza w Krakowie.

L. s.	Liczba porządk. dawna	Liczba porządk. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hipot.	Liczba now. wyk. hipot.	Uwaga
295	2	2	Narożnik ulicy Wrocławskiej Patrz ul. Wrocławska 35				
243	4	4	Zbroja Kasper	334/1	113	565	
		(6)	parcela				
		(8)	parcela				
327		(10)	Sojowa Leona z Domostawskich	877/5	633	709	
		(12)	" " "				
		(14)	" " "				
312	10	(16)	Patrz ul. Łokietka l. p. 20 Narożnik ulicy Łokietka				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 3996/27
B. a.

W Y K A Z
zmiany policzbowania domów w ulicy Niepołomskiej w Dz. XX „Dąbie“ w Krakowie.

L. spis.		L. porz.		Właściciel	Liczba			U W A G A
dawna	nowa	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.	
143	143	2	1	Narożnik ul. Kosynierów patrz ul. bez nazwy l. p. 1				Gmina m. Krakowa barak dla bezdomnych
		—	(2) (3)	parcele				
96	96	1	4 5	Guttmann Mojżesz			105 118 131	Cegielnia i domy robotnicze
		—	(6) (7)	parcele				
		—	od (8) do (16)	Narożnik ul. Sierpowej parcele				
		—	od (17) do (38)	Droga do Czyżyn parcele ”				
		—		Narożnik ul. Zajęczej				
		—	od 39 do 43	parcele				
B. 2	155	2	44	1-o Chomiak 2-o Musiałek Wiktorja i Łyko Józef	171	—	140	
		—	(45)	parcela				
B. 5	156	3	46	Łyko Jan	170	74	74	
B. 4	157	4	47	Dr. Lewkowicz Franciszek Ksawery 2-im. i Stanisława	111 177	269 73	73	
		—	od 48 do 50	parcele				
140	140	6	51	Tora Henryk i Marja	654/6	76	470	

L. spis.		L. porz.		Właściciel	Liczba			UWAGA
dawna	nowa	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hipot.	now. wyk. hipot.	
		—	(52) (53) (54)	parcele				
B. 7	158	8	55	Sznajder Jan i Katarzyna	173	76	76	
		—	(56) (57) (58)	parcela " "				
141	141	10	59	Baś Franciszek	651/1	77	287	
		—	(60)	parcela				
		—	(61)	parcela				
149	149	11	62	Słabik Franciszka	649/3 649/4	77	77	
		—	(63)	parcela				
B. 8	159	12	64	Tynor Stanisław	176	77	289	
				Narożnik Placu Błonie Beszcz.				

Zestawiono w Budownictwie miejskiem oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4238/27
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Janowa Wola w Dz. XXII. „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul. Kącik				
391	1	2	Kammer Eisig	396	454	312	
316	3	4	Drozdowski Wiktor, Stefanja, Franciszek i Józefa Marja 2 im.	401 400	60	58	
345	5	6	Świerzyński Teofil i Helena	402 403	488	321	
301	7	8	Francuz Szczepan i Julja	410	375	242	
395	9	10	Obtułowicz Karolina, Helena, Gustaw, Adam i Mieczysław	411 412	398	361	
397	11	12	Kosińska Antonina	413	542	377	
411	13	14	Sławiński Jacenty	419 418	579	382	
440	15	16	Dzięgiel Ludwika	420	596	399	
			Narożnik ul. Dąbrówki				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	Dawna	Nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ul. Kącik				
272	2	1	Patrz ul. Kącik	10			
372	4	3	1-o Klimek, 2-o Rusnak Julja, Klimek Julja, Leonard, Stanisław, Józefa, Genowefa i Tadeusz	394	538	493	
70	6	5	Włodarczyk Jakób i Michalina	393/1	70	63	
673	8 (10)	(7) (9)	Bodnicka Marja, Wilhelm i Olga Goisek	392	608	390	
425	12	11	Polak Jan i Aniela	391	425	98	
460	14	13	Patrz ul. Dąbrówki lp. 4				
			Narożnik ul. Dąbrówki				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4129/27
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Na Zjeździe w Dz. XXII. „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Wylot III. mostu na Wiśle				
			Narożnik ul. Zabłocie				
		(2)	Patrz ul. Zabłocie 1				
		(4)	parcela				
		(6)	parcela				
69	30	8	Skarb Państwa Szpital Koni Nr. V.	355	68	62	
		10	parcela				
492	32	12	patrz plac Zgody lp. 9				
			Narożnik placu Zgody				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Wylot mostu III. na Wiśle				
			Dojście do ul. Nadwiślańskiej				
		(4)	Skład drzewa patrz ul. Nadwiślańska lp. 7				
		(3)	parcela				
68		5	patrz. ul. Nadwiślańska 28				
			Narożnik ul. Nadwiślańskiej				
		(7)	parcela				
		(9)	parcela				
			Narożnik placu Zgody				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4084/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Zakopiańskiej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ulicy Czarnej				
364		2	Skarb Państwa dom kolejowy	1583			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
		(4)	parcela				
			Tory kolejowe				
365		6	Skarb Państwa dom kolejowy	1580			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
366		8	Skarb Państwa stacja kolejowa Kraków-Bonarka	1579			Spis. kolejowy II. Dz. XXII.
			Ulica zamknięta dworcem kolejow. Kraków-Bonarka				

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. parc.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik ulicy Czarnej				
		(1)	parcela				
		(5)	parcela				
		(5)	parcela				
		(7)	parcela				
		(9)	parcela				
		(11)	parcela				
		(13)	Gm. m. Krakowa Ekspozytura Miejskiego Urzędu Poboru Podatków i Opłat Pośrednich (dawna akcyza)				
			Ulica zamknięta dworcem kolejow. Kraków-Bonarka				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów)

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4085/27
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Czarnej w Dz. XXII. „Podgórze" w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Łagiewnickiej				
661		2	Polskie Tow. Handlowe Sp. Akc. w Krakowie	1315 1316 1317 1318 1319 1320 1323	607	874	
		(4)	parcela				
		(6)	parcela				
		(8)	parcela				
			Przejazd przez tor kolejowy i zbieg z ulicą Puszkarską				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Łagiewnickiej				
		(1)	parcela				
		(3)	parcela				
		(5)	parcela				
			Narożnik ul. Zakopiańskiej				
364		(7)	Patrz ul. Zakopiańska 2				
			Przejazd przez tor kolejowy i zbieg z ulicą Puszkarską				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddz. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 146/28.
B. a.

Wykaz

konsensów budowlanych, wydanych w styczniu 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Salomon Haber	klozet parter. w podwórzu i klozet na ganku I. p.	Sienna L. 14	Stanisław Dudek	5282/27
		Dz. III.		
Eleonora Weindling	oparkanienie dziedzińca	Podzamcze L. 20	Inż. R. Weindling	3426/27
Anna Keller	nadbudowa III p.	Bonerowska L. 4	Z. Prokesz	563/27
Dr. Jakób Siódmak	ogrodzenie prowizoryczne na 6 miesięcy	św. Łazarza lh. 451/2, 451/3	Kryłowski	4834/27
		Dz. VII.		
Izaak Horowitz	parterowe klozety w podwórzu	Dietlowska 36	St. Kryłoszański	5026/27
		Dz. VIII.		
Izydor Landau	transformator	B. Joselowicza 26	S. Wexner	4201/27
		Dz. IX.		
Stanisława Włodarzowa	stajnia	Rozdroże 6	A. Sołtys	4740/27
		Dz. X.		
Katarzyna Nidecka	przebudowa komórki na ubikację mieszkalną i dobud. komórki	Boczna 17	J. Chmielewski	4734/27
		Dz. XIII.		
Juljan Chwostek	drewutnia	Król. Jadwigi 50	W. Zakulski	5268/27
Dymitr Petrynka	dom parter. z suteren.	Piastowska L. 9	W. Stupnicki	5628/27
Honorata Baranowa	dobudowa parteru z poddasz.	Ks. Józefa 6	J. Wilczyński	4943/27
		Dz. XIV.		
Bernard Ratz	dobudowa parter. garażu dla 3 samochodów	Czarnowiejska 70	S. Wexner	3416/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XV.				
Prof. Józef Figna	parterowa willa z poddasz. mieszk.	Al. Grottgera L. 2	S. Piwowarczyk	2808/27
Wiktorja Makowska	oparkanienie od frontu	Kujawska 8—10 p. l. k. 58/1, 58/3	M. Korzeniak	2782/27
Jakób Horowitz	plan dodatk. mieszkan. na poddaszu	Kazim. Wielkiego 15	A. Baum	4539/27
Zofja Jamrozowa	plan dodatk. I. p. ofic. na pracownię kilimów	Juljusza Lea lsp. 268	Pawlik	3231/27
Dz. XVI.				
Florjan Łabudzki	parter. dom z poddaszem mieszkaniem, komórki i oparkanieniem	boczna Juljusza Lea	L. Lisowski	5108/27
Wojciech i Marja Pękala	drewn. komórki i wychod. z dołem kloaczn.	Juljusza Lea 80	L. Wojtyczko	3670/27
Rudolf Duda	parterowy murowany dom z poddaszem, mieszkaniem i oparkanieniem	Lucjana Rydla p. lk. 390/7	P. Kaczmarczyk	4789/27
Jan Nowakowski	murowany gnojownik	Juljusza Lea 81	F. Zwoźniak	4047/27
Ludwik Lazar	przebudowa części pater. budynku (skład piwa) na lokal dla Towarzystwa Pań Miłosierdzia	Gnieźnieńska L. 1	W. Miarczyński	4007/27
Bronisław Klee	drewniane komórki	Lucjana Rydla lk. 402/2	J. Kaczmarczyk	4259/27
Dz. XVII.				
Agnieszka Chwastek	szopa murow. i gnojownik	Mazowiecka L. 38	J. Kolesiński	5153/27
Leona Sojowa	dom I piętrowy	Obożna L. 10	E. Skawiński	5086/27
Dz. XVIII.				
Franciszek Soczyński	dom I p. z poddaszem	Mogilska boczna Urząd tel. i poczt. lk. 21/78	E. Skawiński	4697/27
Dz. XIX.				
Karol Karwat	izba wypoczynkowa przy tartaku	Mogilska 78	J. i K. Karwat	4207/27
Franciszek i Jadwiga May	ofic. przyziemne z poddaszem	Grzegórzecka 95	T. Bujas	4426/27
Florjan Dziadur	nadbudowa I. piętra	Wiślisko 37	J. Wilczyński	4411/27

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XX.		
Henryk Tora	przyziemne ofic. mieszk. i szopa prowizoryczna	Grzegórzecka 85	I. Goldberger	4364/27
		Dz. XXI.		
Firma »DESERTA« fabyka serów	dwie piwnice	Wielicka L. 91	Kurzer	5545/27
Szymon Feltscher	stajenka, ustęp i komorka	Myśliwska 371	A. Dostal	4919/27
		Dz. XXII.		
M. Urząd Poboru Opłat i Podatk. pośrednich	dom administracyjny i zajazdowy, kantyna, ustęp i magazyn	Zabłocie 18—20	— — —	5435/27
Hegerowa	poddasze, izba mieszkalna	Wielicka 37	A. Dostal	5053/27
Herstein Michał Leon recte Löbl Akiwa	2 p. schody	Nadwiślańska 8	A. Dostal	5263/27
Henoch Landau	szopa murow. i gnojownik	Mazowiecka 38	J. Kolesiński	5153/27
Urban Piątek	nadbudowa I. p. i I. p. dobud. (plan dodatk.)	Zamojskiego 46	J. Burzyński	5453/27
Stanisław Grabowski	nadbudowa I. piętra i dobud.	Podskale 6	E. Skawiński	34/28

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Andrzej Dobosz,** prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. prowiz. pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12116/27).

P. **Andrzej Felda,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12120/27).

P. **Józef Grabarz,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12114/27).

P. **Władysław Śledź,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12117/27).

P. **Piotr Śliza,** niższy pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12113/27).

P. **Michał Zwirowski,** niższy pracownik m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym pracownikiem miejskim z poborami XIV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12115/27).

P. **Wincenty Augustyniak,** niższy pracownik m., na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowizorycznym pracownikiem miejskim z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12118/27).

P. **Wojciech Łaśko,** niższy prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowiz. pracownikiem miejskim z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12119/27).

P. **Bolesław Polak,** niższy prowiz. pracownik miejski, na zasadzie § 89 statutu m., mianowany został z dniem 1 grudnia 1927 r. niższym prowiz. pracownikiem m., z poborami XV grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 12121/27).

EMERYTURY.

P. **Władysław Mazaraki,** sekretarz Magistratu, przeniesiony został na zasadzie art. 28 lit. a. statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24 Nr. 12 Dz. rozp. m. Krakowa), z powodu stwierdzonej trwałej niezdolności do służby i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12, statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego VII grupy, szczebel **a.** (L. prez. 10999/27).

P. **Józef Dymek,** kanalarz Zakładu czyszczenia m., w myśl art. 29 statutu emeryt. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza m. trwałej niezdolności do służby z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer., przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1924 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 21 lat od uposażenia służbowego XII grupy, szczebel **d.** (L. prez. 11765/27).

P. **Jan Szwarnog,** woźny miejski, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu trwającej nieprzerwanie dłużej niż pół roku choroby stwierdzonej przez lekarza miejskiego, trwałej niezdolności do służby oraz przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emeryt. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r., w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego tj. XII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 12202/27).

P. **Piotr Zemlak,** woźny miejski, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 36 lat od uposażenia służbowego XII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 11721/27).

P. **Franciszek Gierca,** woźny m., w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu trwałej niezdolności do służby i podeszłego wieku z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r., ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego XIII grupy, szczebel **e.** (L. prez. 11487/27).

P. **Józef Małecki,** palacz w Zakładzie pomp w Bielanach, w myśl art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1927 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 27 lat od uposażenia służbowego XIII grupy szczebel **d.** (L. prez. 11764/27).

P. **Józef Saletnik,** woźny miej., w myśl. art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu przekroczenia 60 roku

życia i uzyskania prawa do pełnego uposażenia emer. z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. ze względu na policzalną służbę w ilości 37 lat od uposażenia służbowego XIII grupy, szczebel **f.** (L. prez. 11576/27).

P. **Józef Kumik,** woźny miejski, w myśl. art. 29 statutu emer. dla pracowników Gminy m. Krakowa (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24), przeniesiony został z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego trwałej niezdolności do służby i przekroczenia 60 roku życia z dniem 31 grudnia 1927 r. w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1 stycznia 1928 r. w myśl art. 12 statutu emer. przy zastosowaniu art. 2 statutu emer. z 1914 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 24 lat od uposażenia służbowego XIV grupy, szczebel **e.** (L. prez. 11354/27).

P. **Agnieszka Kozyrowa,** wdowa po b. robotniku m., na zasadzie art. 26 statutu emer. (uchwała z dnia 8 października 1924 r. L. prez. 2645/24) otrzymała w drodze łaski od 1 stycznia 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) zł. miesięcznie.
(L. prez. 11935/27).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 184 w kad. XVII z dnia **12 stycznia 1928 roku.**

Obecni: *Przewodn. Prezydent m.* inż. Karol Rolle.

Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski
" inż. Józef Sare.
" Dr. Ludwik Schneider.
" Dr. Piotr Wielgus.

Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.

Radców m. obecnych **81.**

Początek posiedzenia o godz. **6 wieczór.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienie pośmiertne.

Przewodniczący Prezydent inż. K. Rolle poświęcił gorące wspomnienie zmarłemu st. radcy Mgtu ś. p. Dr. Marcelemu Zawadzkiemu, naczelnikowi Admin. akcyzy miejskiej, podnosząc wybitne zasługi zmarłego urzędnika dla Gminy m. Krakowa około utrwalenia finansów miejskich.

Przemówienia Prezydenta m. wysłuchała Rada m. stojąc.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał wnioski nagłe:

1. Rm. Dra Müllera i tow. w sprawie zorganizowania pomocy węglowej dla bezrobotnych.

„W bieżącym roku rząd zorganizował tylko pomoc żywnościową dla bezrobotnych. Wobec tego Gmina powinna zorganizować pomoc węglową.

Podpisani stawiają następujący wniosek nagły: Rada miejska wzywa P. Prezydenta do przedłożenia Sekcji opieki społecznej i skarbowej wniosku w sprawie pomocy węglowej dla bezrobotnych zamieszkałych w Krakowie".

Wniosek odesłano do Sekcji VI. i II. celem regulaminowego traktowania.

2. Rm. Puchałki i tow. w sprawie przedłużenia okresu wyłożenia spisów wyborców.

W dniu 15-go b. m. upływa termin przeglądania spisów wyborców do Sejmu i Senatu. Z uwagi na to:

1) że w spisach wyborców w m. Krakowie jest wiele niedokładności spowodowanych już to pośpiechem w sporządzaniu spisów, już to chaosem panującym w policyjnem biurze meldunkowem;

2) że do ogłoszeń o wyłożeniu list wyborców wkradły się omyłki, szczególnie w odniesieniu do przydziału wyborców do poszczególnych Komisji obwodowych;

3) że Komisje obwodowe nie rozporządzają dotychczas wykazem osób, które na skutek wyroków sądowych pozbawione są prawa głosowania, a bez tych wykazów kontrola list jest utrudniona, okazuje się konieczność przedłużenia okresu przeznaczonego na sprawdzanie spisu wyborców.

Wobec powyższego podpisani wnoszą:

Świetna Rada uchwala:

Wzywa się Pana Prezydenta, by w Okr. Komisji Wyborczej na okręg wyborczy Nr. 41 podjął starania o przedłużenie okresu wyłożenia spisu wyborców do publicznego przeglądu.

Uchwalono, by Prezydjum odniosło się do Okręg. Komisji wyborczej.

Pisma.

Sekretarz odczytał pismo Towarzystwa Wzajemnej Pomocy uczniów Uniw. Jagiell. w sprawie oddania na własność miejskiej parceli gruntowej pod budowę drugiego Domu akademickiego.

Pismo niniejsze przekazano S. I.

Powołanie członka Rady miejsk. do Kolegium wodnego dla m. Krakowa.

Prezydent miasta inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na opróżnione miejsce przez śmierć ś. p. Dra Franciszka Mussila powołuje się na zastępcę członka Kolegjum wodnego dla m. Krakowa do końca okresu pięcioletniego t. j. do 29 maja 1928 r. rm. inż. Franciszka Drobniaka. (L. prez. 11022/927).

Uchwalono.

Porządek dzienny.

Sprawozdanie z działalności Jaworznickich Komunalnych Kopalni Węgla, za ubiegłe 6-lecie, t. j. za czas od września 1919 roku do końca grudnia 1926 roku.

Referent wiceprez. m. inż. Józef Sare wygłosił następujące sprawozdanie:

1. Stan kopalni po kupnie.

Jaworznickie Kopalnie Węgla objęliśmy we wrześniu 1919 roku w stanie zupełnego powojennego wyczerpania i kompletnej dezorganizacji administracyjnej.

Tak w podziemiu jak i na powierzchni była w ostatnich latach wojny pod presją austrjackiego rządu prowadzona gospodarka rabunkowa, zdążająca do tego aby przy jak najmniejszej ilości ludzi i najoszczędniejszem zużyciu materjałów ruchowych, wycisnąć z Kopalni jaknajwiększą ilość węgla, co odbiło się bardzo niekorzystnie na stanie substancji węglowej, oraz na instalacjach maszynowych.

Maszyn, materjałów i narzędzi zużytych nie uzupełniano i nie odnawiano, a to co już się musiało koniecznie sprawić dla zadośćuczynienia najpilniejszym potrzebom ruchu, było jakościowo nad wyraz liche t. zw. wojenny Ersatz.

Magazyny i zapasy były wyczerpane, a lasy wyrąbane ponad gospodarczy turnus.

Zastaliśmy nadto w Jaworznie kompletny brak gotówki. Całą finansową gestję Jaworzna prowadził Dom Bankowy Braci Gutmann w Wiedniu, u którego Jaworzno lokowało swe fundusze. Swego czasu Jaworzno subskrybowało 2,500.000 koron pożyczki wojennej i na tym podkładzie miało przez Gutmanów kredyt w Banku Austro-Węg. Stan finansowy pogorszył się jeszcze tem że kopalnia musiała objąć do spłaty i do oprocentowania resztę ceny kupna za kuksy, wynoszącą 34,391.014 koron austr., czyli 4,298.876·75 zł. w złocie.

W braku gotówki nabywała nadto kopalnia żywność dla górników i materjały od połowy roku 1918, aż do chwili objęcia jej przez nas, drogą interesów wymiennych za węgiel in natura tak, iż w chwili objęcia byliśmy z tego tytułu dłużni kilkanaście tysięcy wagonów węgla za poprzednio już dostarczone i skonsumowane towary.

Pod względem technicznym stały wówczas istniejące dwie kopalnie »Piłsudski« i Kościuszko« — nazwy te zostały im nadane w listopadzie 1918 roku przez robotników — na poziomie 1913 roku, a raczej na nieco niższym, wskutek przedwojennej taniej robocizny, oraz wielkiej pościągliwości inwestycyjnej przewodnich właścicieli.

Po rozpatrzeniu się w sytuacji Komitet Wykonawczy ułożył sobie plan działania i złożył zeń sprawozdanie na posiedzeniu Rady Zawiadowczej w listopadzie roku 1919, a uzyskawszy aprobatę swych przewodnich idei zabrał się do pracy.

Komitet podzielił sobie swoje zadania na szereg następujących po sobie faz. Naprzód bowiem trzeba było skompletować, a częścią odnowić personal i wprowadzić w przedsiębiorstwie ład i dyscyplinę, oraz stworzyć organizację techniczną i administracyjną.

Dalszym punktem naszego programu było: powiększyć wydobycie węgla, wprowadzić mechanizację i racjonalizację pracy, w końcu zwiększyć dochody kopalni przez należyte wyzyskanie naturalnych bogactw Jaworzna i rozwinięcie nowych działów produkcji.

Równocześnie zaś musiano się zająć stroną społeczną i stosunkiem do robotników, gdyż najlepszą gwarancję uspokojenia załogi i podwyższenia wydatności pracy widzieliśmy w tem, aby dla robotników stworzyć należyte i godne człowieka warunki bytu.

W czasie do 1 stycznia 1920 roku wypracowano tedy szczegółowy program robót, uzupełniono personal kopalni siłami wyłącznie polskiemi, przeniesiono zarząd główny z Wiednia do Krakowa, tak, iż z dniem 1-go stycznia 1920 roku rozpoczęła się właściwa praca produkcyjna i organizacyjna.

Remont.

Pierwszym przedmiotem naszej troski był remont kopalń »Piłsudski« i Kościuszko«. Remont ten nie mógł być czysto mechanicznym powrotem do stanu przedwojennego.

Równocześnie trzeba było bowiem dla obniżenia kosztów produkcji obydwie kopalnie zmodernizować i zmechanizować. Dla każdego człowieka, patrzącego nieco dalej, było bowiem jasnem, że wchodzimy w epokę rosnącej robocizny i skrócenia czasu pracy i że kopalnie nasze o ile chcą prosperować i żyć, będą musiały iść śladami kopalń zachodnich, nadreńskich, belgijskich, francuskich. Tam zastąpiono wysiłek ludzki środkami mechanicznemi, dano robotnikowi do ręki najdoskonalsze narzędzia, zracjonalizowano sam akt pracy i podniesiono znakomicie jej sprawność i wydajność i zdołano w trudniejszych, niż nasze przyrodzonych warunkach, obniżyć koszta produkcji i zastosować się do potrzeb nowożytnej polityki społecznej.

Nie podobna tu wyliczać szczegółowo tej nieskończonej ilości najróżnorodniejszych prac i zarządzeń, które wykonano na kopalniach »Piłsudski« i »Kościuszko« tak w podziemiu, jak i na powierzchni, celem ich przebudowy w duchu nowożytnym, celem mechanizacji i elektryfikacji ruchu, celem racjonalizacji pracy, celem oszczędności w materjałach pomocniczych, celem lepszego wyzyskania istniejących zapasów węgla, oraz przygotowania eksploatacji na przyszłość.

Ale może Szan. Panów zajmie kilka cyfr, ilustrujących rozmiar tych robót. Miarą wykonanych prac może być cyfra 93 klm. chodników podziemnych, wykonanych na kopalni »Piłsudski«. Kopalnia »Kościuszko« wykazuje cyfry tego samego rzędu. Nadto pogłębiono, przebudowano i w większej części wycementowano kilka tysięcy metrów przekopu, upadnic, szybów i innych głównych dróg przewozowych, z których każda ma rozmiar dwutorowego tunelu, przerobiono na cięższy profil przeszło 18 klm. torów, zainstalowano przeszło 70 elektrycznych i pneumatycznych wyciągów, zainstalowano kompresory, dające na godzinę 17.000 m^3 powietrza ścieśnionego na 7 atmosfer, położono dla przewodzenia tegoż ścieśnionego powietrza przeszło 34 klm. rurociągu, usunięto konie, których pracę wykonuje obecnie w podziemiu 21 lokomotyw benzynowych, zainstalowano 210 wiertarek elektrycznych i pneumatycznych oraz 23 wrębiarek (jedną 60-konną ustawi się w najbliższym czasie)

zbudowano podziemną elektryczną stację pompową o sile około 3000 koni mechan. i cały szereg różnych innych robót równej wielkości, nie licząc mnóstwa mniejszych, w co wszystko tutaj nie mogę wchodzić, nie chcąc Panów tem nużyć.

Odwodnienie.

Ubezpieczenie kopalni przed zalewem, było stałym przedmiotem naszej troski.

Jaworzno ma dopływ wody około 20 m ^{3} na minutę, co daję 11,000.000 m ^{3} na rok (tyle co wodociąg krakowski). Przed rokiem 1920 posiadała kopalnia dwa agregaty pompowe, każdy na 20 m ^{3}, co stanowiło 100 % rezerwę. Doszedłszy na podstawie studjów geologicznych do pewnych danych o możebności nagłego wielkiego przypływu wody, poszliśmy dalej i zainstowaliśmy dwa nowe agregaty pompowe, każdy o sile około 3000 koni, mogące pompować z poziomu 220 m. po 20 m ^{3} wody na minutę. Mamy więc 4-krotną rezerwę pompową. Przezorność ta nie okazała się zbyteczną. W roku 1925 istotnie woda poczęła przez pewien czas nagle napływać w znacznie zwiększonej ilości. Gdyby nie nasze rezerwy, moglibyśmy być narażeni na dotkliwe szkody.

Podsadzka.

W okresie nabycia kopalń eksploatacja odbywała się w ten sposób, że przestrzeniom pustym, pozostałym po wydobyciu węgla, pozwolono się zawalać.

System ten, pozornie tani, miał atoli dwie bardzo poważne strony ujemne. Po pierwsze musiano ze względów technicznych pozostawiać w pokładzie znaczne ilości węgla, dochodzące do 30, 40, a nawet 50 procent, co skracało systematycznie żywot kopalni, a następnie te zawalone przestrzenie były stałem źródłem pożarów, które kopalni wyrządzały nietylko wielkie szkody materjalne, ale mieściły w sobie możebność niebezpieczeństwa dla życia ludzkiego i w każdym razie wywoływały wielkie przeszkody ruchowe.

Wskutek tego zdecydowaliśmy się wprowadzić za przykładem niektórych kopalń górnośląskich, płynną podsadzkę, polegającą na tem, że piasek pomieszany z wodą wprowadza się do kopalni i zamula nim próżne przestrzenie albo w zupełności, albo też strefami, to zn. rodzajami ścian z wyschłego i z czasem kamieniejącego namułu piaskowego.

Dla uruchomienia podsadzki założono własną eksploatację piasku, w której pracują dwa parowe czerpaki, zbudowano kolejkę linową elektryczną, z kopalni piasku na kopalnię węgla, tam wybudowano wielki rezerwoar do mieszania piasku z wodą, a tę płynną masę rozprowadza się potem do kopalni zapomocą rur stalowych o 15 cm.

Rurociąg do rozprowadzania podsadzki ma obecnie 5 klm. długości.

W ostatnim roku spuszczono w ten sposób do kopalni przeszło 10.000 wagonów piasku, oraz kilka tysięcy ton żużli piecowych, które się w tym celu osobnym łamaczem rozdrabnia.

Wyniki gospodarcze podsadzki są bardzo znaczne, aczkolwiek nie dadzą się ująć cyfrowo.

Strata węgla, która wyniosła dawniej jak wspmniaem 30—50 % została zredukowana do 10 %, a nadto podsadzka pozwoliła nam zapanować w zupełności nad pożarami tak, że to niebezpieczeństwo możemy uważać za pokonane.

W roku 1926 nie mieliśmy już zupełnie żadnych znaczniejszych pożarów, a lokalne ognie powstałe wskutek zaparzania się węgla, zdołano zdusić w zarodku zapomocą podsadzki.

Podsadzkę zamierzamy w dalszym ciągu jeszcze rozszerzać w miarę wolnych środków. Jest to bowiem rzecz kosztowna, wymagająca wielkiego nakładu na rurociągi.

Centrala elektryczna.

Poczęła wobec postępującej elektryfikacji kopalni odgrywać coraz ważniejszą rolę. Składa się ona z kotłowni i z właściwej części elektrycznej.

Dla podniesienia sprawności kotłowni zmieniono dawne ruszty częściowo na łańcuchowe, przez co sprawność odnośnych kotłów podniosło z 16·2 kg. na 23·15 kg. na m^2.

Sama centrala elektryczna ma 7.600 kW. mocy. W r. 1920 produkowała elektrownia okrągło 11,000.000 kWg. (t. j. tyle co Kraków). Z tego na własny użytek około 14,000.000 kWg. à 6,000.000 kWg. sprzedajemy sąsiednim przemysłom, oraz osobom prywatnym na cele oświetlenia.

W okresie, o którym mowa, ustawiono kilkadziesiąt motorów elektrycznych różnej siły od 1.500 kW. w dół, do pędzenia różnych nowych instalacji mechan., wyciągów, pomp, wentylatorów itp. i położono przeszło 18 km. kabli podziemnych i powietrznych. W tych przewodach jest kilka linji na napięcie 20.000 Volt. Zainstalowano nadto akumulatornię tak, że nawet w razie przerwy prądu, najważniejsze punkta na kopalni mają zawsze światło.

Dla podniesienia pewności ruchu połączono wszystkie nasze zakłady przewodem okrężnym i wybudowano do fabryki »Azot« przewód powietrzny wysokiego napięcia, którym kopalnia na wypadek gdyby wszystkie własne rezerwy zawiodły, może na obsługę pomp wodnych sprowadzać z »Azotu« siłę 1.200 kW. Na razie służy ten przewód do sprzedaży prądu »Azotowi«, który pobiera teraz rocznie około 5,000.000 kWg.

Elektrownia nasza obsługuje także i miasto Jaworzno, t. j. ulice i domy prywatne. Nasza sieć miejska liczy 12 km. długości, wszystkie urzędnicze i robotnicze domy otrzymały w ostatnim czasie oświetlenie elektryczne. Od roku 1920 zwiększono ilość lamp o 3.200, z tego przypada na domy robotnicze 1.024.

W końcu należałoby wspomnieć, że dla bezpieczeństwa i sprawności ruchu zbudowaliśmy własną instalację telefoniczną złożoną z 126 aparatów na powierzchni i pod ziemią, oraz z 80 km. przewodów.

Dział transportowy.

Węgiel jest materjałem bardzo ciężkim i dlatego też wymaga kwestja transportów na kopalniach szczególnej uwagi.

O reorganizacji i mechanizacji transportów podziemnych już poprzednio wspomniałem. Tutaj chciałbym podać kilka dat, dotyczących powierzchni. Kopalnia rozporządza koleją własną normalno-torową, koleją gór-

nicą z Jaworzna do Szczakowej, z własnym parkiem lokomotyw i wagonów.

Na koleji tej przebudowano wysoki wiadukt i dwa mosty i nadto zbudowano dwa i pół kilometrową bocznicę na kopalnie »Jan Kanty« i »Leopold«.

Zwiększono acz nieznacznie park wagonowy i dokupiono dwie nowe normalno-torowe lokomotywy parowe.

Nasza kolej górnicza obsługuje nietylko kopalnię, ale za odpowiedniemi opłatami i kilka sąsiednich przemysłów.

Posiadanie własnej koleji górniczej jest dla nas rzeczą niezmiernie ważną. Pozwala nam ona na zastosowanie ruchu kolejowego do potrzeb kopalni. Nigdy też nie bylibyśmy w stanie podczas strejku angielskiego wyzyskać konjunktury, gdybyśmy nie mieli do dyspozycji własnej koleji obsługiwanej własnemi lokomotywami i własnym personalem. Wszak były dni, gdzie musiano dziennie na kopalnie dostawić do 1000 wagonów pustych i wywlec z Jaworzna do Szczakowej tyleż wagonów naładowanych.

Dla przyspieszenia ekspedycji naszego węgla ze stacji koleji państwowej Szczakowa i Jaworzno urządziliśmy przy każdej naszej kopalni własne dworce zastawcze, zaopatrzone w parowe, względnie w elektryczne przesuwnice i urzędowe wagi tak, że odstawiamy kolejom państwowym pociągi zupełnie gotowe do dalszej ekspedycji.

Oprócz sieci normalno-torowej, posiadamy jeszcze rozgałęzioną sieć kolejek wąskotorowych, obsługiwanych przez lokomotywy parowe i benzynowe, oraz $4^1/_2$ km kolej wąsko-torową o szerokości toru 1 metra, prowadzącą do naszych kamieniołomów, oraz do naszej przystani na Przemszy, gdzie się ładuje węgiel na Wisłę, oraz obsługującą fabrykę »Azot«.

Na koleji tej przechodzącej przez miejscowości zamieszkałe, kursują lokomotywy bezogniowe, nabijane wysoko-prężną parą.

Ze względu na spław na Wiśle weszliśmy także w bliższe stosunki z Towarzystwem żeglugi parowej na Wiśle pod firmą »Żegluga Polska«, której prowadzimy dział węglowy.

Kolejki wąsko-torowe są dla nas bardzo cennym instrumentem przy sprzedaży węgla przemysłowego.

Dla transportów drogowych zakupiono 5 samochodów ciężarowych, oraz trzy samochody osobowe, co nam pozwoliło zredukować do minimum kosztowne utrzymywanie własnych zaprzęgów.

Nowe kopalnie.

Rosnący popyt za węglem, któremu nie mogły należycie nastarczyć stare, będące w rekonstrukcji kopalnie »Piłsudski« i »Kościuszko« kazał nam oglądnąć się za stworzeniem nowych źródeł produkcji węgla.

Należą tutaj nowo stworzone przez nas kopalnie »Jan Kanty«, »Szczotki« i »Leopold«.

Kopalnia „Jan Kanty“.

Jaworzno posiada prócz eksploatowanych obecnie pokładów, jeszcze drugą głębszą grupę pokładów tzw. »niedzieliskich«, zawierających węgiel doskonałej jakości.

Pokłady te znajdują się w tzw. starych kopalniach w dość znacznej głębokości tak, iż by do nich dojść, trzebaby obecne szyby silnie pogłębić, do czego Jaworzno w przyszłości niewątpliwie przystąpi.

Chcąc atoli powiększyć produkcję węgla i zapoznać się bliżej z tą grupą pokładów, przystąpiliśmy w r. 1920 do założenia na nich na tzw. »wychodach« t. zn. w miejscu, gdzie pokłady te ułożone pochyło, wychodzą na powierzchnię ziemi, małej kopalni »Jan Kanty«.

Kopalnia ta założona była pierwotnie jako kopalnia odkrywkowa i wielu panów pamięta ją jeszcze w tem stadjum dzieciństwa. Połączono ją wówczas prowizorycznie zapomocą wąskotorowej kolejki o długości 1·7 km z naszą główną koleją górniczą.

W ciągu lat rozbudowano »Jana Kantego« stosując w bardzo rozległej mierze odrazu mechanizację i elektryfikację tak, że kopalnia ta acz mała, jest urządzona pod względem technicznym bardzo racjonalnie.

Obecnie składa się ona z 2-ch szybów, sortowni i ładowni wraz z wszelkiemi najnowszemi urządzeniami pomocniczemi i tylko wspomnę np. o elektrycznie urządzonej przesuwnicy, lub świeżo sprawionej wadze kolejowej na tzw. amerykańskie 30-tonowe wozy.

Kopalnia ma obecnie sprawność 750 ton, tj. 75 wagonów dziennie.

W sąsiedztwie kopalni »Jan Kanty« wychodzi na powierzchnię pokład »Stanisław«, nieco płytszy od pokładów niedzieliskich.

Gdy pokład ten został przez odwodnienie kopalni »Leopold« obsuszony, poczęto go eksploatować od powierzchni, łącząc tę eksploatację z eksploatacją kopalni »Jan Kanty«.

Pokład »Stanisław« dawał w ostatnich czasach 70 ton dziennie.

„Szczotki“.

W maju 1922 r. przystąpiono wobec wielkiego popytu na węgiel i słabej jeszcze produkcji w głównych naszych kopalniach, których remont był wówczas w toku do założenia odkrywkowej kopalni »Szczotki« w gminie Dąbrowa, w której zamierzano pomocniczo odbudować pokłady niedzieliskie o ogólnej grubości przeszło 8 m.

Wszystkie instalacje na »Szczotkach« miały charakter prowizoryczny.

W sierpniu 1925 r. wskutek upadku konjunktury, »Szczotki« zamknięto i zdemontowano.

„Leopold“.

Kopalnia »Leopold« została z powodu nadmiernego przypływu wody zamknięta w roku 1873 i służyła od tego czasu za zbiornik, z którego zaopatrywał się wodociąg kopalniany, oraz miejski w Jaworznie. Z początkiem roku 1922 przystąpiono do odwodnienia szybu głównego i 2 szybów pomocniczych do głębokości 105 m. W tym celu założono nowe studnie wodociągowe w Szczakowej, poprowadzono z tamtąd wodociąg do Jaworzna, a po przełożeniu wodociągu poczęto pompować wodę z zalanej od przeszło pół wieku kopalni. Po usunięciu około $3^1/_2$ miljonów metrów kub. wody, obsuszono kopalnię i przystąpiono do przygotowania odbudowy trzech pokładów, a mianowicie »Stanisław«, »Niedzieliska I« i »Niedzieliska II« o ogólnej grubości przeszło 8 m.

Produkcja wynosiła ostatnio około 70 ton dziennie.

W r. 1925 z powodu pogorszenia się warunków zbytu węgla, ruch na kopalni »Leopold« zastanowiono.

Kopalnię utrzymuje się jednak nadal w należytym stanie, gdyż mamy zamiar w właściwym czasie do niej powrócić.

Zakłady pomocnicze.

Do organizmu kopalni należą jeszcze pewne zakłady pomocnicze, które już częścią zastaliśmy, a częścią na nowo stworzyli.

Należy tutaj warsztat mechaniczny wraz z odlewnią, tartak, impregnacja, cegielnia, wyrób kamieni betonowych, kamieniołomy wapienne, łomy dolomitowe.

Każdemu z tych zakładów wypadnie poświęcić chociażby kilka słów.

Warsztat.

Jednym z działów, który został przez nas znacznie zmniejszony, były warsztaty i odlewnia.

Jaworzno posiadało u siebie kompletną małą fabrykę maszyn, zatrudniającą kilkuset ludzi.

Przerachowanie kosztów własnych przekonało nas, iż kopalnia wyjdzie na tem lepiej, jeżeli będzie u siebie wykonywać tylko naprawy bezwzględnie potrzebne do ruchu, zamawiając resztę w fabrykach maszyn i odlewniach.

Warsztaty zredukowano tedy bardzo silnie, pozostawiając tam kilkunastu ludzi zajętych wyłącznie bieżącemi naprawami.

Tartak, impregnacja.

Przy kopalni »Kościuszko« istnieje dwugatrowy tartak, urządzony w granicach własnego zapotrzebowania, który funkcjonuje sprawnie i z dodatnią kalkulacją ruchową. W roku 1922 przy zwiększonem zapotrzebowaniu drzewa kopalnianego i budowlanego zainstalowano własny zakład impregnacyjny (kreozotem), co pozwoliło na osiągnięcie znacznej ekonomji zużycia drzewa.

Gdy jednak kreozot okazał się w pewnych warunkach środkiem nieodpowiednim, i mamy zamiar przejść na impregnację solami mineralnemi, impregnację na razie zastanowiono.

Cegielnia Bolęcin.

Celem zapewnienia sobie własnej produkcji cegły wydzierżawiono w roku 1921 Cegielnię Bolęcin na 15 lat wraz z terenem 4½ ha gliny. Cegielnia została przez nas urządzona na produkcję 1,500.000 sztuk rocznie.

W latach 1923 i 1924 sprawność cegielni była w zupełności wyzyskana. Od połowy roku 1925 cegielnia jest bezczynna z powodu zupełnego zastoju w ruchu budowlanym.

Betony.

Dla oszczędzenia sobie kosztów drzewa, używa się w kopalni tam, gdzie są po temu warunki odbudowy betonowej z odpowiednio uformowanych kamieni betonowych, łączonych starymi linami, co daje nam bardzo silne i trwałe sklepienia. Dla wyrobu tych betonów założyliśmy małą tzw. fabryczkę, a raczej warsztat wyrobu.

Kamieniołomy.

Na szlaku naszej wąsko-torowej kolejki do Przemszy mamy bogate pokłady wapienia i dolomitu.

Zainstalowano tam elektryczny kompresor i 2 wiertarki pneumatyczne.

Kamień budowlany i wapień zużywa się przeważnie na własne potrzeby. Natomiast dolomit będący doskonałym materjałem ogniotrwałym sprzedaje się do hut żelaznych w kraju, oraz w Czechosłowacji.

Wyniki eksploatacji dolomitu są niejednolite i w pewnych okresach musiano walczyć z dużemi trudnościami celno-kolejowemi, oraz z trudnościami zbytu.

Gdy będziemy nieco wolniejsi od innych ważniejszych prac, przeprowadzimy studja, czy i w jaki sposób tę eksploatację należycie rozwinąć.

Ilości są zależne od zapotrzebowania i zbytu.

Rudy.

Po kilkuletnich studjach i pracach przygotowawczych, uruchomiliśmy z dniem 1 stycznia 1927 r. w Szczakowej kopalnię rudy wraz z płuczką. W kopalni tej eksploatuje się na razie wysoko-procentową rudę ołowianą, która się potem w płuczce koncentruje, a wypłukany urobek przesyłamy do huty państwowej w Strzybnicy, celem przetopienia na metal, który in natura odbieramy. Srebro, znajdujące się w ołowiu zabiera bezpośrednio z huty Bank Polski.

Obecna produkcja daje dziennie około 2.000 kg. metalu.

Personal kopalni składa się z inżyniera, 4-ch dozorców i 240 ludzi. Cały ruch jest elektryczny.

Cały zakład uważamy na razie za próbę w większej skali i prowadzimy w dalszym ciągu poszukiwania za ołowianką. Rokują one na przyszłość dobre nadzieje, gdyż złoża ołowianki stają się zwykle coraz bogatsze w miarę jak się posuwamy w głąb.

Jeżeli te przewidywania się spełnią, będzie można przystąpić do rozszerzenia tak kopalni, jak i płuczki. Na razie tylko możemy stwierdzić, że zasoby ołowiu, który posiadamy, nietylko w zupełności pokryją wydatki, ale przyniosą nam jeszcze pewien dochód.

Równocześnie studjujemy sprawę eksploatacji rud cynkowych, które znajdują się w najbliższem sąsiedztwie rudy ołowianej.

Rzecz ta wymaga jeszcze pewnych badań, skoro będzie dojrzałą, wystąpimy przed Szan. Radą z odpowiednimi wnioskami.

Piasek.

Zapotrzebowanie piasku na podsadzkę płynną w sąsiednich kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego spowodowało, że najuboższe pod względem leśnym tereny w posiadłościach Jaworzna stały się poszukiwanymi objektami.

Celem eksploatacji piasku wypuszczono jednej z sąsiednich kopalń w dzierżawę pole piaskowe nad Przemszą, a obecnie Spółka jest w daleko posuniętych pertraktacjach z drugiem Twem górniczem z Zagłębia Dąbrowieckiego o oddanie w eksploatację dalszych terenów.

Badania terenu.

Jednem z pierwszych naszych zadań było przystąpienie do naukowego zbadania całego terenu jaworznickiego, który to dział poprzednio w zupełności był zaniedbany.

Przez systematyczne badania geologiczne, przy których posługiwano się najnowszemi metodami elektromagnetycznemi, oraz przez systematyczne głębokie wiercenia w ciągu ostatnich 6-ciu lat odwierciliśmy łącznie otworów wiertniczych na 3924 m (4 km) udało nam się uzyskać dokładny obraz budowy tektonicznej naszych terenów węglowych, pokrywających powierzchnię około 100 km^2 oraz pogląd na bogactwa mineralne, ukryte w łonie ziemi na tym obszarze. Koszta łożone na te badania okazały się nadzwyczaj płodne.

Na tej zasadzie prowadzimy obecnie naszą eksploatację węgla i to będzie także podstawą przyszłej rozbudowy kopalni.

Poznanie terenu umożliwiło nam np. wydobywanie węgla z pewnych rewirów, o których poprzednio przypuszczano, iż węgla w ogólności nie posiadają.

Tak samo założenie kopalni »Jan Kanty« i odwodnienie »Leopolda« oparło się na wynikach dokładnego poznania geologicznej struktury.

Badanie terenów pozwoliło nam także zorjentować się w stosunkach wód podziemnych w Jaworznie, a doświadczenia z roku 1925 dały nam dowód, jak te wiadomości są cenne pod względem praktycznym.

Studja geologiczne doprowadziły nas do odszukania pokładów ołowianki i galmanu i założenia kopalni rud, z którą łączymy bardzo wielkie nadzieje, a której szczegóły osobno w dalszym ciągu Panom podam.

Wydajność — Koszta własne.

Ostatecznym celem, do którego zdążały te wszystkie nasze wysiłki i inwestycje, było obniżenie kosztów własnych.

Jeżeli dla kopalń śląskich i dąbrowieckich sprawa kosztów własnych jest kwestją rentowności i dochodów, to dla nas jest ona kwestją bytu.

Nie mówiąc już o rozmaitych restrykcjach i ograniczeniu w wolności działania, które na nas nakłada komunalny charakter naszego przedsiębiorstwa, stojącego pośrednio pod kontrolą publiczną rad miejskich, niepodobna nie widzieć, że Zagłębia tamte uzyskują za swój z natury lepszy węgiel cenę o 25-30% wyższą, aniżeli Jaworzno, że jesteśmy więc z góry pod względem rentowności przez nie zdystansowani.

Jaworzno musi więc, chcąc z tamtemi kopalniami konkurować, produkować bardzo tanio. Otóż obniżenie kosztów własnych jest kwestją trudną i bardzo skomplikowaną, której traktowanie wymaga wielkiego doświadczenia i rozwagi. Naogół bowiem są koszta własne zależne od tonażu, czyli od ilości wydobytego węgla. Część kosztów kopalnianych bowiem, jak: amortyzacja, kierownictwo techniczne, administracja, koszta pompowania wody, pewne działy służby technicznej itd. są stałe bez względu na ilość wydobytego węgla. Im więcej węgla się wydobywa, tem mniejsza kwota tych kosztów przypada na 1 tonę. Aby jednak produkować dużo, trzeba być odpowiednio urządzonym i mieć zbyt na całą produkcję.

Okresy małego zbytu, spowodowanego słabym pulsem życia gospodarczego w państwie, oznaczają dla kopalni zasadniczo wysokie koszta własne.

Zachodzi tutaj pewnego rodzaju błędne koło, gdyż jeżeli się ma sprzedawać dużo, musi się produkować tanio, produkować tanio można tylko wtenczas, jeżeli się sprzedaje dużo.

Gdy zbyt węgla jest zaś niestały i ulega zmianom, musi kopalnia pod względem technicznym i administracyjnym być urządzona elastycznie, aby się mogła szybko i sprawnie dostosować do warunków zbytu. Proszę sobie wyobrazić co to znaczy, jeżeli w tak skomplikowanym organiźnie technicznym trzeba w pewnym miesiącu wydobyć 50% lub 100% więcej niż w poprzednim, by znów za parę tygodni zejść do innego poziomu.

Na koszta własne wpływa w pierwszej linji wysokość robocizny, która stanowi 50-60% kosztów własnych. Gdy Jaworzno przestrzega ściśle tak stawek płac, ustalanych drogą umów z organizacjami robotniczemi na całą Polskę, jakoteż 46-godzinnego tygodnia pracy, można koszt robocizny przypadający na 1 tonę obniżyć tylko przez mechanizację procesu produkcji. Ku temu celowi zdążały też wszystkie nasze inwestycje i nasze prace organizacyjne. Podwyższenie wydajności odbywa się bardzo powoli w miarę rosnącej mechanizacji, w miarę doskonalącej się organizacji, oraz w miarę tego, jak pod wpływem czasu i ogólnego uspokojenia poczęły znikać pomiędzy załogą pewne ujemne wpływy psychiczne wojny i inflacji.

Przy takim systemie, jaki zastosowano w Jaworznie, jest interes robotnika identyczny z interesem kopalni, gdyż z wzrostem wydajności rosną proporcjonalnie zarobki robotnicze. Nie bylibyśmy też nigdy uzyskali podobnych wyników, gdyby się robotnicy nie byli przekonali, że mechanizacja procesu produkcji leży w ich własnym interesie.

Zarobki robotnicze zależą od okoliczności, niestety zupełnie od nas niezależnych, tzn. od zbytu.

Jeżeli robotnik tak, jak to miało miejsce w 1-szem półroczu 1926, oraz w roku 1925, wskutek braku zamówień musiał świętować 2 lub 3 dni w tygodniu, wówczas nie pomoże mu ani wyższa wydatność pracy, ani wyższa stawka jednostkowa. W tym czasie już nie niedostatek, ale nędza była gościem u górników. I tutaj interes naszej kopalni idzie równolegle z interesem robotnika, a robotnicy nasi dali dowód zrozumienia tego stanu rzeczy, pomagając nam częścią bezpośrednio, częścią pośrednio przez swych posłów do zwiększenia pewnych dostaw w tym wypadku, gdy przez nieżyczliwość pewnych czynników byliśmy pokrzywdzeni w naszych prawach do dostawy. Tą doniosłością tonażu tłumaczy się także fakt zaciętości, z jaką kopalnie zmechanizowane i intenzywnie prowadzone muszą walczyć o jaknajwiększy zbyt i o eksport, choćby po niskich cenach.

Całą doniosłość tonażu na wysokość kosztów własnych i na zarobki robotnicze uwidocznił dopiero strejk angielski. W owym czasie, gdy można było wszystkie urządzenia mechaniczne wyzyskać w całej ich sprawności, dochodziły zarobki górnicze do 20 zł dziennie. Fakta, że górnik otrzymywał miesięcznie 600 zł nie były zupełnie odosobnione.

Musimy zresztą wspomnieć, że górnicy, którzy przebywali bez szemrania ciężkie czasy roku 1925, nie zmarnowali tak, jak to dawniej bywało, zwiększonych zarobków na zbytki i trunki, ale użyli ich przeważnie na zaopatrzenie się w odzież, bieliznę, obuwie i sprzęty.

Równocześnie szły starania o podniesienie wydajności pracy biurowej. Przez odpowiednie zarządzenia organizacyjne doszliśmy do tego, iż w tymże czasie, ta

sama praca wykonywana jest przez ciało urzędnicze o $^{1}/_{3}$ mniejsze.

Drugim ważnym czynnikiem kosztów produkcji są materjały.

I na tem polu osiągnięto bardzo pokaźne wyniki przez odpowiednie zarządzenia, instrukcje, kontrolę i odpowiednio wypracowane metody użycia materjałów.

Tak samo uzyskano znaczne oszczędności w węglu na własne potrzeby, częścią przez naprawę rusztów i technikę palenia, częścią przez użycie pary odlotowej na cele ogrzewania w miejscu pary świeżej, a częścią przez to, że pod kotły używamy tzw. przerosty, które poprzednio wyrzucano na zwał.

Na punkcie mechanizacji i oszczędności materjałów nie uważamy nasze wysiłki jeszcze za ukończone i będziemy dalej w tym kierunku pracować. Nie możemy nigdy zapominać bowiem o tem, że wydatności niektórych konkurujących z nami kopalń górnośląskich są znacznie wyższe.

Ostatecznym celem całego tego wielkiego aparatu technicznego jest produkcja węgla.

Przed wojną rok 1913 był rokiem rekordowym, gdyż wyprodukowano w nim 731.204 ton.

W roku 1919, w chwili, gdyśmy kopalnie objęli, spadła produkcja do 491.089 ton.

Następujące cyfry wykażą, jak produkcja pod administracją nowego zarządu z roku na rok wzrastała:

W roku 1920	. . . . . .	545.000 ton
„ 1921	. . . . . .	671.000 „
„ 1922	. . . . . .	823.000 „
„ 1923	. . . . . .	899.000 „
„ 1924	. . . . . .	800.000 „

W drugiem półroczu tego roku rozpoczyna się wielkie gospodarcze przesilenie w Polsce.

W roku 1925	. . . . . .	635.000 ton
„ 1926	. . . . . .	978.000 „
„ 1927	. . . . . .	923.000 „

jest to najwyższa cyfra, jaką Jaworzno w ciągu swego przeszło 100-letniego istnienia wogóle wykazało.

W r. 1919, gdyśmy kopalnie obejmowali, oznaczała rekord dziennego wydobycia cyfra 1800 ton.

W r. 1926 były dni, w których wydobycie wynosiło 7.500 ton, a więc cztery razy więcej.

Dział handlowy.

Całą produkcję sprzedaje się we własnym zarządzie, w którym to celu zorganizowaliśmy osobny dział handlowy.

Posiadając własne place w Krakowie, mamy tutaj bezpośrednio od nas zależnych grosistów, którzy znowu zaopatrują drobnych handlarzy i większych konsumentów miejscowych.

Nadto zaopatrujemy we węgiel miejskie składy opału w Krakowie i we Lwowie, przyczyniając się w ten sposób do zaopatrywania ludności w węgiel po oryginalnych cenach kopalnianych. — W czasach srożącej się lichwy węglowej, były owe miejskie składy doskonale działającym regulatorem cen tak, iż Kraków i Lwów były w czasach głodu węglowego miastami najtańszego węgla.

Instytucjom państwowym, kolejom, wojsku dostarcza się węgiel bezpośrednio. — Celem sprzedaży węgla drogą wodną weszliśmy w bliższy kontakt ze Spółką „Żegluga Polska“, prowadzącą żeglugę parową na Wiśle, oraz organizacjami flisaków, tak, iż węgiel nasz dochodzi drogą wodną przez Przemszę i Wisłę mniej więcej aż do ujścia Sanu.

Dział handlowy przedstawia wielkie trudności, gdyż wskutek inflacji, następnie wskutek kryzysu przemysłowego w roku 1925 prawie wszyscy handlarze węgla potracili majątki i obecnie nie przedstawiają żadnych gwarancyj osobistych. — Gdy zaś nie są w stanie swojej klienteli udzielać kredytu i nie mogą go sami otrzymać w bankach, musi kopalnia wziąć na swoje barki całą służbę kredytową. — Z drugiej strony bez długiego kredytu, węgla obecnie sprzedawać nie można.

Stosunki te wskutek istnienia konwencji nieco się polepszyły, ale pozostawiają jednakże bardzo wiele do życzenia.

Własność nieruchoma.

Jaworzno posiada bardzo poważną własność nieruchomą.

W skład jej wchodzą domeny (lasy, łąki, stawy

o powierzchni	5.883 Ha
różne grunta budowlane i orne	468 „
i grunta kolejowe	24 „
Razem .	6.375 Ha

Nadto posiadamy w Krakowie przy ul. Pawiej oraz obok dworca towarowego place o łącznej powierzchni 15.760 m^2.

W Jaworznie posiadamy różnych domów mieszkalnych urzędniczych i robotniczych 241, domów mieszkalnych wynajętych obcym, lub zajętych przez instytucje publiczne 19 i stokilkadziesiąt różnych budynków zakładowych i gospodarczych. — Następnie kilka domów w Szczakowej i okolicznych gminach.

W administracji trzymamy się zasad konserwatywnych, starając się o ile możności nietylko nie uszczuplać, ale powiększyć nasz stan posiadania.

Lasy.

Domena leśna Jaworzna obejmuje ogółem 5.883 ha. Są to w części północnej grunta zupełnie piaszczyste, pokryte skarłowaciałą sosną. — Część południowa z podkładem piaszczystym i torfowym lepiej się przedstawia.

Przyrost drzewa jest naogół bardzo słaby 1.3 — 1.6 m^3 na hektar z powodu serwitutów grabienia ściółki, przez które grunt systematycznie się wyjaławia. — Domena została ze względu na reformę rolną włączona w r. 1924 w pola górnicze.

Lasy przedstawiały po wojnie obraz wielkiego zniszczenia z powodu wojennej rabunkowej gospodarki. — Następnie zaś sąsiedni włościanie skorzystali z długiej, bo przeszło 100-kilkanaście kilometrowej granicy, aby się w nasze posiadanie wcisnąć względnie w orać.

Najpierw uregulowano stosunki graniczne zapomocą odpowiednich pomiarów, położenia kamieni granicznych i przeprowadzenia całego szeregu ugód względnie procesów z sąsiadami.

Następnie zatrzymując dawny, pochodzący z r. 1892 plan 80-letniego wyrębu, staraliśmy się uporządkować gospodarkę leśną, prowadząc intenzywnie zalesienie wyrębow i przeznaczając celem zaszanowania lasu, do cię-

cia tylko drzewo absolutnie do tego dojrzałe, a jeszcze obecnie wybiera się z lasu około 2.000—3.000 m^3 drzewa mniej, niżby las dać powinien. — Dobroczynne skutki tej konserwatywnej gospodarki leśnej okażą się dopiero w następujących latach. — Obecnie dają nam lasy rocznie 10.000—11.000 m^3 drzewa, z czego przypada 40% na kopalniaki, reszta na drzewo użytkowe, oraz opałowe.

Lasy nasze położone w okolicy ludnej, silnie uprzemysłowionej, pełnej dymu, na jałowej z natury, a serwitutami jeszcze bardziej wyjałowionej glebie, mają bardzo trudne warunki rozwoju. — Wymagają też bardzo starannej pieczy, ze względu na ciągłe kradzieże drzewa, w następstwie których przez nieuwagę są zapuszczane pożary, co wszystko podraża i utrudnia administrację.

Administracja jest podzielona na nadleśnictwo i 5 rewirów z 23 gajowymi.

Z domeny mamy jeszcze drobne pożytki przez sprzedaż trawy z łąk, których posiadamy 155 ha. — Sprzedaje się ją na pniu drobnym posiadaczom gruntów, zwłaszcza górnikom, którzy mają własne małe gospodarstwa.

Urządzenia społeczne.

Osobno musimy zająć uwagę Panów naszemi urządzeniami społecznemi, którym poświęciliśmy wiele czasu, pracy i funduszów.

Powodował nami tutaj w pierwszej linji charakter komunalny kopalń, których działalność nie jest powodowana chęcią zysku, ale przedewszystkiem obowiązkiem służenia publicznemu dobru. — Następnie i ustawodawstwo socjalne i własne odczucie potrzeb społecznych, spowodowały nas, żeśmy wstąpili nie bacząc na koszta i nakład czasu na tę drogę, która była dla nas tem trudniejszą, żeśmy się nie chcieli ograniczyć do wygodnego wydawania pieniędzy, ale wzięli także na siebie odpowiedzialność za dopięcie pewnych celów.— Niektóre z naszych zarządzeń nie mają nawet charakteru opieki społecznej lub charytatywnej, ale poprostu ogólne podniesienie poziomu kultury, co uważamy jednak za cel bardzo ważny. — Robotnik bez wewnętrznej kultury, jest na dłuższą metę zawsze złym dla przedsiębiorstwa współpracownikiem.

W zrozumieniu wspólności i prawie identyczności interesu kopalni, tak, jak my je pojmujemy, oraz interesu załogi, trzymaliśmy się zasady, że im lepiej powodzi się przedsiębiorstwu, tem lepsze powinno być położenie załogi, a naodwrót kopalnia w zadowolonym i materjalnie dobrze sytuowanym robotniku znajduje najlepszego współpracownika i sprzymierzeńca.

Powodując się tymi względami nawet w najcięższych chwilach nie uszczuplaliśmy w niczem świadczeń społecznych, przeciwnie staraliśmy się je powiększać o ile tego zachodziła potrzeba, powodując się przytem w wypadkach nadzwyczajnych np. w pomocy na wychowanie dzieci, w wypadkach choroby lub śmierci w rodzinie, poprostu uczuciem zwykłego ludzkiego współczucia i chęci ulżenia ludziom, których los ciężej dotknął.

Możemy też nie bez pewnego zadowolenia wskazać na nas, że pomiędzy nami a załogą panują stosunki jak najlepsze, że nasze zarządzenia personalne znajdują zrozumienie u załogi, z którą utrzymujemy stale kontakt przez organizacje i mężów zaufania, i żeśmy od lat przeszło 2 nie mieli na kopalni ani żadnych zatargów z robotnikami, ani żadnego strejku.

Domy robotnicze i urzędnicze.

W zrozumieniu jak doniosłą rolę w życiu rodzinnem i społecznem każdego człowieka odgrywa wygodnie i należycie urządzone mieszkanie, poświęcił Komitet wiele uwagi i kosztów kwestji domów robotniczych i urzędniczych.

Zastaliśmy mianowicie 203 domów urzędniczych i robotniczych. — Dobudowano nowych domów 38, z tego urzędniczych 10, robotniczych 28. Nadto zbudowano rozmaitych budynków zakładowych i gospodarczych 27, wkońcu przebudowano i powiększono domów urzędniczych 9, robotniczych i dla służby leśnej 25, jak niemniej przebudowano i podwyższono budynek dyrekcyjny. Razem mieszka w naszych domach 116 rodzin urzędniczych, oraz 576 rodzin robotników i dozorców.

Koszta konserwacji i remontu tych domów pokrywa kopalnia.

Wkońcu przebudowano dawny hotel, gdzie urządzono na I-szem piętrze kasyno dla urzędników, oraz zbudowano na potrzeby życia towarzyskiego i społecznego dla robotników dom ludowy ze salą zebrań, ze sceną, konsumem etc.

W danej kolonji robotniczej naprawiono zniszczenia wojenne w przeszło 200 domach robotniczych i urzędniczych, wstawiając podłogi, drzwi, okna, piece, zaopatrując je w urządzenia sanitarne, budynki gospodarcze i stajenki. — Około domów robotniczych popieramy urządzenia ogródków, w którym to celu rozdano kilka tysięcy szczepów owocowych.

Ze względu na nie zawsze dobre stosunki sąsiedzkie pomiędzy rodzinami robotniczemi, odgrodzono poszczególne domy od siebie płotami, których razem postawiono przeszło 12 klm.

Oprócz tego kopalnia popierała ruch pomiędzy robotnikami, mający na celu budowanie własnych domów.

Pomoc kopalni objawiała się w udzielaniu kredytów materjałowych, a czasem pieniężnych, spłacalnych w 5-ciu do 10-ciu latach.

Akcja ta wydała rezultaty nad wyraz dodatnie.— Posiadanie bowiem własnego domu wpływa w dużej mierze na podniesienie moralne i materjalne odnośnego górnika, jakoteż na poczucie własnej godności i współżycie rodzinne.

Przy pomocy tego kredytu kopalni, wykonano 207 nowych domów wraz z budynkami gospodarczemi.—Dla domów w ten sposób budowanych wykonano instalacje elektryczne w 400 mieszkaniach.

Wiele rodzin górniczych, osiadłych oddawna w Jaworznie i pracujących z ojca na syna w kopalni, posiada swoje własne domy. — Tym rodzinom poszło się znowu na rękę, dając im środki na remont powojenny, względnie przebudowanie i rozszerzenie domów. — Z tej pomocy skorzystało 253 domów.

W roku 1925 z powodu załamania się złotego i zupełnej zmiany stosunków, musiano akcję budowlaną wstrzymać. — Naogół atoli powiedzieć można, że przy obecnym stanie załogi, stosunki mieszkaniowe w Jaworznie przedstawiają się lepiej, aniżeli na jakiejkolwiek kopalni.

Kościół.

Licząc się z religijnemi uczuciami i wielką pobożnością załogi robotniczej, kościół tak w Jaworznie jak i w sąsiedniej gminie Ciężkowice otaczano zawsze stałą opieką i darzono pomocą materjalną.

W Jaworznie odnowiono fasadę kościoła i wieżę kościelną, sprawiono nowy dzwon i organy, wprowadzono oświetlenie elektryczne kościoła.—Także kościół parafjalny w Ciężkowicach, gdzie mieszka bardzo wielu naszych górników, cieszył się naszą stałą opieką.

Sprawy wychowawcze.

Osobny dział opieki społecznej stanowią sprawy wychowawcze. W Jaworznie istnieje ochrona dzienna dla dzieci w wieku od 3—6 lat, które pozostawione bez opieki przez rodziców udających się do pracy, cierpiały moralnie i fizycznie.

Tę opiekę przedszkolną, wspólną dla dzieci urzędniczych i robotniczych, do czego przywiązujemy wielką wagę, prowadzi ochronka, w której dzieci spędzają czas od 8—3, zatrudniane na sposób freblowski, otrzymując kosztem kopalni posiłek południowy. Ochronkę prowadzi 5 ukwalifikowanych sił, opłacanych przez Kopalnię. Frekwencja stale się zwiększa. Obecnie uczęszcza do ochronki 330 dzieci.

Celom wychowania szkolnego służy 9 szkół powszechnych, do których uczęszcza przeszło 3000 dzieci. Szkoły te mieszczą się częściowo w budynkach kopalnianych.

Celem umożliwienia dzieciom starszym pobierania nauki średniej, kursuje codziennie pomiędzy Jaworznem, a Chrzanowem, gdzie się znajduje gimnazjum, omnibus kopalniany, który kilkanaście dzieci odwozi do szkoły.

Ze względów wychowawczych popieramy także ruch harcerski, dając drużynom harcerskim lokal, światło, opał i popierając przez dawanie im robót introligatorskich, ich warsztaty.

Dla sierót, pozbawionych ojca i matki, istnieje schronisko na 20-ścia miejsc dla chłopców i dziewcząt wspólnie. Schronisko to zastępuje tym sierotom w zupełności wychowanie domowe, daje im mieszkanie, odzież, żywność i opiekę, czuwa nad tem, aby dzieci pobierały naukę szkolną i zawodową. Schronisko wypuszcza swoich wychowanków dopiero w wieku 15 do 16 lat, gdy już są zdolne do samodzielnego życia. Wychowankowie przedstawiają materjał ze wszech miar dodatni.

Konsum i piekarnia.

Konsum i piekarnia były prowadzone z początku przez Zarząd kopalni, jako ośrodek do zaopatrywania załogi w tanie towary dobrej jakości i jako obrona przed wyzyskiem i lichwą towarową.

Z biegiem czasu konsum i piekarnia straciły charakter jedynego źródła zaopatrywania ludności, gdyż w Jaworznie poczęły powracać do stanu przedwojennego sklepy i piekarnie prywatne. Nadto powstał konsum robotniczy.

Konsum kopalniany prowadzony jest obecnie tylko w rozmiarach takich, aby wpływał regulująco na ceny i mógł ze skutkiem przeciwdziałać lokalnym podwyżkom, zwłaszcza, że poprzednia działalność konsumu kopalnianego pozostawała w ścisłym związku z polityką regulowania cen węgla przez Państwo i opłat na wyżywienie górników.

Sam fakt istnienia konsumu i piekarni kopalnianej wywiera bardzo dodatni skutek na ułożenie się cen u kupców i piekarzy.

Obecnie przy zmniejszonym ruchu wypieka się w konsumie rocznie około 175.000 kg chleba i 150.000 sztuk białego pieczywa.

Do zadań konsumu należy także zaopatrywanie robotników w ziemniaki na zimę, które kupujemy w większej ilości za gotówkę, zezwalając robotnikom na spłaty ratalne.

Konsum i piekarnia prowadzone są naturalnie bez zysku.

Opieka nad chorymi.

Dla chorych istnieje ambulatorjum oraz szpital, którego rozmiar rozszerzono z 15 łóżek w roku 1920 na 33 łóżek.

W roku 1926 przeprowadzono remont całego budynku, a w szczególności działu chirurgicznego.

Szpital jest prowadzony pod kierownictwem lekarza. Zatrudnia przełożoną, dwie doskonale wyćwiczone pielęgniarki i 5 osób służby. Sam stosunek personalu do ilości chorych świadczy, iż chorzy mają tam bardzo staranną opiekę i dobre wyżywienie.

W szpitalu prowadzi się także oddział ginekologiczny i zakaźny, który już oddał wielkie usługi, zwłaszcza przy chorobach dzieci.

Szpitalik, choć mały, jest wszechstronnie i wzorowo urządzony.

Działalność charytatywna.

Podobny charakter filantropji jak sierociniec, ma przytulisko dla starców i staruszek, pozbawionych rodzin, w którym przebywa obecnie 15 osób.

Mieszkańcy schroniska otrzymują oprócz wszystkiego, co im do życia potrzebne, bardzo staranną opiekę osobistą i dostają nawet pewne zasiłki pieniężne na drobne potrzeby życiowe.

Ponieważ ubezpieczenie w Zakładzie pensyjnym we Lwowie nie daje należytego zabezpieczenia ani funkcjonarjuszom, pracującym w naszych zakładach, ani też w razie ich śmierci wdowom i sierotom, wypłaca kopalnia dobrowolnie pensje z łaski spensjonowanym urzędnikom, dozorcom i wdowom po urzędnikach i dozorcach oraz sierotom po tychże.

Pensje z łaski utrzymywały się stale na jednakowym mniejwięcej poziomie, a wynosiły w roku 1925 zł. 27.587 — w r. 1926 zł. 25.077.

Stałe pensje wypłacano 38 osobom, emerytom, wdowom i sierotom po urzędnikach i dozorcach. Prócz tego udziela się zapomóg w pieniądzach i w węglu w wypadkach szczególnej potrzeby, jak niemniej węgiel deputatowy dla inwalidów kopalnianych w ilości przeszło 1.000 ton rocznie.

Bezrobotni.

Kryzys przemysłowy r. 1925 stworzył w Jaworznie około 900 bezrobotnych, co razem z rodzinami przedstawia grupę około 4.000 osób.

Aby zaradzić najskrajniejszej nędzy i zapobiedz tym aktom rozpaczy, które rodzi głód i nędza, przystąpił Komitet wówczas do akcji zapomogowej, polegającej na rozdawnictwie żywności i węgla.

D a r y.

W miarę tego jak finansowa sytuacja Spółki na to pozwolała, każda godna poparcia akcja humanitarna miejscowa, znajdowała pomoc Spółki i udzielano zasiłków rozmaitym instytucjom, kierując się atoli przeważnie względem na popieranie instytucyj, zajmujących się opieką nad młodzieżą, a więc zakładom sierót, bursom i zakładom wychowawczym.

Dla ubogiej ludności miasta Krakowa i Lwowa przeznacza się corocznie 1.000 ton bezpłatnego węgla.

Sprawy towarzysko-społeczne.

Celem stworzenia centrum dla ruchu towarzyskiego i społecznego i odciągnięcia robotników od szynków zbudowano w roku 1923 wielki dom ludowy z salą na zebrania, ze sceną, czytelnią, konsumem etc. i założono orkiestrę górniczą.

Dla urzędników i dozorców istnieją kasyna, gdzie urzędnicy znajdują sposobność osobistego zetknięcia się.

Kasyno urzędnicze stało się także punktem skupienia dla całej inteligencji miejskiej w Jaworznie.

Na zakończenie sprawozdania chciałbym Panom przedstawić, jak się pod względem finansowym przedstawia wynik różnorodnych usiłowań.

Spółka akcyjna została ukonstytuowaną z kapitałem akcyjnym Mkp. 40,000.000·— podzielonych na 80.000 sztuk akcyj po Mkp. 500·— im. wart. każda. Wskutek postępującej dewaluacji marki polskiej podwyższano potem dwukrotnie kapitał akcyjny, a mianowicie zapomocą:

II. emisji, obejmującej Mkp. 40,000.000·— oraz

III. emisji, obejmującej Mkp. 320,000.000

tak, że w rezultacie kapitał akcyjny wynosił z końcem r. 1923 Mkp. 400,000.000·— podzielonych na 800.000 sztuk akcyj po Mkp. 500·— nom. wart.

Na skutek znanego rozp. Prez. Rzczpl. o ustaleniu bilansów złotowych, został sporządzony z dniem 1 stycznia 1924 r. bilans otwarcia, opiewający na złote, w którym przeniesiono na kapitał akcyjny kwotę zł. 20,000.000, podzielonych na 800.000 akcyj wart. nom. po zł. 25, a kwotę zł. 8,587.561 na rezerwy. Gdy ilość nowych akcyj złotowych była taka sama, jak ilość dawnych akcyj markowych, nastąpiła wymiana w ten sposób, iż akcjonarjusze za każdą dawną akcję markową na Mkp. 500 otrzymali nową akcję złotową na zł. 25 im. wart.

Wpływy z Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla były w pierwszych latach skonsumowane wielkimi wydatkami remontu powojennego, oraz późniejszemi wydatkami organizacyjnymi.

Za rok 1926 była dzięki strejkowi angielskiemu wypłaconą dywidenda.

Pod względem gestji finansowej trzymaliśmy się zasady, że przedsiębiorstwo komunalne, prowadzone pod kątem widzenia nietyle zyskowości, jak dobra publicznego, nie może popaść w zależność pieniężną od jakiegokolwiekbądź czynnika postronnego. Pierwszym warunkiem do tego jest, aby posługiwać się o ile można własnemi środkami i utrzymywać stale Spółkę w stanie zupełnej płynności.

Szczegóły gospodarki znachodzą się w tegorocznym bilansie opublikowanym drukiem.

Rada zawiadowcza starała się niejednokrotnie w bardzo trudnych warunkach, wynikłych z ogólnego biegu gospodarczych stosunków w Polsce, wedle sił i możności, wywiązać się z włożonych na nią obowiązków. Proszę o przyjęcie do wiadomości tego sprawozdania.

(Oklaski).

Porządek dzienny.

Rm. Dr. R o s e n z w e i g wnosi, aby referat wiceprezydenta m. S a r e g o wydrukowano a tymczasem by odroczono dyskusję do czasu wydrukowania tegoż sprawozdania i sprawozdania kasowego.

Wiceprez. inż. S a r e wyjaśnia, że sprawozdanie to będzie szczegółowo wydrukowane w Dzienniku rozporządzeń miasta Krakowa.

Co zaś do sprawozdania kasowego wyjaśnia, że po każdorazowem rocznem walnem zebraniu, drukuje się bilans co podaje się w kilku dziennikach do publicznej wiadomości.

Wybory delegatów Rady miejskiej do Rady nadzorczej Jaworznickich komunalnych kopalni węgla.

Prezydent m. inż. R o l l e przedstawia następującą propozycję na delegatów Rady miejskiej do Rady nadzorczej jaworznickich komunalnych kopalni węgla po porozumieniu się z poszczególnymi klubami Rady miejskiej.

Prezyd. m. inż. K a r o l R o l l e

Wiceprezyd. m. inż. J ó z e f S a r e

Radcy miejscy: Dr. E m i l B o b r o w s k i, inż. W ł a d y s ł a w T u r s k i, J a n P u c h a ł k a.

U c h w a l o n o.

Sprawozdanie z działalności teatru miejskiego im. J. Słowackiego w sezonie 1926/1927.

Imieniem komisji teatralnej rm. Dr. L a n g składa następujące sprawozdanie:

Ostatni raz Rada miejska zajmowała się teatrem na posiedzeniu w dniu 13 stycznia 1927 r.

Rada miejska uznała wówczas potrzebę stałej dopłaty do prowadzenia teatru z zastrzeżeniem jednak, by te świadczenia nie przekraczały granic budżetem określonych, a to 30.000 zł. miesięcznie.

Obecne sprawozdanie obejmuje ostatni sezon od 1 września 1926 do 31 sierpnia 1927, przyczem zaraz na wstępie należy stwierdzić, że teatr nie przekroczył kredytów przyznanych mu przez Radę miejską.

Sprawozdanie dotyczy działalności artystycznej teatru i jego sprawności gospodarczej.

I tak w ubiegłym sezonie teatr dał 340 przedstawień, w czem popołudniowych 61, szkolnych 19. Przedstawień sztuk autorów polskich było 108. Najcelniejszym utworem sezonu, a zarazem największym wysiłkiem artystycznym Dyrekcji było wystawienie »Akropolis« Wyspiańskiego.

Sztuka ta po raz pierwszy w Polsce grana w ca-

łości na krakowskiej scenie, poza swą atrakcją literacką i reżyserską, okazała się nadto dobrą finansowo tak, że można ją było grać największą liczbę, bo 22 razy.

Po niej 17 razy grano »Księcia Niezłomnego« ze świetną rolą tytułową dyrektora Nowakowskiego.

Reszta utworów polskiego repertuaru, nie dosięgła większej liczby przedstawień jak np. »Lato« Rittnera, »Wolne miasto« Krumłowskiego, »Uśmiech losu« Perzyńskiego, »Rakoczy« Orkana, »Pastorałka« Szillera, »Kochanek Sibilli« Pawlikowskiego, »Legenda św. Franciszka« Kotarby i inne.

Sezon zakończono drugim wielkim wysiłkiem i pełnym sukcesem artystycznym dyrektora Nowakowskiego »Balladyną«, wystawioną na uroczystość sprowadzenia zwłok Słowackiego. Wielkie walory sceniczne tego dzieła, wystawa według projektu p. Zofji Stryjeńskiej, reżyserja p. Józefa Sosnowskiego, wreszcie gra aktorów złożyły się na wielkie święto poezji dramatycznej.

Z obecnego repertuaru rekord przedstawień osiągnęła komedja francuskiego pisarza »Proboszcz wśród bogaczy«, grana 34 razy, »Kredowe koło« 23 razy, »Cyrano de Bergerac« 24 razy, »Cały dzień bez kłamstwa« 18 razy, »Mecenas Bolbec« 17 razy, »Maleństwo« 13 razy, reszta sztuk poniżej 12 razy.

Z układu sztuk granych w ubiegłym sezonie widać, że Dyrekcja nie zbaczając z wytkniętej linji repertuaru literackiego, urozmaicała sezon skutecznie wesołymi wieczorami.

Ta giętkość repertuaru doprowadziła do tego, że publiczność krakowska z powrotem zaczęła częściej do teatru uczęszczać, co spowodowało znaczną poprawę finansów.

Również z uznaniem podnieść należy dążność Dyrekcji do dawania premjery w każdą sobotę tak, jak to miało miejsce przed wojną.

System ten okazał się nader pożądany również w interesie podwyższenia dochodowości teatru.

A teraz kilka cyfr z zamknięcia rachunkowego. I tak, gdy w sezonie 1925/26 na gaże personalu wydano 589.972 zł. 32 gr., to w sezonie 1926/27 wydano tylko 554.001 zł. 53 gr., czyli o 35.970 zł. 79 gr. mniej. Ta oszczędność na gażach świadczy o sprężystości Dyrekcji i jego trosce o instytucję w momencie dla teatru bodajże najważniejszym, bo w chwili zawierania dorocznych kontraktów.

Oszczędność ta jednak nie wpłynęła na zmniejszenie uchwalonej przez Radę miejską dopłaty, lecz celowo zużytą została na zwiększenie zubożałego od szeregu lat i częściowo wybrakowanego inwentarza teatralnego, co znowu umożliwiło Dyrekcji zrealizowanie planu repertuarowego przez wystawienie »Akropolis«, »Cyrano de Bergerac«, »Balladyny« i szeregu współczesnych komedyj salonowych, wymagających odpowiedniej oprawy kostjumowej.

Że tak, a nie inaczej została zużyta powyższa oszczędność, wynika z porównania cyfry zamknięcia rachunkowego na uzupełnienie inwentarza w sezonie 1925/26, w którym wydano 18.884 zł. 06 gr. ze sezonem 1926/27, gdzie wydano 52.720 zł. 59 gr., a więc o tę całą oszczędność więcej.

Dalszą dodatnią pozycją jest wzrost na tantjemy autorskie 23.319 zł. 30 gr., podczas gdy w poprzednim sezonie wydano tylko 15.168 zł. 01 gr. Jest to dowód, że grano daleko więcej sztuk ze współczesnej literatury dramatycznej.

Wreszcie podnieść należy, że ostatni sezon wykazuje w zyskach wzrost wartości inwentarza o 40.284 zł. 90 gr., której w sezonie 1925/26 nie było.

Działalności teatralnej nie da się zamknąć jednym okresem rachunkowym, dlatego też stwierdziwszy rozwój teatru w pierwszym roku dyrektury Nowakowskiego należy przeprowadzić porównanie z działalnością teatru w pierwszym kwartale bieżącego sezonu.

Rozwój ten zailustrują najwymowniej cyfry dochodu przeciętnego z każdego wieczoru tych 3-ch miesięcy tj. września, października i listopada z ostatnich 3-ch lat, a więc z 1925 r., 1926 i 1927.

Przecięcie z biletów wstępu wyniosło:

	SEZON 1925/26	SEZON 1926/27	SEZON 1927/28
	fotel 5 zł., loża 25 zł.	fotel 4 zł., loża 20 zł.	fotel 4 zł., loża 20 zł.
wrzesień:			
Przedstawień	39	14	38
Dochód:	33.989 zł. 30 gr.	9.501 zł. 40 gr.	43.124 zł. 80 gr.
Dziennie:	871 zł. 50 gr.	678 zł. 67 gr.	1.134 zł. 86 gr.
październik:			
Przedstawień	36	37	35
Dochód:	29.909 zł. — gr.	30.764 zł. 10 gr.	36.472 zł. 95 gr.
Dziennie:	830 zł. 82 gr.	831 zł. 46 gr.	1.042 zł. 08 gr.
listopad:			
Przedstawień	36	35	36
Dochód:	33.775 zł. 70 gr.	31.528 zł. 49 gr.	46.840 zł. 81 gr.
Dziennie:	938 zł. 21 gr.	900 zł. 81 gr.	1.301 zł. 13 gr.
Przecięcie kwartalne:	879 zł. 95 gr.	834 zł. 81 gr.	1.159 zł. 98 gr.

Na zakończenie podnieść należy pracę teatru i jego doradcy literackiego p. Dra Świątka w wydawnictwie programów literackich z okazji wielkich premjer.

W ubiegłym sezonie programów takich wydano 3 z okazji wystawienia »Akropolis«, »Cyrano de Bergerac« i »Balladyny«.

W końcu nie można pominąć milczeniem okoliczności, że teatr krakowski jest najtańszym teatrem w Polsce, nie mówiąc już o teatrach zagranicznych, w których ceny biletów nie stoją w żadnym stosunku do cen tutejszych. Dość wspomnieć, że najdroższe miejsce w teatrze krakowskim kosztuje 4 zł., zaś loża parterowa na 5 osób 20 zł. Na drugiem miejscu co do taniości stoi teatr miejski we Lwowie, gdzie jednakowoż pierwszy fotel na dramat kosztuje 6 zł.

Teatr zatem krakowski jest w całem tego słowa znaczeniu teatrem popularnym, służącym jak najszerszym warstwom społeczeństwa krakowskiego.

Wobec powyższego należy przedłożyć Radzie miejskiej wniosek Komisji teatralnej:

Rada miasta uchwali:

»Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Komisji teatralnej z działalności teatru miejskiego im. J. Słowackiego za sezon 1926/27«.

Uchwalono.

Po uchwaleniu wniosku Komisji teatralnej Prezydent m. inż. K. Rolle wyraził swe uznanie i podziękowanie za gorliwą i skuteczną pracę w teatrze

miejskim dyrektorowi teatru, dyr. administr., personalowi artystycznemu oraz personalowi technicznemu.

Koncesje na nowe apteki.

Imieniem Komisji przemysłowej, naczelny lekarz miejski Dr. Owsiński w dłuższym referacie podnosi, że w państwie polskiem nie zostały dotąd wydane prawne przepisy o udzielaniu koncesyj na zakładanie aptek — i obowiązują przepisy dzielnicowe, wydane przez b. państwa zaborcze, które opiewają w b. zaborze austrjackim:

Jeżeli ma być utworzona nowa apteka, koncesji należy w każdym razie odmówić, jeżeliby przez tę nową aptekę egzystencja istniejących aptek publicznych była zagrożona.

W b. zaborze rosyjskim: Apteka może być założoną gdzie dogodność mieszkańców tego wymaga i gdzie przez to inne już istniejące apteki, na niemożność należytego ich utrzymania narażone nie będą.

W b. zaborze pruskim: Przy zakładaniu nowych aptek należy mieć na względzie ich potrzebę tudzież ewentualne zagrożenie bytu aptek istniejących.

Jakiej zasady i wskaźnika trzymać się należy mówi o tem wyraźnie ustawodawca rosyjski.

W miejscowościach liczących do 15 tysięcy mieszkańców winno przypadać na każdą z istniejących aptek, z uwzględnieniem apteki powstać mającej conajmniej 6 tysięcy mieszkańców, w miejscowościach liczących od 15—25 tysięcy mieszkańców conajmniej 7 tysięcy, w miejscowościach liczących od 25—55 tysięcy mieszkańców conajmniej 8 tysięcy, od 98 tysięcy mieszkańców conajmniej 10 tysięcy.

W myśl powyższej zasady Kraków liczący 200 tysięcy mieszkańców powinien mieć 20 aptek a ma ich obecnie 39 nie licząc drogerji, Warszawa 85, Łódź 38, Poznań 20.

Poczem zgłasza wniosek:

Rada m. uchwali:

Zgodnie z uchwałą Komisji przemysłowej z dnia 29 grudnia 1927 oświadczającej się przeciw udzieleniu koncesji na nowe apteki w Krakowie a to: PP.

1) Henrykowi Rosenbaumowi, magistrowi farmacji w Krakowie,

2) Henrykowi Ludwikowi Dawidowi, magistrowi farmacji w Krakowie,

3) Juljuszowi Dąbrowskiemu, prof. farmacji w Krakowie — z uwagi na niezachodzącą potrzebę powiększenia istniejących już aptek, które zaspakajają potrzeby mieszkańców miasta Krakowa — przedłożyć Województwu z opinją negatywną.

(L. prez. 26065/1927-III).

Radca m. Klemensiewicz zgłasza następującą rezolucję:

»Rada miasta wyraża opinję iż założenie 3-ch nowych aptek nie zagraża bytowi istniejących już aptek w Krakowie«.

Rm. Ks. Masny zgłasza następującą rezolucję:

»Wzywa się Prezydjum miasta do wdrożenia starań o zmianę ustawy u Rządu odnośnie do przyznania koncesji na otwarcie apteki w drodze rozporządzenia Rządu«.

Wnioski uchwalono wedle propozycji Komisji przemysłowej oraz rezolucję rm. Ks. Masnego.

Skład sądu honorowego Członków Rady miasta.

Prezydent m. inż. Karol Rolle przedkłada nast. skład sądu honorowego Członków Rady m.:

Przewodniczący: Dr. Józef Muczkowski.

Zastępca: Dr. Stanisław Rowiński.

Członkowie: inż. Aleksander Adelman, Jan Englisch, Prof. Dr. Ksawery Fierich, Dr. Samuel Tilles, Dr. Fryderyk Zoll, Karol Łuczko, Karol Breuer, Dr. Józef Rosenzweig, Dr. Marjan Lang, Wacław Potuczek, Henryk Pachoński, Dr. Rafał Landau.

Zastępcy: Emil Haecker, Dr. Alfred Szołayski, Ks. Jan Masny, Dr. Leon Tomasik, inż. Franciszek Drobniak, Dr. Stanisław Klimecki.

Uchwalono. (L. prez. 233/928).

Wniosek nagły Rm. Dr. Rosenzweiga w sprawie zaopatrzenie niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie.

Sekretarz odczytał następujący wniosek nagły:

»Na cele zaopatrzenia niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie na zimę przeznacza Rada miasta Krakowa kwotę 50.000 zł. Prezydjum miasta utworzy ze wszystkich członków Rady m. Komitety przy szkołach, które wspólnie z Dyrekcjami szkół i Komitetami rodzicielskiemi zbadają potrzeby i dokonają rozdziału odzieży i obuwia.

Na pokrycie tego wydatku Rada m. postanawia:

a) podwyższyć opłatę od biletów wstępu do kin od każdego złotego o 5 groszy z tem, że bilety wstępu do 1 zł. są wolne od tej opłaty:

b) podwyższyć o 50 groszy opłaty mytnicze od automobili wjeżdzających do miasta — niezarejestrowanych z siedzibą w Krakowie;

c) podwyższyć opłatę od pojazdów automobilowych osobowych w Krakowie zarejestrowanych dla celów osobistych o 100 zł. rocznie;

d) podwyższyć opłatę do zabaw w karnawale o 10% zaś w dniu Sylwestrowym o 20 procent.

Opłaty powyższe wchodzą w życie od 1/XII 1927 i obowiązują aż do czasu pokrycia asygnowanej powyższą uchwałą kwoty 50.000 zł. jako samoistne opłaty gminne«.

Nagłość wniosku poparto.

Za wnioskiem rm. Dr. Rosenzweiga oświadczyli się rm. Ziffer, Kluczka i Oplustil.

Wniosek rm. Dr. Rosenzweiga w głosowaniu upadł.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 9¾ w nocy.

Posiedzenie jawne 185 w kad. XVII. z dnia **27 stycznia 1928 r.**

Obecni: *Przewodniczący Prez. m.:* inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m.: Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m.: Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **62.**
Początek posiedzenia o godzine **6-tej pop.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienia pośmiertne.

Prezydent Rolle poświęcił wspomnienie zmarłemu rm. błp. Dr. Judzie Peiperowi.

Błp. Dr. Juda Peiper, adwokat i radca m., zmarł 21 bm. Zmarły powołany został do Rady m. w miejsce błp. Dra Józefa Drobnera w r. 1926. Należał do Sekcji wojskowej, dobroczynnej oraz Komisji rekursowej. Był jednym z najpracowitszych i miastu oddanych radców. Jako obywatel pozostawił po sobie pamięć człowieka dobrego i uczciwego, a nadto zasłużył się swym ubogim współwyznawcom, jako opiekun i przewodniczący licznych instytucyj dobroczynnych i społecznych.

Przemówienia Prezydenta m. wysłuchała Rada m. stojąc.

Następnie Prezydent Rolle poświęcił gorące wspomnienie zmarłemu śp. inż. Erazmowi Barączowi.

Śp. Erazm Barącz urodził się w 1859 r. we Lwowie. W czasie studjów odznaczał się artystycznemi zdolnościami, o czem świadczą własnoręczne studja rysunkowe. Po ukończeniu szkół średnich studjował w Akademji Górniczej w Leoben, którą skończył w 1880 r. Wróciwszy do kraju pracował w polskich kopalniach soli a wreszcie osiadł w Wieliczce. Wszystko co posiadał i zaoszczędził poświęcał na kolekcjonowanie zbiorów, przyczem okazał wybredne i głębokie znawstwo dzieł sztuki, interesując się przedewszystkiem malarstwem i zabytkami dawnej sztuki w Polsce, które, skupując ocalił przed wywozem zagranicę i uratowawszy je w ten sposób dla kraju, przysłużył się kulturze polskiej. Zebrawszy kolekcję doborową pomyślał o jej przyszłości i zabezpieczył ją dla ogółu i Krakowa, który głęboko ukochał. Zbiory swe śp. Erazm Barącz oddał Gminie m. Krakowa za życia. Gmina miasta w dowód wdzięczności urządziła mu własnym kosztem pogrzeb i zamierza wznieść dla niego na cmentarzu krakowskim grobowiec.

Przemówienia Prezydenta Rollego wysłuchała Rada m. stojąc.

Interpelacje:

Sekretarz odczytał następujące interpelacje Radców m.:

1. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie praktyki egzekutorów Mgtu przy ściąganiu podatków. Interpelacja brzmi:

»W »Przeglądzie Kupieckim« z 20/I 1928 ukazał się następujący artykuł, opisujący średniowieczny sposób urzędowania.

Jest u nas wielu tak podupadłych podatników, iż egzekutor nie może im z domu nawet sprzętów zabrać na pokrycie zaległości podatkowych. Ci najbiedniejsi, utraciwszy samodzielną egzystencję, wstępują normalnie w charakterze pomocników do firm handlowych, załatwiając dla szefa rozmaite czynności, jak naprzykład inkaso pieniędzy, zakupno towarów i t. d.

W ostatnich czasach zaprowadzoną została w oddziale egzekucyjnym naszego Magistratu nowa praktyka: Pan oficjał wzywa do siebie pod jakimkolwiek pretekstem, lub nawet bez pretekstu, takiego zaległego z podatkami nędzarza i wykorzystując jego zgłoszenie, przeprowadza rewizję osobistą, która po największej części jest bezskuteczną, gdyż biedak taki nie ma przy sobie żadnych przedmiotów wartościowych. Czasami jednak zdarza się, że natrafia się u niego na pieniądze, które bywają bezwzględnie ściągane, mimo łez, dowodów i wykazywań, iż stanowią one cudzą własność, że skutkiem tej egzekucji nietylko powstaje szkoda osoby trzeciej, lecz co gorsza, pociąga to za sobą utratę posady, a więc i egzystencji takiego biedaka.

Toteż w ostatnich czasach publiczność, otrzymując wezwanie do Magistratu, odczuwa żywy niepokój, obawiając się, czy to czasem nie jest jakaś pułapka, zastawiona na niczego nie spodziewającego się obywatela.

Czy licuje to z godnością instytucji samorządowej, aby obywatelstwo identyfikowało Magistrat z instytucjami, przed któremi strach i niepokój się odczuwa? Czy naszym ojcom miasta są te praktyki wydziału skarbowego znane i czy nie zechcą oni wpłynąć na ich zaniechanie?

Przypuszczać należy, że zachodzi nieporozumienie, albowiem tego rodzaju sposób urzędowania w praworządnem Państwie jest niemożliwy i niedopuszczalny.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy tego rodzaju praktyki są mu znane, czy wydano podobne zarządzenia i co zamyśla uczynić, aby tego rodzaju postępowanie nie miało miejsca w krakowskich urzędach miejskich«?

W odpowiedzi Prezydent Rolle wyjaśnił, że wdroży energiczne dochodzenia w tej sprawie.

2. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie budowy domu dla zaniedbanej młodzieży:

»Na jednem z ostatnich posiedzeń Rady m. p. Prezydent miasta udzielił wyjaśnień, że budowa domu dla młodzieży zaniedbanej jest niemożliwą z własnych funduszów i że Gmina zamierza nabyć na ten cel odpowiedni majątek — co oczywista jest kwestją wielu lat.

Jednak istnieje ustawa z roku 1920 w przedmiocie ściągania grzywien sądowych na fundusz budowy domów poprawczych dla zaniedbanej młodzieży.

Sąd powiatowy karny w Krakowie ściąga na ten cel 150.000 zł rocznie, które odprowadza do Izby Skarbowej.

Zapytuję Pana Prezydenta, czy skłonny jest wdrożyć starania w Izbie Skarbowej, względnie w Ministerstwie Skarbu, aby fundusze te za czas od roku 1924 zostały przeznaczone dla Gminy na cele budowy domu poprawczego dla zaniedbanej młodzieży«.

Prezydent Rolle odpowiedział, że na najbliższem posiedzeniu Rady m. udzieli wyjaśnień.

3) Rm. Dr Rosenzweiga i tow. w sprawie represji podatkowych.

»W dzielnicy VII i VIII w godzinach urzędowych

jacyś ludzie teroryzują ludność, grożąc represjami podatkowemi i innemi jeśli nie będzie głosowała za sanacją, przyczem powołują się na to, że są komisarzami obwodowymi Magistratu. W dwóch wypadkach policjanci odmówili legitymowania tych osobników.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy istnieją urzędnicy miejscy z podobnym zakresem działania i czy gotów jest zwrócić się do Komendy Policji, aby wydała zarządzenia by w interesie bezstronności i powagi urzędów miejskich tego rodzaju osobników legitymowano, w przeciwnym razie ludność byłaby zmuszoną wszelkimi środkami prawnymi powodować ujawnienie ich legitymacji«.

Prezydent Rolle odpowiadając na powyższą interpelację zaznaczył, że sprawę tę każe zbadać.

4) Rm. Kartona i tow. w sprawie studni publicznej w ulicy Kącik:

»Mieszkańcy ulicy Kącik w Podgórzu, nie mają wodociągu, studnia publiczna zepsuta od dłuższego czasu i nie naprawia się jej. Mieszkańcy muszą chodzić aż na plac Zgody względnie ul. Salinarną po wodę. Podwórza domów są tam zanieczyszczone, nikt się stosunkami sanitarnemi tej okolicy nie interesuje, wszelkie zażalenia lokatorów zwrócone do Urzędu miejskiego sanitarnego pozostały bez skutku.

Zapytujemy Pana Prezydenta, czy skłonny jest wydać zarządzenia mające na celu poprawę sanitarnych stosunków tej okolicy«?

Prezydent Rolle odpowiedział, że udzieli wyjaśnień na najbliższem posiedzeniu Rady miejskiej.

5) Rm. Adelman i tow. w sprawie nieoświetlenia ulic prowadzących ze stacji Kraków-Bonarka.

»Pracownicy kolejowi ze stacji Kraków-Bonarka przedłożyli prośbę o oświetlenie elektryczne ulicy Łagiewnickiej. Czarnej i Zakrystjańskiej i motywują prośbę tą okolicznością, że z powodu nieoświetlenia tych ulic publiczność dążąca do stacji Bonarka ze względu na panującą ciemność omija tę stację. Zgłaszam w tej sprawie następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

Wzywa się zarząd Elektrowni do przedłożenia Komisji elektrycznej projektu na oświetlenie wyż wspomnianych ulic«.

Prezydent Rolle w odpowiedzi zaznaczył, że sprawę każe zbadać, wniosek zaś odsyła do komisji Zakładów przemysł. do regulaminowego traktowania.

6) Rm. Pachońskiego i tow. w sprawie linji regulacyjnej ul. Smoleńsk obok kościoła Bożego Miłosierdzia:

»Przy ul. Smoleńskiej, naprzeciw wejścia do kościoła Bożego Miłosierdzia buduje się dom, którego kontury łamią linję regulacyjną.

Zapytujemy Prezydjum czy sprawę tę, poruszoną w dziennikach zbadało budownictwo miejskie i ewentualnie, jakie poczyniło zarządzenia«.

Prezydent Rolle wyjaśnił, że udzieli odpowiedzi na najbliższem posiedzeniu Rady m.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1) Rm. Warskiego i tow. w sprawie likwidacji szkód powstałych wskutek wybuchu prochowni w Witkowicach:

»Celem zbadania merytorycznego i cyfrowego przewlekłej sprawy odszkodowań ludności miasta Krakowa za szkody wynikłe wskutek wybuchu prochowni w Witkowicach wybierze Rada miejska komisję składającą się z 4-ch radców miejskich, ktorzy na następnem posiedzeniu Rady miasta złożą z wyniku badań sprawozdanie«.

Nagłość wniosku poparto.

Rm. Marski uzasadnia swój wniosek.

W dyskusji zabierali głos rm. Kluczka, ks. Masny, Dr Szołayski, Stączek.

Na wniosek Prezydenta Rollego powołano komisję dla zbadania tych spraw w następ. składzie: Rm. Marski, Kluczka, Dr Szołayski i inż. Peltz.

2) Rm. Dra Rosenzweiga i tow. w sprawie zaopatrzenia młodzieży szkolnej w odzież i obuwie.

»Na cele zaopatrzenia niezamożnej młodzieży szkolnej w odzież i obuwie na zimę przeznacza Rada miasta Krakowa kwotę 50.000 zł. Prezydjum miasta utworzy ze wszystkich członków Rady miejskiej Komitety przy szkołach, które wspólnie z dyrekcjami szkół i Komitetami rodzicielskiemi zbadają potrzeby i dokonają rozdziału odzieży i obuwia«.

»Na pokrycie tego wydatku Rada miasta postanawia:

a) podwyższyć opłatę od biletów wstępu do kin od każdego złotego o 5 groszy z tem, że bilety wstępu do 1 złotego są wolne od tej opłaty;

b) podwyższyć o 50 groszy opłaty mytnicze od automobili wjeżdżających do miasta, niezarejestrowanych z siedzibą w Krakowie;

c) podwyższyć opłatę od pojazdów automobilowych osobowych w Krakowie, zarejestrowanych dla celów osobistych o 100 zł rocznie;

d) podwyższyć opłatę od zabaw w karnawale o 10%.

Opłaty powyższe wchodzą w życie od 1 lutego 1928 r. i obowiązują aż do czasu pokrycia asygnowanej powyższą uchwałą kwoty 50.000 zł jako samoistne opłaty gminne«.

Wniosek rm. Dr Rosenzweiga odesłano do Sekcji II i VI do regulaminowego traktowania.

Porządek dzienny.

I. Pożyczka 300.000 zł. w Banku Komunalnym w Warszawie.

Imieniem Sekcji II. i III. wicepr. Dr Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Upoważnia się Pana Prezydenta miasta do zaciągnięcia krótkoterminowej pożyczki w Polskim Banku Komunalnym S. A. w Warszawie, w kwocie 300.000 złotych, z czego 200.000 złotych z funduszu komunalnego pożyczkowo-zapomogowego, a 100.000 złotych z funduszu Banku Komunalnego — na dokończenie odbudowy spalonej sali Rady miasta i zapłacenie części ceny kupna gruntów w Dz. XXI. od Alfreda hr. Potockiego zakupionych.

2) Pożyczka zostanie zaciągnięta na warunkach ustalonych przez Polski Bank Komunalny.

3) Do podpisania odnośnych dokumentów upoważnia się Pana Prezydenta miasta, wzgl. jego zastępcę, oraz radców miejskich pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek

z nich pp. radców m. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

(L. prez. 754/28).

Uchwalono z tem, że $^{1}/_{3}$ z uzyskanej pożyczki ma być użytą na cele odbudowy sali Rady miejskiej, zaś $^{2}/_{3}$ na spłatę części ceny kupna gruntów w Dz. XXI.

II. Gwarancja Gm. m. Krakowa do wysokości 150.000 zł. dla Spółki mieszk.

Imieniem Sekcji II. i III. wicepr. m. Dr Wielgus wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Gmina miasta Krakowa obejmuje porękę dla pożyczki do wysokości 150.000 złotych wraz z wszelkiemi przynależytościami ubocznemi i innemi kosztami, którą Bank Gospodarstwa Krajowego, albo Kasa Oszczędności miasta Krakowa udzieli Spółce Mieszkaniowej dla miast — Sp. z ogran. odpow. w Krakowie na dokończenie budowy dwóch domów trzechpiętrowych przy ul. Słonecznej, objętych wykazem hipotecznym lwh. 875 ks. gr. gm. kat. Kraków, jak niemniej na spłatę dotyczących długów budowlanych.

2) Gmina miasta Krakowa podpisze w tym celu weksle jako wystawczyni i indosantka, oraz ewent. potrzebną deklarację.

3) Odsetki i wogóle wszelkie koszta połączone z niniejszą transakcją będzie pokrywała z własnych funduszów Spółka Mieszkaniowa dla Miast.

4) Pożyczka powyższa ma być bezzwłocznie spłacona z pożyczki, jaką Spółka Mieszkaniowa dla Miast uzyska w najbliższym czasie z funduszów przeznaczonych na rozbudowę miast.

5) Spółka Mieszkaniowa dla Miast wystawi Gminie m. Krakowa stosowną deklarację w myśl powyższych postanowień, oraz dla zabezpieczenia praw Gminy miasta Krakowa w myśl § 1358 kod. cyw. na przypadek, gdyby Gmina pociąganą była przez Bank Gospodarstwa Krajowego wzgl. Kasę Oszczędności miasta Krakowa lub inne osoby do jakiegokolwiek świadczenia na rzecz tych instytucji (osób) z tytułu niniejszej poręki. Zarazem ma Spółka Mieszkaniowa dla Miast postarać się o pisemne oświadczenie wspomnianego Banku względnie Kasy, że nie dozwolą bez zgody Gminy miasta Krakowa na ekstabulację prawa zastawu, skoro ono będzie zaintabułowane w stanie biernym realności lwh. 875 ks. gr. gm. kat. Kraków, a ewentualnie także innych realności na zabezpieczenie powyższej pożyczki.

6) Do podpisania aktów prawnych, związanych z niniejszą transakcją upoważnia się Pana Prezydenta miasta wzgl. jego zastępcę, oraz radców m. pp. Dra Marjana Langa i Zygmunta Siemka, a w razie przeszkody któregokolwiek z nich radców m. pp. Dra Adama Müllera i Marcelego Dutkiewicza.

Uchwalono. (L. prez. 10.942/27).

III. Opłaty za przechód i przejazd przez prowizoryczny most na Wiśle.

Imieniem Komisji administr. st. radca Mgtu Dusza wnosi:

Rada miasta uchwali:

Na pokrycie kosztów utrzymania prowizorycznego mostu na Wiśle, oraz na amortyzację i oprocentowanie kapitału, wyłożonego przez Gminę na pokrycie połowy kosztów budowy mostu prowizorycznego i stałego, pobierać będzie Gmina w roku budżetowym 1928/9 na moście prowizorycznym na Wiśle opłaty mostowe w dotychczasowej wysokości, a mianowicie:

a) od osób dorosłych po 5 gr., od dzieci do lat 10 po 2 gr., od dzieci niesionych lub wiezionych na wózkach nie pobiera się opłaty;

b) od zwierząt domowych, idących luzem po 5 gr.;

c) od wózków ręcznych lub wozów po 10 gr.;

d) od samochodów osobowych, ciężarowych i od doczepek po 20 gr.

za przejście lub przejazd w obie strony.

W dyskusji zabierali głos rm. Dr. Bobrowski, Dr. Müller, Dr. Emilewcz przeciw wnioskom, proponując zniesienia tych opłat dla dzieci szkolnych i robotników.

W głosowaniu wnioski Komisji administracyjnej uchwalono z wyłączeniem opłat dla dzieci szkolnych robotnic i robotników, przekazując sprawę tę do Komisji administracyjnej.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 8 wieczór.

Posiedenie tajne w kad. XVII z dnia **27-go stycznia 1928 roku.**

Przewodniczący Prezydent m. inż. Karol Rolle.
Wiceprezydent m. Witołd Ostrowski.
" Dr. Ludwik Schneider.
" Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. w z. Radca m. inż. Franciszek Drobniak.

Radców miejskich obecnych **62.**

Początek posiedzenia o godz. **8 wieczór.**

Veniam aetatis.

Prezydent m. inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

A) Przyznaje się „veniam aetatis" Wiktorji **Chranickiej,** urodzona 23 października 1877 r., pełniącej służbę w Gminie miasta Krakowa od dnia 15 września 1922 r. w charakterze pomocnicy kancelaryjnej (w M. Biurze Statyst.). (L. prez. 9288/927).

Uchwalono.

Rada miasta uchwali:

B) I. Przyznaje się „veniam aetatis" następującym robotnikom miejskim:

1. **Matuszykowi** Władysławowi, robotnikowi m. ur. 21/8 1886 r. a pracującemu w Gminie lat 22.
2. **Popczyńskiemu** Stanisławowi, robotnikowi m. ur. 2/4 1857 r. a pracującemu w Gminie lat 16.
3. **Prochowskiemu** Franciszkowi, robotnikowi m. ur. 29/3 1882 r. a pracującemu w Gminie lat 14.
4. **Budzie** Franciszkowi, robotnikowi m. urodz. 1886 r. a pracującemu w Gminie lat 7.

II. Upoważnia się Prezydenta miasta do stabilizacji extra statum 6 niższych pracowników miejskich.

Uchwalono. (L. prez. 995/28).

Rada miasta uchwali:

C) I. Przyznaje się „veniam aetatis“ następującym robotnikom Zarządu wodociągu miejskiego.

Jarocki Franciszek ur. 25/2 1884.	W służb. m.	$8^{1}/_{2}$ lat
Juraszewski Szymon ur. 19/10 1882	„ „	10 „
Jaśkowski Józef ur. 20/1 1876	„ „	$7^{1}/_{2}$ „
Konik Józef ur. 3/8 1872	„ „	9 „
Kura Marcin ur. 13/10 1880	„ „	$8^{1}/_{2}$ „
Kowalski Franciszek ur. 26/9 1872	„ „	$12^{1}/_{2}$ „
Krischke Maurycy ur. 25/3 1871	„ „	$18^{1}/_{2}$ „
Musiał Józef ur. 26/5 1869	„ „	15 „
Noworyta Władysław ur. 23/9 1883	„ „	$16^{1}/_{2}$ „
Oleksy Jan ur. 13/7 1879	„ „	17 „
Sobala Jan ur. 14/6 1872	„ „	$18^{1}/_{2}$ „
Surówka Jan ur. 11/8 1872	„ „	$12^{1}/_{2}$ „
Szczypczyk Jan ur. 20/11 1867	„ „	$9^{1}/_{2}$ „
Siarkiewicz Mikołaj ur. 3/10 1881	„ „	$8^{1}/_{2}$ „
Sieprawski Jan ur. 1/11 1872	„ „	$8^{1}/_{2}$ „
Sas Stanisław II. ur. 8/4 1884	„ „	$10^{1}/_{2}$ „
Steczko Jan ur. 14/1 1881	„ „	$9^{1}/_{2}$ „
Suski Stanisław ur. 25/9 1870	„ „	20 „
Szwajda Antoni ur. 1/2 1880	„ „	$5^{1}/_{2}$ „
Tabor Wojciech ur. 20/4 1884	„ „	$15^{1}/_{2}$ „
Tarnowski Jan ur. 23/11 1880	„ „	12 „
Wolfinger Ludwik ur. 10/7 1882	„ „	$16^{1}/_{2}$ „
Wójcik Jan ur. 14/12 1881	„ „	20 „
Gilowski Jakób ur. 12/7 1872	„ „	$8^{1}/_{2}$ „
Głowacki Józef ur. 27/2 1865	„ „	$21^{1}/_{2}$ „
Żemliński Antoni ur. 23/11 1886	„ „	$8^{1}/_{2}$ „

II. Upoważnia się Prezydenta miasta do stabilizacji poza etatem 75 pracowników Wodociągu miejsk.

Uchwalono.

NOMINACJE.

Prezydent miasta inż. Rolle wnosi:

Rada miasta uchwali:

I. W etacie prawniczym.

1) tyt. st. radcę Jana **Duszę** mianuje się etat. naczelnikiem Wydziału Magistratu w V grupie uposaż. szczebel b.

2) tyt. radcę Dra Tadeusza **Romańskiego** mianuje się radcą Magistratu w VI grupie uposaż. szczebel b. z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

3) nadaje się tytuł radców Magistratu:
a) st. ref. Wadysławowi **Sokołowskiemu**,
b) „ „ Józefowi **Holly'emu**,
c) „ „ Feliksowi **Rajmanowi**,
d) „ „ Alojzemu **Gubernatowi**.

4) st. ref. i tyt. radcy Włodzimierzowi **Lachowiczowi** przyznaje się od 1-go stycznia 1928 r. na czas przejściowy, t. j. do chwili osiągnięcia VI grupy upos., niewliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

5) ref. Aleksandra **Łęckiego** i Dra Jana **Grabowskiego** mianuje się z dniem 1-go stycznia 1928 st. referentami w VII grupie poza etatem, a to pierwszego w VII grupie szczeb. a, drugiego w VII grupie szczebel b.

II. W etacie administracyjnym.

1) sekretarzom Klemensowi **Zagórskiemu** i Stanisławowi **Woźniakowi** przyznaje się wliczalny do emerytury dodatek osobisty po 60 punktów mies.

2) mianuje się z dniem 31-go grudnia 1927 poza etatem tyt. sekretarza

1. Franciszka **Strasika** sekretarzem w VII gr. szczeb. b. oraz wicesekretarzy — sekretarzami w VII grupie szczebel b.
2. Ignacego **Zadęckiego** sekr. w VII gr. szcz. b
3. Stanisława **Dobrowolskiego** „ „ „ b
4. Stefana **Nowakowskiego** „ „ „ a
5. Ludwika **Galacińskiego** „ „ „ b
6. Kazimierza **Kozakiewicza** „ „ „ b
7. Ferdynanda **Mrozińskiego** „ „ „ b
8. Alfreda **Radwanka** „ „ „ a
9. Kazimierza **Jasickiego** „ „ „ d

b) Z dniem 1-go stycznia 1928 r.

10. Władysława **Laberscheka** sekr. w VII gr. szcz. b
11. Antoniego **Kłósaka** „ „ „ a
12. Albina **Kamińskiego** „ „ „ b
13. Karola **Domiczka** „ „ „ a
14. Fryderyka **Czecha** „ „ „ b
15. Stefana **Kantorka** „ „ „ a
16. Stanisława **Dembowskiego** „ „ „ b

z tem, że bieg trzechleci wysłużony w poprzedniej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

3. Mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 adjunktów administr. Magistratu:
1. Marjana **Parę,**
2. Edwarda **Ryszanka,**
3. Marjana **Benedyktowicza**
4. Franciszka **Puca,**
5. Marjana **Zembaczyńskiego,**
6. Juljana **Ściborę,**
7. Adama **Komarzewskiego,**
8. Emiljana **Batkę,**
9. Alojzego **Skorkę**

wicesekretarzami Magtu w VIII grupie uposażenia szczebel a, z tem, że bieg szczebli wysłużonych w poprzedniej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

4. Pełniącemu od roku 1920 w Miejskim Urzędzie Zdrowia obowiązki inspektora sanitarnego Adamowi **Piotrowiczowi,** urodz. 18/10 1886 r., przyznaje się veniam aetatis.

III. W etacie Budownictwa miejskiego Oddział A.

I. Nadaję się tytuł radcy Budownictwa st. referentowi Budownictwa miejskiego, Oddział A. inż. Feliksowi **Kalickiemu.**

II. Upoważnia się Prezydenta m. do zamianowania z dniem 1 stycznia 1928 r. nadetatowo:

1) inspektora manipulacyjno-technicznego Wilhelma **Winklera** w VIII grupie uposażenia, szczebel c, starszym inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII gr. uposażenia, szczebel b,

2) adjunkta manipulacyjno-technicznego Stefana **Ostrowskiego** w IX grupie uposażenia, szczebel c, inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII grupie uposażenia, szczebel a,

3) drogomistrza Franciszka **Krudowskiego** w IX grupie uposażenia, szczeb. f, inspektorem manipulacyjno-technicznym w VIII grupie uposażenia, szczebel c, z tem, że bieg trzechleci w obecnej grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

IV. W etacie Budownictwa miejskiego Oddział B.

I. Naczelnikowi Budownictwa miejskiego, Oddz. B. Inż. Andrzejowi **Kłeczkowi** w V. grupie uposażenia, przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 roku.

II. Radcy Budownictwa m. inż. Stefanowi **Szemplińskiemu** przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. tytuł starszego radcy Budownictwa miejskiego.

III. Mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum:

1) tyt. radcę Budownictwa miejsk. inż. Zdzisława **Miedniaka** w VII grupie uposażenia, szczebel e, radcą Budownictwa miejskiego w VI grupie uposaż., szczeb. b,

2) tyt. radcę Budownictwa miejsk. inż. Bolesława **Szarka** w VII grupie uposażenia, szczebel e, radcą Budownictwa miejskiego w VI grupie uposaż szczeb. c,

ad 1) i 2) z tem, że dotychczasowy bieg szczebli w VII grupie uposażenia pozostaje bez zmiany.

IV. Starszemu referentowi Budownictwa miejskiego inż. Marjanowi **Niżyńskiemu** przyznaje się z dniem 1-go stycznia 1928 tytuł radcy Budownictwa miejskiego.

V. W etacie Archiwum Akt dawnych.

Upoważnia się Prezydenta miasta do zamianowania w etacie Archiwum Akt Dawnych pomocniczą siłę tegoż Archiwum Dra Marjana **Friedberga** nadetatowym archiwarjuszem w VIII grupie uposaż., szczebel a, z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby prowizorycznej w ilości 4 lat.

VI. W etacie Miejskiej Izby Obrachunkowej i Głównej Kasy miejskiej.

1. Dyrektorowi Miejskiej Izby Obrachunkowej Janowi **Krzyżanowskiemu** w V grupie uposażenia przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.

2. Tytularnemu starszemu radcy Miejskiej Izby Obrachunkowej Stanisławowi **Eminowiczowi** w VI grupie uposażenia przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 125 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.

3. a) Tytularnego radcę Miejskiej Izby Obrachunkowej Stefana **Łempickiego** w VII grupie mianuje się radcą Miejskiej Izby Obrachunkowej w VI grupie uposażenia, szczebel c, z dniem 1 stycznia 1928 z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1 stycznia 1928 r.

b) Tytularnego radcę Miejskiej Izby Obrachunkowej Dra Józefa **Porębskiego** w VII grupie mianuje się nadetatowym radcą Miejskiej Izby obrachunkowej w VI grupie uposażenia, szczebel c, z dniem 1 stycznia 1928 r. z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

4. Przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 60 punktów miesięcznie od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

a) tyt. radcy Miej. Izby Obr. Szymonowi **Droszczowi**
b) „ „ „ „ „ Janowi **Kowalskiemu**
c) „ „ „ „ „ Karolowi **Cyfrowiczowi**
d) „ „ „ „ „ Zygmuntowi **Palecznemu**

5. Starszemu rewidentowi Miejskiej Izby Obrachunkowej Rudolfowi **Tchórzewskiemu** w VII grupie przyznaje się tytuł radcy Miejskiej Izby Obrachunkowej.

6. Mianuje się starszym rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VII grupie uposażenia, szczebel b, od dnia 1 stycznia 1928 r:

a) rewidenta Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie Wilhelma **Mehoffera**,

b) rewidenta Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie Ignacego **Rysa** z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1-go stycznia 1928 r.

7. Mianuje się rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie uposażenia, szczebel a, od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

a) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Władysława **Siwka**,

b) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Tadeusza **Gernanda**,

c) nadetatowego adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Kazimierza **Kawczyńskiego.**

8. Mianuje się rewidentem Miejskiej Izby Obrachunkowej w VIII grupie uposażenia, szczebel a, poza etatem od dnia 1-go stycznia 1928 r.:

d) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Pawła **Cieplika**,

e) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Teresę **Kuczkiewiczównę**,

f) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Marjana **Lityńskiego**,

g) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Stefana **Sadlika**,

h) adjunkta Miejskiej Izby Obrachunkowej w IX grupie Marjana **Stawskiego**, z tem, że bieg trzechleci liczy się od dnia 1 stycznia 1928 r.

VII. W etacie Komisarjatu targowego.

1) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. inspektorowi targowemu Stefanowi **Palecznemu** wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

2) Komisarza targowego w IX grupie uposażenia szczebel c. Władysława **Rożena** mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum komisarzem targowym w VIII grupie uposażenia szczebel a, z tem, że bieg szczebli osiągnięty w grupie dotychczasowej pozostaje bez zmiany.

VIII. W etacie urzędników kancelaryjnych.

Mianuje się ad personam z dniem 1 stycznia 1928 r.

a) adjunktów:

1) Tomasza **Michalskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

2) Zygmunta **Bahra** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

3) Bogusława **Dzikowskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel a.,

4) Aleksandra **Kamińskiego** komisarzem w VII grupie, szczebel b.,

5) Jana **Muszyńskiego** komisarzem w VII grupie szczebel b.,

b) oficjałów:

1) Jana **Tulliusa** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel b.,

2) Ryszarda **Wójcika** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel c.,

3) Wilhelma **Wolskiego** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel a ,

4) Karola **Górkę** adjunktem kancelaryjnym w VIII grupie, szczebel a.,

IX. **W etacie Straży Pożarnej.**

1) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. naczelnikowi Miejskiej Straży Pożarnej Janowi **Obidowiczowi** w uznaniu długoletniej służby wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 80 punktów miesięcznie.

2) Przyznaje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. ogniomistrzowi Władysławowi **Urodzie** wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 50 punktów miesięcznie i tytuł Inspektora Miejskiej Straży Pożarnej.

X. **W etacie wodociągowym.**

1) Dyrektorowi Inż. Tadeuszowi **Jaszczurowskiemu** przyznaje się dodatek osobisty wliczalny do emerytury w ilości 200 punktów miesięcznie;

2) st. referenta Inż. Jerzego **Tokarskiego** w VII grupie uposażenia szczebel d. mianuje się nadetatowym radcą technicznym w VI grupie uposażenia szczebel b.

3) adjunkta Antoniego **Stróżyńskiego** w VIII grupie uposażenia szczebel d. mianuje się nadetatowym komisarzem w VII grupie uposażenia szczebel b., z tem, że nominacje powyższe wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1928 r.

4) Wojciechowi **Misiągowi,** rachmistrzowi w VII grupie, szczebel f. uposażenia przyznaje się wliczalny do emerytury dodatek osobisty w ilości 60 punktów miesięcznie.

XI. **W etacie urzędniczym Elektrowni miejskiej.**

1) Mianuje się Rudolfa **Nowaka,** urzędnika technicznego Elektrowni miejskiej w VII grupie, szczebel d., z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum kierownikiem ruchu Elektrowni miejskiej w VI grupie uposażenia szczebel b.

2) Mianuje się Inż. Zygmunta **Franckiego,** urzędnika technicznego Elektrowni miejskiej w VII grupie uposażenia szczebel c., z dniem 1 stycznia 1928 r. extra statum st. inżynierem Elektrowni miejskiej w VI grupie uposażenia szczebel b.

3) Rachmistrzowi Elektrowni miejskiej Franciszkowi **Maślance** w VI grupie uposażenia szczebel e. przyznaje się tytuł naczelnika Biura rachunkowego Elektrowni miejskiej.

4) Upoważnia się Prezydenta miasta do zamianowania i stabilizacji poza etatem:

a) Stanisława **Struzika** urzędnikiem technicznym w VIII grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1 sierpnia 1920 r.

b) Bronisława **Nowaka** urzędnikiem technicznym w IX grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1 sierpnia 1920 r.

c) Tadeusza **Ziębę** urzędnikiem technicznym w IX grupie szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 4 października 1922 r.

d) Władysława **Łączyńskiego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia szczebel b. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 22 października 1915 r, z tem, że jako urodzonemu 21 października 1879 r. przyznaje się równocześnie veniam aetatis.

e) Józefa **Żembatego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia szczebel d. z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 15 lipca 1921 r.

f) Seweryna **Białonia** urzędnikiem kancelaryjnym w IX grupie uposażenia, szczebel c z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 15/VIII 1923 r.,

g) Józefa **Pauli'ego** adjunktem rachunkowym w IX grupie uposażenia, szczebel b z policzeniem do wymiaru emerytury czasu służby od 1/I 1923 r.

Ad a) do g) a to za wpłaceniem do funduszu emerytalnego statutem przepisanych wkładek za czas do wymiaru emerytury policzony.

XII. **W etacie Gazowni miejskiej.**

1. Inż. Edwarda **Mianowskiego,** dotychczasowego kierownika ruchu Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VII, szczebe. e, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. drugim zastępcą dyrektora Gazowni miejskiej w VI grupie uposażenia, szczebel b poza etatem, przy równoczesnem udzieleniu temuż prokury.

2. Inż. Dr. Jarosława **Dolińskiego,** st. inżyniera Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VII, szczebel d, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. kierownikiem laboratorjum Gazowni miejskiej w VI grupie uposażenia, szczebel a.

3. Inż. Zygmunta **Klewskiego,** inżyniera Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VIII, szczebel c, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. inżynierem Gazowni miejskiej w VII grupie uposażenia, szczebel a.

4. Stanisława **Filipka,** st. adjunkta rachunkowego Gazowni miejskiej w grupie uposażenia VIII, szczebel d, mianuje się z dniem 1 stycznia 1928 r. st. adjunktem rachunkowym Gazowni miejskiej extra statum w grupie VII uposażenia, szczebel a.

5. Celem uzyskania stałej posady udziela się veniam aetatis następującym pracownikom Gazowni miejskiej:

a) Józefowi **Bartmannowi,** pomocnikowi rachunkowemu, ur. 24/IX 1878 r., służącemu od 1/VI 1919 r.,

b) Michałowi **Gawlickiemu,** pomocnikowi rachunkowemu, ur. 24/VIII 1887 r., służącemu od 1/VIII 1914 r.,

c) Józefowi **Flincie,** inkasentowi, ur. 14/III 1880 r., służącemu od 25/VIII 1914 r. i

d) Tomaszowi **Szelidze,** inkasentowi, u. 19/XII 1881 r., służącemu od 16/XII 1920 r.

XIII. **W etacie Miejskich Zakładów Ceramiczn.**

Przyznaje się veniam aetatis:

1. Zygmuntowi **Kołodkiewiczowi,** werkmistrzowi Wapiennika miejskiego, ur. 8/XI 1880 r., a pracującemu w Gminie od 1/VIII 1919 r.,

2. Leonowi **Brzezowskiemu,** werkmistrzowi Cegielni miejskiej, ur. 21/V 1876 r., a zatrudnionemu w Gminie od 1/II 1919 r. — a to celem umożliwienia uzyskania posady stałej. (L. 11.862/927 prez.).

Uchwalono.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godzinie 10-tej w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady m.

Dnia 4 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Rollego **posiedzenie komisji teatralnej,** na którem po przeprowadzonej szczegółowo dyskusji przyjęto sprawozdanie o stanie i działalności teatru miejskiego za ubiegły sezon 1926/28, przedstawione przez rm. Dra Langa. W ciągu dyskusji na temat intenzywności pracy w teatrze w godzinach rannych i popołudniowych dla przygotowania równocześnie 2 do 3 sztuk na najbliższy repertuar komisja uchwaliła wstrzymać udzielone dotąd zezwolenia na przedstawienia, poranki, teatry amatorskie i t. p. w teatrze miejskim w ciągu sezonu dramatycznego, wychodząc z założenia, że teatr, jako instytucja zawodowa ma służyć wyłącznie dla własnych przedstawień. Wskutek poruszonej następnie sprawy jubileuszów aktorskich, komisja uchwaliła, że odnośnie do teatru miejskiego mogą się ubiegać o jubileusz tylko ci artyści, którzy przebywają na krakowskiej miejskiej scenie nieprzerwanie conajmniej 10 lat, mając scenicznej pracy aktorskiej na polskich scenach łącznie przynajmniej 25 lat, wreszcie przyjęto do wiadomości program pracy w najbliższym okresie.

—

Dnia 10 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dra Wielgusa przy współudziale pp. prez. Rollego, wicepr. Sarego i Dr. Schneidra **posiedzenie Komisji administracyjnej Rady m.**

Przed porządkiem dziennym przewodniczący poświęcił gorące wspomnienie ś. p. Dr. Zawadzkiemu, naczelnikowi Miejskiego Urzędu Poboru Opłat i Podatków Pośrednich, który na tym tak ważnym posterunku z całem poświęceniem pracował i dla dobra gminy położył wielkie zasługi.

Z porządku dziennego przyjęto do zatwierdzającej wiadomości rozwiązanie kontraktu dzierżawy kantyny na targowicy końskiej na Zabłociu z dotychczasowym dzierżawcą i przyjęto ofertę na dzierżawę tejże kantyny Browaru Krakowskiego Jana Götza; przyjęto projekt budżetu Miejskiego Urzędu Poboru Opłat, Rzeźni i Targowicy m. oraz Mydlarni na 1928/29, uchwalono opłaty mostowe na moście na Wiśle na 1928/29, uchwalono pewne zmiany etatu urzędników Miejskiego Urz. Poboru Opłat, przyznano ulgi mytnicze i podatkowe dla zakładów dobroczynnych, wreszcie oznaczono czynsze z mieszkań w nadbudowanej części domu administracyjnego na Centr. Targowicy m.

—

W dniu 20 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta inż. Karola Rollego **posiedzenie połączonych Sekcyj skarbowej i prawniczej Rady miejskiej,** na którem uchwalono wnioski przedstawione przez wiceprezydenta miasta Dra Piotra Wielgusa w sprawie zaciągnięcia pożyczki 300.000 złotych w Banku Komunalnym w Warszawie oraz w sprawie gwarancji Gminy miasta Krakowa dla Spółki mieszkaniowej w wysokości 150.000 zł.

—

„Samorząd miejski“. Zeszyt podwójny za listopad i grudzień 1927 zawiera treść następującą: T. Toeplitz: Główne zagadnienia budownictwa mieszkaniowego w obecnej chwili; Wycieczki: Brodnica, Grudziądz, Tczew, Ostrów Wielkopolski, Krotoszyn, Leszno, Środa, Września; Obchód rocznicy 10-lecia Związ. Miast Polskich; Sprawozdanie z IX Zjazdu ogólnego Zw. M. Polskich. Zeszyt zamykają: artykuł Prezydenta m. Krakowa inż. K. Rollego: „Na marginesie ostatniego Zjazdu Miast“. Z książek i czasopism oraz komunikaty.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. w Krakowie, ul. Smoleńska 9.